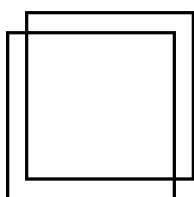

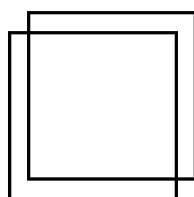
ITI Series (IUUK)

Institut teoretické informatiky
Institute for Theoretical
Computer Science

Informatický ústav Univerzity Karlovy
Computer Science Institute
of Charles University

I T I

I U U K

2022-684

David Nebeský, Jaroslav Nešetřil (eds.)

Ladislav Nebeský:
lingvista, matematik, básník

Institute for Theoretical
Computer Science (ITI)
Charles University

Computer Science Institute
of Charles University
(IUUK)

Malostranské náměstí 25
118 00 Praha 1
Czech Republic

<http://iti.mff.cuni.cz/series/>

<http://iuuk.mff.cuni.cz/series/>

Obsah

Obsah	3
Předmluva	5
Jaroslav Nešetřil: Ladislav Nebeský – lingvista, matematik a básník	7
Zdeněk Starý: Nekrolog	11
Bibliografie	19
1) Lingvistika (výběr)	19
2) Matematika	23
3) Poezie	29
Mé setkání s experimentální poezií	33
Vzpomínky na léta šedesátá	35
Básně lineární i plošné	43
Nehra	47
Brána jazyků	107
Haština, jazyk jako stvořený pro konkrétní poezii	108
Problém číslo jedna: iština	116
Lineární binární básně	117
Lekce binární poezie	118
Jednotlivé lineární binární básně	124
Průvodce dvanácti texty	168
Číslice a písmena	181
Poezie poetiky	194
Prázdná zbylá po písmenech	213
Čtení neviditelného	226
Plošné binární básně	241
O binární poezii druhé generace	242

Pokusy o sblížení vět	258
V galerii	266
Dialog	271
Jednotlivé plošné binární básně	278

Předmluva

Předkládaná kniha je věnována památce doc. RNDr. Ladislava Nebeského, CSc.

Ladislav Nebeský (1937 – 2021) byl vzděláním matematik. Celou svoji profesní dráhu působil na Filozofické fakultě UK v Praze, kde se věnoval především kombinatorickým vlastnostem větných struktur. V matematice se zaměřil na teorii grafů a její aplikace v lingvistice.

Z jeho rozsáhlé tvorby – lingvistické, matematické a básnické – se sborník soustřeďuje převážně na poslední z uvedených oblastí, která je v odborných (matematických a lingvistických) kruzích nejméně známa. Výbor z básnického díla uspořádal David Nebeský a myšlenka vydat tento výbor spolu s dalším doprovodným materiálem vzešla v diskuzi paní Ivy Nebeské s Jaroslavem Nešetřilem.

V 60. letech patřil L. Nebeský k mladší generaci autorů experimentální poezie; jeho specifikem v té době byly binární básně. Po dlouhé odmlce se k experimentální poezii vrátil v polovině 90. let, v té době si pohrával především s neviditelností znaků, popř. s jinými formami jejich nedostupnosti (*Bílá místa* (2006); *Za hranice stránek* (2008)). Jeho tvorba posledních let vychází z radikální přestavby idey binární básně a věnuje se zkoumání výrazových možností plošných binárních básní (*Obrázce slov* (2011); *Obrázky ke čtení* (2012)).

Děkujeme editorovi ITI Sérii Janu Bokovi, za pomoc při uspořádání sborníku, uspořádání obsahu a fotografií.

Domnívám se, že ojedinělá osobnost Ládi Nebeského a jeho podstatná činnost v několika oborech bude připomenuta a aktualizována tímto svazkem.

JN

Jaroslav Nešetřil:

Ladislav Nebeský – lingvista, matematik a básník

Ladislav Nebeský, jemuž je tento svazek věnován, byl členem několika společenství. Vystudoval matematiku (matematickou statistiku na MFF) a posléze se věnoval práci v matematické lingvistice.

Od roku 1962 byl zaměstnán na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy ve skupině matematické lingvistiky a FF UK zůstal věrný, i když část této skupiny odešla na Matematicko-fyzikální fakultu. Nebeský udržoval s oběma skupinami stálé styky a napsal mnoho vědeckých prací z tohoto oboru. Lze tedy říci, že matematická lingvistika byla první oblastí jeho zájmu.

Druhou oblastí jeho zájmu byla čistá matematika, zvláště pak teorie grafů. V této oblasti (která patřila v dobovém členění do algebry a teorie čísel) se rovněž habilitoval. Publikoval zde mnoho prací a také se aktivně zúčastňoval mnoha konferencí v oboru.

Je možno dokonce říci, že patřil ke stálým účastníkům celostátních konferencí z teorie grafů (které v tomto svazku také připomeneme pár fotografiemi).

Lád'a (jak jsme mu většinou říkali) byl zaměstnán v nematematickém prostředí, a tak asi konference a jiná setkání matematiků rád vyhledával. Konference z teorie grafů patřily k příležitostem, pro něj dost výjimečným, kde mohl své myšlenky sdílet s kolegy. Jeho zaměstnání asi také ovlivnilo, že v matematické oblasti většinou pracoval sám a bez spoluautorů.

Přesto publikoval značné množství původních prací, z nichž některé vzbudily mezinárodní pozornost a vlastně až dodatečně se staly velmi aktuální. Příklad toho uvedu níže.

Třetí oblastí zájmu Ladislava Nebeského byla literatura.

Literatura v 60tých letech nová a aktuální, experimentální: Konkrétní (někdy také experimentální) poezie.

Nebeský se této činnosti věnoval hlavně v 60tých letech, kdy patřil do elitní skupiny autorů tvořenou hlavně Jiřím Kolářem, Josefem Hiršalem, Bohumilou Grögerovou, Jiřím Valochem, Václavem Havlem, Ladislavem Novákem, Vladimírem Burdou, Zdeňkem Barborkou, Karlem Mílotou.

Spolu s Havlem, Burdou, Mílotou a Valochem patřil Nebeský k mladším účastníkům. Tato jeho činnost je dnes asi nejznámější a lze se o ní dočíst na internetu, ale i v publikovaných sbornících (např. slavná antologie *Vrh kostek*) a knihách publikovaných například nakladatelstvím dybbuk. (V knížkách, které vyšly v nakladatelství dybbuk, je převážně Lád'ova poezie, která vznikla kolem roku 2000; výjimkou jsou *Vrstvy*)

O této stránce Nebeského pojednává nekrolog doc. Starého, který je součástí této knihy. Zahrnuli jsme ale také dva texty samotného autora, kde popisuje historii své práce v této oblasti a své spolupráce s ostatními konkretisty. Tato pozornost byla vzájemná (například Ladislav Novák, viz *Dílo II*, str. 701) a Ladislav Nebeský byl zařazen v podstatě ve všech českých antologiích a sbornících konkrétní (experimentální) poezie).

Tím se však dostáváme k jistému paradoxu. Lád'a všechny tři hlavní oblasti své činnosti odděloval, dá se říci dokonce, že je držel navzájem v tajnosti. Zajisté se s nimi nechlubil. Tak třebaže jeho literární a poetická aktivita byla vlastně nejznámější, nebyla známa ani jeho žákům/studentům na Filozofické fakultě.

Jak vzpomíná jeho tehdejší žačka/studentka a básnířka Olga Stehlíková (revue Raut 4/2021 – vydání, které je celé věnováno památce L. Nebeského): „Vzpomínám také, jaké překvapení nám studentům lingvistiky přichystal [L. Nebeský], když byl představen jako experimentální básník! Neměli jsme tušení.“ Ani většina jeho kolegů na Filozofické fakultě nevěděla nic o tom, že Láďa publikuje v matematických časopisech, resp. za matematiku považovala kombinatorické vlastnosti větných struktur.

Podobně matematická obec (až na řídce výjimky) nevěděla (a mnohdy dosud neví) o básnické stránce Ladislava Nebeského. Možná je to způsobeno i tím, že jeho hlavní „básnické období“ bylo v 60tých letech a poté až v 90tých letech, zatímco jeho nejintenzivnější matematická činnost byla v jiném období.

Jakoby v době poezii nepřející a jinak nesvobodné, našel Láďa útěchu v matematice (a samozřejmě v té době s větší možností publikací). Většině matematiků tak byla literární činnost Ladislava Nebeského neznáma. Na druhé straně, ze všech tří oblastí jeho činnosti je matematická činnost samozřejmě nejméně známá širší veřejnosti. To je však obecně platná poznámka.

Láďa měl matematiku rád. Dokladem toho je krátký, ale velmi zajímavý rozhovor, který s ním vedla Helena Arenbergerová v rámci cyklu „*Spojení s Matfyzem*“ (<https://www.matfyz.cz/clanky/spojeni-s-matfyzem-ladislav-nebesky>). Na otázku: „Vnímají lidé s matematickým nadáním svět jinak?“

Láďa odpověděl: „Myslím, že v podstatě ano. Nepodstatným věcem nevěnuji pozornost – nebo aspoň ne větší, než je nezbytné – a o těch podstatných uvažuji soustředěně a s velkou precizností. Velkou váhu přikládají porovnávání a zobecňování.“

V tomto rozhovoru Nebeský rovněž popisuje, jak přirozeně se dostal k teorii grafů: „Bylo to přes matematickou lingvistiku, zejména formalizaci větných struktur, kterou jsem se na FF UK intenzivně zabýval.“

Jedním ze základních pojmů při této formalizaci je grafový pojem stromu, vyjadřující hierarchické třídění nebo závislost. Není tedy divu, že jednou z oblastí, které věnoval Nebeský vytrvalou pozornost, je teorie metrických grafů a speciálně tzv. geodetických grafů. Geodetické grafy jsou grafy, kde každá dvojice vrcholů je spojena právě jedinou cestou nejkratší délky. Tyto grafy byly definovány již v populární knize Øysteina Oreho na konci 50tých let. Zde také Ore a formuloval problém týkající se charakteristiky geodetických grafů.

Poznamenejme, že stromy, ale i kružnice liché délky jsou geodetické grafy. Jiný, a daleko složitější příklad geodetického grafu je tzv. Petersenův graf.

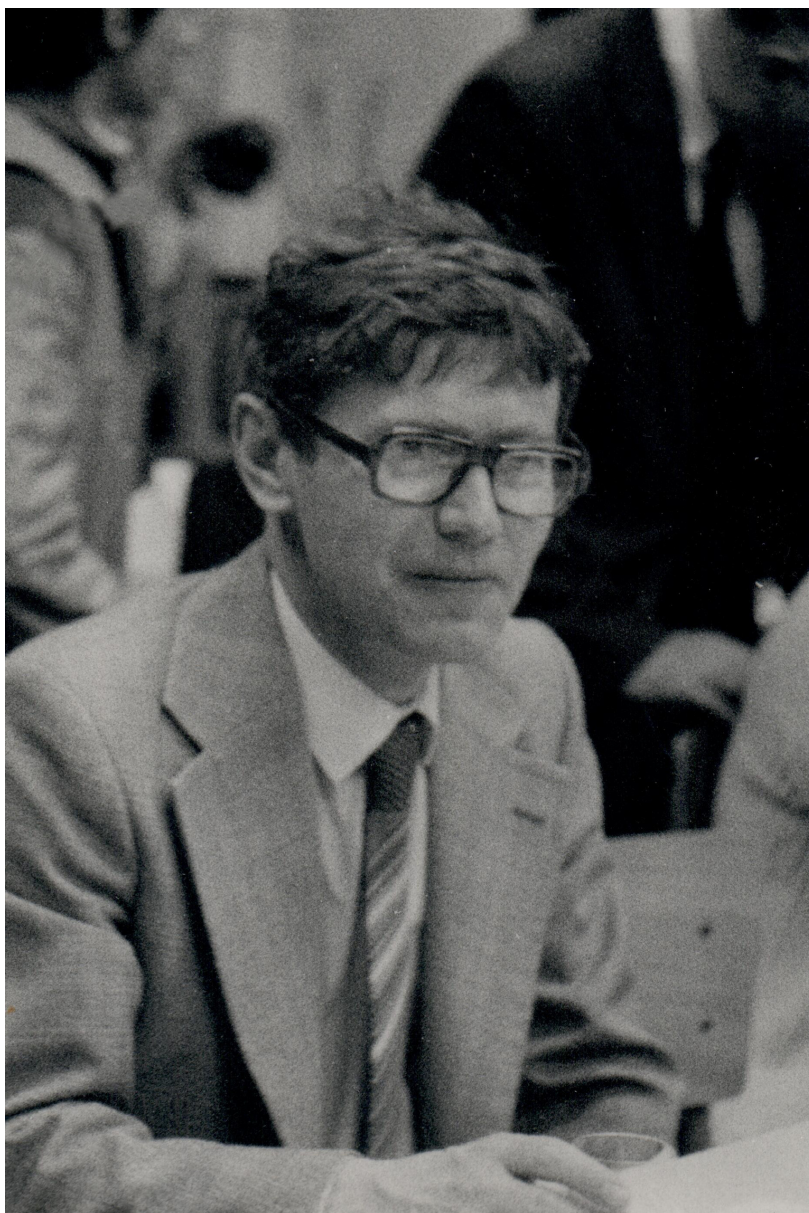
Nebeský se věnoval problému charakteristiky geodetických grafů intenzivně po dlouhou dobu a podal hned několik charakteristik geodetických grafů. Jedna z nich je obzvláště elegantní.

Věta:

Souvislé geodetické grafy jsou ve vzájemně jednoznačném vztahu s binárními algebry $(V, *)$ (kde tedy $*$ je binární operace na množině V , tedy zobrazení $*: V \times V \rightarrow V$) splňující následující 4 podmínky (axiomy):

- A. $(u*v) * u = u$ po každé $u \in V$,
- B. buď $u = v$ nebo $(u*v)*v \neq u$.
- C. $v*u = u$ nebo $u*(v*u) = u*v$,
- D. jestliže $w*v = v$, potom buď $u*v = u*w$ nebo $w*(u*v) = v$.

Tato algebra je přitom pro každý geodetický graf G definována přirozeně a jednoduše: pro libovolný vrchol u grafu G je $u*u = u$ a jestliže $u \neq v$ potom $u*v$ je rovno druhému vrcholu na (jediné) cestě nejkratší délky z u do v (Tedy speciálně

$u*v = v$ pro dvojici u, v tvořící hranu uv . Poznamenejme, že obecně neplatí $u*v = v*u$, operace $*$ není tedy komutativní.)

Důkaz ekvivalence algeber $(A, *)$ splňujících axiomy A – D a geodetických grafů není jednoduchý a Lád'a se k němu několikrát vrátil sám i se spoluautorem H. M. Mulderem, citujme zde práce [3][4][5].

Na tomto výzkumu a celé problematice je více, než se zdá na první pohled.

Snaha vystihnout geometrickou povahu pomocí (jakkoliv zvláštní) algebry není nová a je ji možno vysledovat do 19. století i dříve. Ale nových impulzů se dostalo

podobným otázkám v kontextu zkoumání společenských jevů (např. tzv. *social choice theory*), kde snaha o axiomatizaci vedla k negativním tvrzením (např. známá *Arrow theorem* o volebních systémech, to byla rovněž motivace Muldera, který pracuje v Ekonometrickém institutu v Rotterdamu). Nebeský se k těmto otázkám dostal přes algebraickou lingvistiku a zaručilo mu to tak prvenství.

Na druhé straně otázku týkající se teorie sítí a zde pojmy jako *intervalová funkce* (rovněž axiomatizované v práci [6] [2]), „*signpost systémy*“ [3] a obecněji „*betweeness*“ jsou základní pojmy, které vedou k efektivní analýze sítí, kterou každý z nás využívá dnes a denně.

Tak např. nedávná přehledná práce [1] věnovaná „*betweeness*“ má 47 odkazů, z nich 10 jsou práce Ladislava Nebeského. Práce [7] je zde označena dokonce jako „*seminal*“.

Znal jsem Láďu Nebeského od roku 1972. Vidali jsme se na výročních konferencích a posléze častěji. Láďa věděl, že mám rád umění, a tak jsme chodili po výstavách a navštívili i pár atelierů, Láďovi se líbily mé články v Ateliéru, a tak když v říjnu 2012 hrozilo zrušení časopisu, tak jsme se sešli na (samozřejmě neúspěšné) demonstraci před ministerstvem kultury.

Já jsem jeho básničky měl rád, připadaly mi někdy jako matematické hádanky. Byl jsem na FF, když byla jeho poezie předmětem semináře Miroslava Červenky. Diskutovali jsme, jak co dalšího z matematiky do básní přidat, ale odkládali jsme to, až bylo pozdě.

Láďu zajímalo vše okolo kultury, měl rád filozofii a v počátku přišel i na náš *Interdisciplinární seminář topologických studií, poetiky umění, krajiny a architektury (ISTS)*, když jsme ho založili s Tomášem Vlčkem.

Byl poslední žijící člen zakladatelské skupiny poetických konkrétistů a byl také solitérem pro nás matematiky. Tak potřebným solitérem s přesahem do konkrétní umělecké činnosti.

Literatura

[1] M. Changat, P. G. Narasimha-Shenoi, G. Seethakuttyamma: Betweenness in graphs: A short survey on shortest and induced path betweenness, AKCE International Journal of Graphs and Combinatorics, Vol. 16, 1 April 2019, 96 – 109.

[2] H. M. Mulder, L. Nebeský: Guides and Shortcuts in graphs, Discrete Mathematics, Vol 313, 19 October 2013, 1897 – 1907.

[3] H. M. Mulder, L. Nebeský: Axiomatic characterization of the interval function of a graph, European Journal of Combinatorics, Vol. 30, 5 July 2009, 1172 – 1185.

[4] L. Nebeský: An algebraic characterization of geodetic graphs, Czechoslovak Mathematical Journal, Vol. 48, 4 (1998), 701 – 710.

[5] L. Nebeský: A new proof of a characterization of the set of all geodetics in a connected graph, Czechoslovak Mathematical Journal, Vol 48, 4 (1998), 809 – 813.

[6] L. Nebeský: The interval function of a connected graph and a characterization of geodetic graphs, Mathematica Bohemica, Vol. 126, 1 (2001), 247 – 254.

[7] L. Nebeský: The induced paths in a connected graph and a ternary relation determined by them, Mathematica Bohemica, Vol. 127, 3 (2002), 397 – 408.

Zdeněk Starý: Nekrolog¹

Básník-konkretista, lingvista, matematik. V den, kdy Ladislav Nebeský zemřel, kontaktoval jsem jeho přítele, teoretika umění a experimentální poezie a hybatele konkretistické scény po roce 1989, Jiřího Valocha. S ním byl kolega Nebeský v posledních letech v relativně častém kontaktu, a to především v souvislosti s obnovou činnosti Klubu konkretistů. V reakci na smutnou zprávu o odchodu dlouholetého přítele si Jiří Valoch rozložil na stole Láďovy básnické sbírky a začal si je znovu pročítat. Udělal jsem totéž, jen s tím rozdílem, že krom poezie mě obklopovaly i Nebeského texty lingvistické a matematické.

Systematický přehled tvůrčí činnosti našeho kolegy ve všech třech oblastech jeho působení publikoval v roce 1997 u příležitosti 60. narozenin Ladislava Nebeského docent Pavel Novák (Novák, 1997). Tím samozřejmě tvůrčí aktivita kolegy Nebeského neskončila, tvořil dál i v následujících letech, nicméně ne ve všech oblastech stejně intenzivně. Porovnejme několik čísel: po roce 1997 vydal 25 matematických prací, 8 článků z oblasti literární činnosti (poslední z roku 2013) a zároveň mu vyšlo šest básnických sbírek a účastnil se šesti výstav. Vedle toho publikoval „jen“ pět lingvistických článků: *Prostor a jazyk* (Nebeský, 1998), *Neviditelné v komunikaci* (Nebeský, 1999), *The relationship between syntactic analysis and word order awareness* (Nebeský, 2001), *Větné faktory a jejich podíl na analýze věty II* (Nebeský, 2002) a *Větné faktory a jejich podíl na analýze věty 3* (Nebeský – Novák, 2007). Bibliografii jeho matematických, literárních i lingvistických prací, ač možná ne zcela kompletní, najde čtenář na webové stránce www.nebesky.com/ladislav/.

Rovněž okruh lingvistických témat, kterými se Nebeský pro roce 1997 zabýval, se poněkud zúžil: v centru jeho lingvistických zájmů zůstala především dvě témata, a to problematika (slovosledných) faktorů analýzy věty a topoika. A tak zatímco poslední lingvistický text publikoval kolega Nebeský v roce 2007, v aktivní činnosti v oblasti poezie a matematiky pokračoval i po odchodu do důchodu v roce 2008. Jako by se stahoval do soukromí, jako by právě matematika spolu s poezií byla teritoriem, které bylo intimněji spojeno s jeho naturelem. Tyto dvě oblasti – stejně jako jejich vzájemné propojení – byly součástí Nebeského intelektuálních aktivit (tedy i uvažování o jazyce) již od 60. let. Viz například *O vztahu matematiky a literatury* (Nebeský, 1969), *On the potentially poetic aspects of artificial languages* (Nebeský, 1971), *One of the relations between poetic and formalized language* (Nebeský, 1974) apod.

Procházíme práce kolegy Nebeského čtenář nemůže nezaznamenat jejich variabilitu a pestrost. *Membra disiecta?* Vnucuje se totiž otázka, zda mají něco společného ve smyslu Barthesovy *écriture*, zda existuje rukopis, který je spojuje.

Začneme Nebeského konceptem topoiky. Pojem topoika zavedl kolega Nebeský ve svém článku *Místo a znak* (Nebeský, 1993) a rozuměl jím tematickou oblast, „v jejímž středu se nachází vztah místa a znaku“ (ibid., s. 94). Topoiku autor budoval postupně, prvním textem, ve kterém se problematikou topoiky zabýval, ač termín *topoika* ještě nepoužíval, byla studie *O vnějším fungování znaků* (Nebeský, 1985). Postupně pak následovaly studie *Znaky a prostředí* (Nebeský, 1989), již připomenutá studie *Místo a znak* a konečně shrnující a „aplikační“ (koncept topoiky je použit k analýze syžetu románu) *Voda*, která ukazuje směr (Nebeský, 1995).

Horizont topoiky ve své úplnosti se před čtenářem otvírá s postupným čtením Nebeského textů. Na počátku stojí pozorování, že „setkání se znakem uvnitř nějakého prostředí ovlivní naše další chování uvnitř tohoto prostředí“ (Nebeský, 1985, s. 269),

¹ Přetištěno z časopisu *Slovo a slovesnost* 82, 2021, s. 255-259 se souhlasem autora i redakce

doprovázené popisem speciálního případu, ze kterého je patrné, že *chováním uvnitř prostoru* se rozumí pohyb/cestování po prostoru, orientace v něm. Později mluví kolega Nebeský o pohybu po prostoru jako o „užívání prostředí“ (prostoru), jde mu o situaci, „v níž naše jednání uvnitř uvažovaného prostředí (tj. prostoru, který nějak užíváme) ovlivňují znaky, s nimiž se tam setkáváme“ (Nebeský, 1993, s. 89). Prostor/prostředí chápe jako síť míst (ibid., s. 89, 93) a soubor znaků k užívání prostředí/prostoru využívaných jako síť znaků (ibid., s. 89, 90, 93). Zvláštním druhem sítě znaků je přitom souznak, tj. síť znaků, která „míří k témuž záměru“ (např. varování, upozornění, vysvětlení) (Nebeský, 1989, s. 110), resp. síť znaků, která je „výsledkem jednotného záměru“ (Nebeský, 1993, s. 90).

Nebeského úvahy o vztahu znaků a prostoru se *per exempla* dotýkají problematiky, která je relevantní nejen z hlediska studia vztahu jazyka a prostoru, ale týká se lingvistiky jako empirické disciplíny, resp. je relevantní pro empirické disciplíny obecně. Není zde přitom podstatné, zda kolega Nebeský tyto případy takto tematizoval nebo ne. Příklad „spolupůsobení“ mezi sítí znaků a sítí míst, který kolega Nebeský uvádí (volně zde parafrázujeme příklady ze stati Místo a znak, Nebeský, 1993, s. 93n.), představuje výstava obrazů (uměleckých děl) na jedné straně (tzn. síť míst) a soubor popisků (tzn. síť znaků) na straně druhé. Dalším příkladem může být procházka po vyznačené turistické cestě, kde na jedné straně je síť například žlutých pruhů (turistických značek) a na straně druhé síť míst, kterými nás značky provázejí. V obou případech si však návštěvník galerie, resp. turista může vypomoci dalšími (znakovými) prostředky, které nejsou součástí příslušné sítě znaků, totiž katalogem výstavy, resp. mapou. Katalog, resp. mapa se dostávají ke slovu například tehdy, chceme-li o výtvarném díle získat další informace a vidět je v nových souvislostech, nebo když příslušný popis schází, nemůžeme ho najít (dřevorubci mohli pokácet strom, na kterém byla další žlutá značka umístěna). V těchto případech nám v síti znaků docházejí prostředky pro „bezpečné putování“ po prostoru a vysvětlení/pomoci se nám dostane zvnějšku, z oblasti, která je mimo vzájemně si odpovídající síť znaků (jazyka) a síť míst (prostoru). Situace je zde podobná případům, kdy perfektní slovesa jsou užívána imperfektně a vice versa, imperfektní slovesa perfektně, přičemž faktory, které k imperfektní, resp. perfektní interpretaci výpovědi přispívají, jsou v jazycích jako čeština nemorfologické povahy, resp. přímo (v případě jakéhokoliv jazyka) povahy nejazykové.² Otázky, které uvedená lingvistická pozorování vyvolávají, nás vedou za horizont stávající lingvistiky.

Matematická činnost kolegy Nebeského se zaměřovala především na teorii grafů. I když pojem grafu chápeme zcela intuitivně, totiž jako v prostoru umístěné body a sadu úseček-spojnic některých (případně všech) z těchto bodů, klást si otázky po procházení grafem je zcela přirozené. Z hlediska našich úvah nad Nebeského dílem jsou zvlášť relevantní práce věnované problematice systémů *signposts* – snad nejpřiměřenějším českým překladem tohoto termínu/pojmu je termín/pojem *rozcestník* nebo *směrovka* –, neboť „when we travel and want to find our way from u to w, we look for signposts towards w and follow them until we reach w. That is, at u we follow the signpost to w, by which we first arrive at v. Then at v we look for the next signpost to w. We can denote this step in our journey by the triple (u, v, w): here u is the point where we currently are, w is the final destination, and v is the point where we first arrive after following the direction of the signpost at u“ (Mulder – Nebeský, 2003, s. 310). Jinými slovy *signpost* je (určen) trojicí „odkud – kde – kam“. Problematika *rozcestníků/směrovek*, podobně jako topoická problematika, se týká užívání prostoru, který je v tomto případě modelován grafem.

² K tomu srov. Starý (2017, zejména s. 112–119) a Starý (2020, zejména paragrafy 2.2 a 2.3).

Problematikou *signpost* se kolega Nebeský zabýval především v článcích *Modular and median signpost systems and their underlying graphs* (Mulder – Nebeský, 2003), *On signpost systems and connected graphs* (Nebeský, 2005), *Signpost systems and spanning trees of graphs* (Nebeský, 2006) a *Distance-hereditary graphs and signpost systems* (Nebeský, 2010a). Pojem signpost/rozcestníku/směrovky kolega Nebeský zavedl v první z citovaných prací, nicméně jeho ranou verzi najdeme již v roce 1996, konkrétně na poslední straně práce *An axiomatic approach to metric properties of connected graphs* (Nebeský, 2000).

Jakým způsobem se přitom uvedené matematické texty týkají užívání prostoru, si ukažme *in concreto* například na citované práci z roku 2005. Článek se týká soustavy rozcestníků/směrovek rozmístěných v grafu, resp. grafu, který modeluje soustavu těchto rozcestníků/směrovek a dokazuje ekvivalenci tří vlastností tohoto grafu. První z nich je spojitost grafu, tzn. že z každého bodu grafu se po hranách grafu dá dojít do jakéhokoli jiného bodu tohoto grafu (říká se, že graf je spojitý, *connected graph*). Druhou vlastností je hladkost grafu (*smooth graph*), která říká, že pokud mi rozcestník/směrovka v ukáže cestu z bodu u do bodu x, resp. a do bodu z a zároveň existuje bod-rozcestník/směrovka y, která mi ukáže cestu z bodu x do bodu z, pak rozcestník/směrovka v mi ukazuje cestu i přímo k rozcestníku/směrovce y. Název této vlastnosti je tedy motivován tím, že se fakticky mohu z bodu u díky rozcestníku/směrovce v dostat přímo (tj. „po přímce/úsečce“) do bodu y a nemusím procházet oklikami přes body x nebo z. V tomto smyslu se moje cesta napřímí, „vyhladí“. Konečně poslední vlastností je jednoduchost grafu (*simple graph*): představme si, že (pravidelně) cestujeme mezi čtyřmi městy, například Prahou, Jistebnicí, Pardubicemi a Hradcem Králové, graf cest mezi těmito městy je jednoduchý právě tehdy, když se z jakéhokoli jmenovaného města dostaneme do jakéhokoli jiného jmenovaného města tak, že projedeme nejvýše dvě hrany grafu, tj. projedeme jen jedním jiným městem-rozcestím, kolem jen jednoho města-směrovky. Nicméně můžeme cestovat i tak, že hrany, kterými při cestování procházíme, jsou právě dvě, resp. z jakéhokoli města daného výčtu do jakéhokoli jiného města téhož výčtu projedeme právě jedním jiným městem-rozcestníkem.³ Je zřejmé, že parafrázovaný matematický text kolegy Nebeského se týká používání prostoru (sítě míst) a role, kterou v něm hraje síť znaků, tj. síť signposts-rozcestníků-směrovek.

Shrme-li s kolegou Nebeským koncept topoiky, pak jejím předmětem je „vztah místa a znaku, obecněji vztah sítě míst a sítě znaků, ještě obecněji vztah prostoru a jazyka“ (Nebeský, 1995, s. 107). Jak je to s jeho poezií *sub specie* vztahu prostoru a jazyka? Již samotné názvy Nebeského básnických sbírek *Osm binárních básní* (Nebeský, 1996), *Bílá místa* (Nebeský, 2006b), *Za hranice stránek* (Nebeský, 2008a), *Vrstvy* (Nebeský, 2010b), *Obrazce slov* (Nebeský, 2011), *Obrazy ke čtení* (Nebeský, 2012), vlastně všechny odkazují k prostoru, snad jen s výjimkou první sbírky, která spíše než k obsahovým elementům poukazuje k „technologii“ obsažených básní. Nejzřetelněji a nejsuggestivněji naznačují propojení prostoru s jazykovými znaky tituly *Obrazy ke čtení* a *Obrazce slov*. Básně v těchto sbírkách shrnuté se zakládají na vztahu jazykového znaku (často krátké fráze) a vizuálního obrazu. Vizuální/prostorové obrazce se přitom skládají z uspořádaných černých a bílých čtverečků. Ve většině případů je vztah jazykového znaku

³ Fakticky jsme při ilustraci jednoduchosti grafu, jehož uzly jsou signposts-rozcestníky-směrovky dotkli problematiky míry definované na grafu počtem prošlých hran při „putování“ grafem a geodesické struktury grafu (*geodesic structure of a graph*). Kolega Nebeský se tomuto tématu a de facto tématu užití prostoru věnoval v dalších svých matematických pracích. Například ve studii *The interval function of a connected graph and road systems* (Nebeský, 2007), *On the distance function of a connected graph* (Nebeský, 2008b), *Guides and shortcuts in graphs* (Mulder – Nebeský, 2013) aj. Viz www.nebesky.com/ladislav/

a obrazce, resp. prostorového obrazce a jazykového znaku určen zvoleným kódem, kterým se písmena převádějí na sekvence (řádky nebo sloupky) bílých a černých čtverečků. Se změnou kódu se při stejném jazykovém znaku mění odpovídající obrazec.

Tím se však princip této poezie nevyčerpává. Do hry vstupují i další faktory, především volba kódu musí být natolik „chytrá“, aby zůstala zachována jednoznačnost kódování při „čtení“ jak sloupců, tak řádků (např. Nebeský, 2012, s. 14). Jindy se klade důraz na prostorové uspořádání básně, konkrétně na částečnou nebo úplnou symetrii obrazce básně (Nebeský, 2011, s. 9) – v tomto případě obrazec navíc může antonymicky kontrastovat s významem jednotlivých jazykových znaků spojených s obrazcem. Občas vizuální konotace obrazce básně naopak s významy použitých jazykových znaků souzní: například lehkost pohybu vzhůru „daná“ převahou a uspořádáním bílých čtverečků kontrastuje s tíží spojenou s pádem „danou“ převahou a uspořádáním černých čtverečků (Nebeský, 2011, s. 11). Zatímco v posledním případě není tíha vs. lehkost přímo jazykovými znaky pojmenována, koreluje však s jazykovými znaky *vzhůru* a *padáme*, jinde je jazykový znak s odpovídajícím obrazcem propojen intimněji, totiž kódovací funkcí, která jazykovému výrazu jednoznačně přiřazuje prostorový (planární) obrazec: tak je tomu například v básni *Obrazy ke čtení* (Nebeský, 2012, s. 20n.) nebo *Obrazce slov* (Nebeský, 2011, s. 48). Propojení sítě míst (prostoru/prostředí) se sítí znaků se projevuje tím, že vede čtenáře, aby byl na základě prostorové sítě s to doplnit neuvedený, scházející znak. Na tom jsou založeny (mnohé) vstupy sbírky *Bílá místa* (Nebeský, 2006b) a sbírky *Vrstvy* (Nebeský, 2010b). Atd. atp.

Uvedené postřehy nemají být literárněvědnou studií Nebeského experimentální poezie. Mají upozornit na to, že tato poezie je založena na vztahu vizuálního/prostorového a jazykového elementu, na vztahu prostoru a jazyka/znaku.

Obecně platí, že je-li v centru pozornosti vztah mezi znakem a prostorem, mezi sítí míst a sítí znaků, nabízejí se dvě otázky: jednak jak místo/prostor ovlivňuje interpretaci znaku, který se na daném místě nalézá, a jednak jak znaky ovlivňují způsob užívání prostoru, tj. pohyb po něm, orientaci v něm. Kolega Nebeský se ve svých lingvistických a matematických pracích zaměřuje zejména na druhou z možností (ač občas připouští i první možnost, při níž „z ,kde‘ vyvozujeme ,co‘“, Nebeský, 1989, s. 112; nebo též Nebeský, 1993, s. 93n.). Jeho poezie se však zakládá na obou souvislostech: občas místo určuje znak, který na tomto místě schází, předurčuje tedy znakovou interpretaci místa, jindy zas je znakem definován prostorový tvar básně.

Rozsahem svých zájmů a tvůrčí činnosti je kolega Nebeský osobností s renesančně rozložitým diapazonem. Nicméně diapazonem, jehož základní tón je určen vztahem prostoru a znaku, jejich postupováním, provázaností, vzájemným vymezováním i překračováním jejich vzájemných hranic. Takový je rukopis Nebeského mnohovrstevného díla posledního období.

Post scriptum. Byl jsem tuším ve druhém nebo třetím semestru studia na FF UK, když jsem se zapsal do lingvistického semináře docenta Pavla Nováka. Jako jediný. Zpočátku jsme se s Novákem scházeli na půdě fakulty, později se naše semináře konaly různě, například v dnes již neexistujícím Filmovém klubu v Paláci Adria, perle pražské rondokubistické architektury na rohu Jungmannovy ulice a Národní třídy. Když Novák na naše setkání z katedry – tehdy ještě v prostorách Právnické fakulty UK, nebo z Břehové ulice (již to nevím přesně) – odcházel, kolega Nebeský to traktoval slovy: „Dnes máš to vaše *two-man show*?“ *Two-man show* se již léta nekoná, dnes však schází i pohotové, pronikavé, hravé a úsměvné postřehy kolegy Nebeského.

LITERATURA

MULDER, H. M. – NEBESKÝ, L. (2003): Modular and median signpost systems and their underlying graphs. *Discussiones Mathematicae: Graph Theory*, 23 (2), s. 309–324.

- MULDER, H. M. – NEBESKÝ, L. (2013): Guides and shortcuts in graphs. *Discrete Mathematics*, 313 (19), s. 1897–1907.
- NEBESKÝ, L. (1969): O vztahu matematiky a literatury. *Sešity pro literaturu a diskusi*, 4 (31), s. 44.
- NEBESKÝ, L. (1971): On the potentially poetic aspects of artificial languages. *Poetics*, 1 (2), s. 87–90.
- NEBESKÝ, L. (1974): One of the relations between poetic and formalized language. *Poetics*, 3 (2), s. 27–30.
- NEBESKÝ, L. (1985): O vnějším fungování znaků. *Slovo a slovesnost*, 46 (4), s. 269–274.
- NEBESKÝ, L. (1989): Znaky a prostředí. *Slovo a slovesnost*, 50 (2), s. 109–113.
- NEBESKÝ, L. (1993): Místo a znak. *Slovo a slovesnost*, 54 (2), s. 89–95.
- NEBESKÝ, L. (1995): Voda, která ukazuje směr. In: (Gál, E., Berkes, T., Kolmanová S.), *Slavica Pragensia*, 37. Praha: Univerzita Karlova, s. 107–109.
- NEBESKÝ, L. (1996): *Osm binárních básní*. Brno: Editio Nova
- NEBESKÝ, L. (1998): Prostor a jazyk. *Slovo a slovesnost*, 59 (3), s. 161–167.
- NEBESKÝ, L. (1999): Neviditelné v komunikaci. *Slovo a slovesnost*, 60 (1), s. 2–5.
- NEBESKÝ, L. (2000): An axiomatic approach to metric properties of connected graphs. *Czechoslovak Mathematical Journal*, 50, s. 3–14.
- NEBESKÝ, L. (2001): The relationship between syntactic analysis and word order awareness. In: B. Palek – O. Fujimura (eds.), *Proceedings of LP'2000: Item Order: Its Variety and Linguistic and Phonetic Consequences*. Prague: Karolinum, s. 367–375.
- NEBESKÝ, L. (2002): Větné faktory a jejich podíl na analýze věty II. *Slovo a slovesnost*, 63 (2), s. 98–110.
- NEBESKÝ, L. (2005): On signpost systems and connected graphs. *Czechoslovak Mathematical Journal*, 55, s. 283–293.
- NEBESKÝ, L. (2006a): Signpost systems and spanning trees of graphs. *Czechoslovak Mathematical Journal*, 56, s. 885–893.
- NEBESKÝ, L. (2006b): *Bílá místa*. Praha: dybbuk.
- NEBESKÝ, L. (2007): The interval function of a connected graph and road systems. *Discrete Mathematics*, 307 (16), s. 2067–2073.
- NEBESKÝ, L. (2008a): *Za hranice stránek*. Praha: dybbuk.
- NEBESKÝ, L. (2008b): On the distance function of a connected graph. *Czechoslovak Mathematical Journal*, 58, s. 1101–1106.
- NEBESKÝ, L. (2010a): Distance-hereditary graphs and signpost systems. *Discrete Mathematics*, 310 (3), s. 527–530.
- NEBESKÝ, L. (2010b): *Vrstvy*. Praha: dybbuk.
- NEBESKÝ, L. (2011): *Obrazce slov*. Praha: dybbuk.
- NEBESKÝ, L. (2012): *Obrazy ke čtení*. Praha: dybbuk.
- NEBESKÝ, L. – NOVÁK, P. (2007): Větné faktory a jejich podíl na analýze věty III. *Slovo a slovesnost*, 68 (4), s. 243–255.
- NOVÁK, P. (1997): Ladislav Nebeský šedesátiletý. *Slovo a slovesnost*, 58 (1), s. 76–78.
- STARÝ, Z. (2017): Biaspectuals revisited. *Studie z aplikované lingvistiky / Studies in Applied Linguistics*, 8 (1), s. 111–123.
- STARÝ, Z. (2020): Time and space: The language clinch. *Studie z aplikované lingvistiky / Studies in Applied Linguistics*, 11 (special issue), s. 48–70.

POKUS O REKONSTRUKCI DVOU BAREV

ď	h	n	u
ě	l	ť	ž

POKUS O REKONSTRUKCI DVOU BAREV

Bibliografie

1) Lingvistika (výběr)

A. Knihy, skripta, kapitoly v knihách

- *Algebraic Properties of Trees* (Postscript P. Novák). AUC Philologica Monographia 25, Univerzita Karlova, Praha 1969.
- *Užití teorie grafů v lingvistice*. (Skriptum pro posluchače Filozofické fakulty). Univerzita Karlova, Praha 1975.
- *Kombinatorické vlastnosti větných struktur*. AUC Philologica Monographia 95, Univerzita Karlova, Praha 1988
- *A Functional Approach to Syntax in Generative Description of Language*. American Elsevier, New York 1969. (s P. Sgallem, A. Goralčíkovou a E. Hajičovou)
- Graph theory and linguistics. In: R. J. Wilson and L. Beineke (eds.) *Applications of Graph Theory*. Academic Press, London – New York – San Francisco 1979, 357-379.

B. Články a studie v časopisech a sbornících

- O jedné formalizaci větného rozboru. *SaS* 23, 1962, 104-107.
- Vztah formy a funkce v jazyce. *SaS* 23, 1962, 174-189. (s P. Sgallem)
- O jednom algebraickém modelu jazyka. *SaS* 24, 1963, 231-237.
- On a formal grammar. *PBML* 1, 1964, 24-28.
- K odnoji modelu analýzy předložení. *PBML* 2, 1965, 3-10.
- A syntactic analyser of English. *PBML* 2, 1965, 22-33 (s J. Jelínkem)
- Condition replacement of words. *PBML* 4, 1965, 3-12.
- Relace a operace v syntaxi. *SaS* 26, 1965, 218-223. (s P. Sgallem)
- K pojmu věty smysluplné a věty gramaticky správné. *Kybernetika a její využití*. Praha 1965, 296-298.
- K odnoji matematické modely fonemy. *RRMPA* 11, 1966, 453-456.
- The ξ -grammar. *PSML* 1, 1966, 147-154.
- On the notion of relevant features. *PBML* 6, 1966, 35-43.
- K ponjatiju konteksta. *PSML* 2, 1967, 179-185.
- A theorem on partitions and two linguistic applications. *PBML* 7, 1967, 52-57.
- Analytický směr v algebraické lingvistice. *SaS* 28, 1967, 161-167.
- A note on functors. *PBML* 13, 1970, 7-8.
- A second note on functors. *PBML* 14, 1970, 91-63.
- The problem of correspondence. *PBML* 14, 1970, 65-70.
- Note on the mathematical metaphor. *Revue de roumane linguistique* 15, 1970, 569-570.
- Jeden záznam pádových významů předložek. *SaS* 31, 1970, 223-226 (s D. Konečnou)
- A combinatory approach to grammar. *PBML* 15, 1971, 61-65.
- Některé otázky závislostní koncepce syntaxe. *SaS* 32, 1971, 20-25.
- On one of the boundaries of the constituent conception of grammar. *K* 7, 1971, 227-229.
- Some aspects of correspondence in functional generative description. *PBML* 17, 1972, 57-66 (s J. Panevovou)
- A recursive formulation of coordination. *PBML* 17, 1972, 37-44.
- Two functions of context-free grammar. *PSML* 4, 1972, 171-176.
- System of phonemes and colored graphs. *Phonetica Pragmensia* 4, 1973, 11-13.
- O pravdivostních prvcích v gramatice. *SaS* 34, 1973, 212-214.
- K vyjadřování obecného záporu v češtině. *SaS* 35, 1974, 182-185.
- The artificiality and naturalness of the language of mathematics. *Linguistica Generalia* 2, 1977, 63-67.

- Theme, theme support and antitheme. *Linguistica Generalia* 3, 1981, 131-132.
- Některé principy konstrukce kartografické sémiotiky. *GaKO* 27/69, 1981, 240-242. (s M. Martinkem a B. Palkem).
- O jedné sémioticky orientované analýze mapy. *ZGÚ* 18, 1981, 168 -174.
- Matematické vlastnosti větných struktur. *SaS* 42, 1981, 9-15.
- On syntactic structures of protosentences. *Linguistica Generalia* 3, 1981, 226-230.
- O jazyku mapy. *ZGÚ* 20, č.1, 1983, 93-101.
- A note on structural homonymy and word order. *PSML* 8, 1983, 133-135.
- Grafy, tkáně a mapy. *ZGÚ* 21, 1984, 37-42.
- Znovu o jazyku matematického textu. *SaS* 45, 1984, 121-127.
- O vnějším fungování znaků. *SaS*, 46, 1985, 269-274.
- O jednom matematickém přístupu k struktuře textů. *BRJaL* 26, 1985, 31-35.
- O dvou vlastnostech neverbálních vyjadřovacích prostředků. *BRJaL* 27, 1985, 133-137.
- On projectivity and antiprojectivity. *PSML* 9, 1986, 119-123.
- O dvou formálních zdrojích strukturace vět. *SaS* 48, 1987, 190-198.
- Word-order structure in "non-configurational" languages. *Linguistica Generalia* 4, 1985, 69-102. (s B. Palkem)
- A note on the structure of word-order. *Linguistica Generalia* 4, 1985, 103-105.
- Znaky a prostředí. *SaS*, 50, 1989, 109-113.
- Jeden přístup k jazyku mapy. *ZGÚ* 26, 1989, 49-57.
- O řeči výkladu a jazyku matematiky. *BRJaL* 30, 1989, 187-189.
- Dva aspekty jazyka mapy. *GaKO* 36, 1990, 222-224. (s B. Palkem)
- Formální vlastnosti "volného" slovosledu. *BRJaL* 31, 1990, 73-83.
- Místo a znak. *SaS* 54, 1993, 89-95.
- Voda, která ukazuje směr. *AUC. Philol.* 1, *Slavica Pragensia*, 37, 1995, 107-109.
- Větné faktory a jejich role v analýze věty. *SaS* 57, 1996, 282-295 (s P. Novákem)
- Prostor a jazyk. *SaS* 59, 1998, 161-167.
- Nejasné jevy a jejich vyjasnění. *SaS* 57, 1997, 1-7.
- Neviditelné v komunikaci. *SaS* 60, 1999, 2-5.
- Větné faktory a jejich podíl na analýze věty II, *SaS* 63, 2002, 98-110.
- Větné faktory a jejich podíl na analýze věty III, *SaS* 68, 2007, 243-255. (s P. Novákem)

Zkratky:

BRJaL: Bulletin ruského jazyka a literatury

ČPM: Časopis pro pěstování matematiky

GaKO: Geodetický a kartografický obzor

K: Kybernetika

LP: Linguistics – Phonetics

PBML: The Prague Bulletin of Mathematical Linguistics

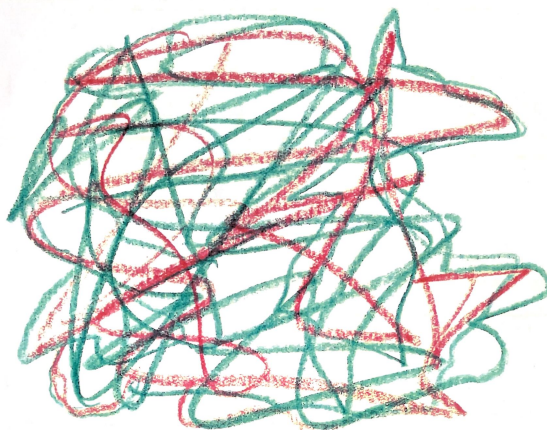
PSML: Prague Studies in Mathematical Linguistics

RRMPA: Revue roumaine mathématique pures et appliques

SaS: Slovo a slovesnost

ZGÚ: Zprávy Geografického ústavu ČSAV

POKUS O KVADRATURU KRUHU

ČTVEREC: zelená

KRUH: červená

2) Matematika

Původní matematické (•) a matematicky orientované (=) práce

Kniha, kapitoly v knihách

- Algebraic Properties of Trees (Postscript P. Novák). *AUC Philologica Monographia* 25, Praha 1969.
- The minimum degree and connectivity of a graph. In: (F. Alavi, D. R. Lick, eds.) *Theory and Applications of Graphs*. Springer-Verlag 1978, s. 412-419.
- On a diffusion of a set of vertices in a connected graph. In: (M. Fiedler, ed.) *Graphs and Other Combinatorial Topics*. Teubner, Leipzig 1983, s. 200-203.

Články

- Language systems. *RRMPA* 13, 1968, 371-375.
- = On a possible application of pushdown-store transducers. *PBML* 9, 1968, 47-68 a *PBML* 10, 1968, 3-27. (S A. Goralčíkovou)
- Graphical algebras. *CMUC* 11, 1970, 533-544.
- Left-right double trees. *DM* 1, 1971, 73-81.
- Median graphs. *CMUC* 12, 1971, 317-325.
- = A projectivity theorem. *PSML* 3, 1972, 165-169.
- = A planar test of linguistic projectivity. *K* 8, 1972, 351-353.
- Planar permutation graphs of paths. *CMUC* 13, 1972, 253-256.
- = An outerplanar test of linguistic projectivity. *K* 9, 1973, 81-83.
- On the minimum number of vertices and edges in a graph with a given number of spanning trees. *ČPM* 98, 1973, 95-97.
- A theorem on hamiltonian line graphs. *CMUC* 14, 1973, 107-112.
- On connected graphs containing exactly two points of the same degree. *ČPM* 98, 1973, 305-306.
- On the line graph of the square and the square of the line graph of a connected graph. *ČPM* 98, 1973, 285-287.
- A note on line graphs. *CMUC* 15, 1974, 567-570.
- On cubes and dichotomic trees. *ČPM* 99, 1974, 164-167.
- Reconstruction of a tree from certain maximal proper subtrees. *ČPM* 99, 1974, 44-48.
- A theorem on line graphs. In: *Recent Advantages in Graph Theory*. Academia, Praha 1975, 399-403.
- A theorem on 2-connected graphs. *ČPM* 100, 1975, 116-117.
- On tree-complete graphs. *ČPM* 100, 1975, 334-338.
- A generalization of hamiltonian cycles for trees. *CMJ* 26, 1976, 596-603.
- On the minimum degree and edge-connectivity of a graph. *PM* 101, 1976, 199-202.
- Projective weakly connected digraphs with no directed cycle. *RRMPA* 21, 1976, 215-217.
- = Projectivity in linguistics and planarity in graph theory. *PSML* 5, 1976, 251-256.
- On the existence of a 3-connected 3-factor in powers of a connected graph. In: *Graphs, Hypergraphs and Block Systems*. Zeliona Góra 1976, s. 167-172.
- An upper bound for the minimum degree of a graph. *CMJ* 27, 1977, 460-466.
- On partition graphs and generalization of line graphs. *ČPM* 102, 1977, 203-205.
- On induced subgraphs of a block. *JGT* 1, 1977, 69-74.
- = A projectivity theorem for weakly connected digraphs. *PSML* 6, 1978, 209-213.
- On pancyclic line graphs. *CMJ* 23, 1978, 650-655..
- Some sufficient conditions for the existence of a 1-factor. *JGT* 2, 1978, 251-255.
- A note on 1-factors in graphs. *PMH* 10, 1979, 41-46. (s G. Chartrandem).
- On the existence of a 1-factor in partial squares of graphs. *CMJ* 29, 1979, 349-352.

- On 2-factors in squares of graphs. *CMJ* 29, 1979, 588-593.
- On eulerian subgraphs of complementary graphs. *CMJ* 29, 1979, 298-302.
- On the existence of a 3-factor in the fourth power of a graph. *ČPM* 105, 1980, 204-207.
- On the square of complementary graphs. *MS* 3, 1980, 247-249.
- = Projectivity as a minimalization. *PBML* 34, 1980, 59-63.
- Every connected, locally connected graph is upper embeddable. *JGT* 5, 1981, 5-7.
- Regular factors of powers of connected graphs. *ČPM* 106, 1981, 52-57. (s E. Wisztovou)
- On 1-factors in the cube of a graph. *ČPM* 106, 1981, 226-230.
- Hypergraphs and intervals. *CMJ* 31, 1981, 469-474.
- A new characterization of the maximum genus of a graph. *CMJ* 31, 1981, 604-613.
- = On projective trees. *PSML* 7, 1981, 167-172.
- Algebraic properties of Husimi trees. *ČPM* 107, 1982, 116-123.
- A note on upper embeddable graphs. *CMJ* 33, 1983, 37-40.
- On a certain numbering of the vertices of a hypergraph. *CMJ* 33, 1983, 1-6.
- On upper embeddability of complementary graphs. *ČPM* 108, 1983, 214-217.
- Hypergraphs and intervals, II. *ČPM* 109, 1984, 286-289.
- On quasistars in n-cubes. *ČPM* 109, 1984, 153-156.
- Upper embedable factorizations of graphs. *CMJ* 34, 1984, 432-438.
- Edge disjoint 1-factors in powers of connected graphs. *CMJ* 34, 1984, 499-505.
- Two edge-disjoint hamiltonian cycles of powers of a graph. *ČPM* 110, 1985, 294-301. (s E. Wisztovou)
- On locally connected graphs and their upper embeddability. *CMJ* 35, 1985, 625-631.
- On 2-cell embeddings with minimum number of regions. *CMJ* 35, 1985, 625-631.
- = On projectivity and antiprojectivity. *PSML* 9, 1986, 119-123.
- Hypergraphs and intervals, III. *ČPM* 113, 1988, 80-87.
- On a 1-factor of the fourth power of a connected graph. *ČPM* 113, 1988, 415-420.
- Embedding m-quasistars into n-cubes. *CMJ* 38, 1988, 705-712.
- On certain extensions of intervals in graphs. *ČPM* 115, 1990, 171-177.
- Route systems and bipartite graphs. *CNJ* 41, 1991, 260-264.
- N₂-locally connected graphs and their upper embeddability. *CMJ* 41, 1991, 731-735.
- On sectors in a connected graph. In: *Combinatorics, Graphs, Complexity* (M. Fiedler, J. Nešetřil, eds.), a volume of Annals of Discrete Mathematics. North Holland 1992, s. 237-240.
- A matching and a hamiltonian cycle of the fourth power of a connected graph. *MB* 118, 1993, 43-52.
- Characterizing the maximum genus of a connected multigraph. *CMJ* 43, 1993, 177-185.
- Local properties and upper embeddability of connected multigraphs. *CMJ* 43, 1993, 241-248.
- A characterization of the set of all shortest paths in a connected graph. *MB* 119, 1994, 15-20.
- A characterization of the interval function of a connected graph. *CMJ* 44 (119), 1994, 173-178.
- Route systems of a connected graph. *MB* 119, 1994, 407-414.
- Certain cubic multigraphs and their upper embeddability. *CMJ* 44 (120), 1995, 385-392.
- A characterization of geodetic graphs. *CMJ* 44 (120), 1995, 491-493.
- Visibilities and sets of shortest paths in a connected graph. *CMJ* 44 (120), 1995, 563-570.
- A characterization of the decay number of a connected graph. *MS* 45, 1995, 349-352.
- On the set of all shortest paths of a given length in a connected graph. *CMJ* 46 (121), 1996, 155-160.
- On geodesics and steps in a connected graph. *CMJ* 47 (122), 1997, 49-161.

- Characterizing the interval function of a connected graph. *MB* 23, 1998.
- An algebraic characterization of geodetic graphs. *CMJ* 48 (123), 1998, 701-710.
- A new proof of a characterization of the set of all geodesics in a connected graph. *CMJ* 48 (123), 1998, 809-813.
- An axiomatic approach to metric properties of connected graphs. *CMJ* 50 (125), 2000, 3-14.
- A theorem for an axiomatic approach to metric properties of graphs. *CMJ* 50 (125), 2000, 121-133.
- A tree as a finite nonempty set with a binary operation. *MB* 125, 2000, 455-458.
- The interval function of a connected graph and a characterization of geodetic graphs. *MB* 126, 2001, 247-254.
- The set of geodesics in a graph. *DM* (235) 2001, 323-326.
- A characterization of the interval function of a (finite or infinite) connected graph. *CMJ* 51 (126) 2001, 635-642.
- New proof of a characterization of geodetic graphs. *CMJ* 52 (127) 2002, 35-39.
- The induced paths in a connected graph and a ternary relation determined by them. *MB* (127) 2002, 397-408.
- Bounds for the hamiltonian chromatic number of a graph. *CN* 157, 2002, 113-125 (with G. Chartrand and P. Zhang).
- Hamiltonian colorings of graphs with long cycles. *MB* 128, 2003, 263-275.
- Modular and median signpost systems and their underlying graphs. *DMGT* 23, 2003, 309- 324 (with H. M. Mulder)
- Greedy F-colorings of graphs. *DM* 272, 2003, 37-46 (with G. Chartrand and P. Zhang).
- On properties of a graph that depend on the distance function. *CMJ* 54 (129), 2004, 445-456.
- Intervals and steps in a connected graph. *DM* 286, 2004, 151- 156. MB2005:03071
- Radio k-colorings of paths. *DMGT* 24, 2004, 137-144 (with G. Chartrand and P. Zhang).
- The directed geodetic structure of a strong digraph. *CMJ* 54 (129), 2004, 1-8.
- Intervals and steps in a connected graph. *DM* 286, 2004, 151-156.
- Survey on hamiltonian colorings of graphs. *CN* 169, 2004, 79-192 (with G. Chartrand and P. Zhang).
- Hamiltonian colorings of graphs. *DAM* 146, 2005, 257-272. (with G. Chartrand and P. Zhang).
- On hamiltonian colorings of graphs. *DM* 290, 2005, 133-143 (with G. Chartrand and P. Zhang).
- On signpost systems and connected graphs. *CMJ* 55 (130), 2005, 283-293.
- The hamiltonian chromatic number of a connected graph without large hamiltonian-connected subgraph. *CMJ* 56(131), 2006, 317-338.
- Travel groupoids, *CMJ* 56 (131), 2006, 659 – 675.
- Signpost systems and spanning trees of graphs. *CMJ* 56 (131), 2006, 885- 893
- Leaps: An approach to the block structure of a graph. *DMGT* 26 (2006), 77 – 90. (with H. M. Mulder).
- New approach to chordal graphs. *CMJ* 57 (132), 2007, 465- 471.
- Distance defined by spanning trees in graphs. *GT* 27, 2007, 485-506 (with G. Chartrand and P. Zhang)
- The interval function of a connected graph and road systems. *DM* 307, 2007, 2067-2073.
- On the distance function of a connected graph. *CMJ* 58 (133) 2008, 1101-1106.
- On Hamiltonian colorings and hc-stable graphs. *CN* 189, 2008, 65-76 (with B.M. Algerier, G. Chartrand, A. S. Jobson, P. Zhang).
- Axiomatic characterization of the interval function of a graph. *EJC* 30, 2009, 1172-1185. (with H. M. Mulder).
- Distance-hereditary graphs and signpost systems. *DM* 310, 2010, 527 - 530.

- Guides and Shortcuts in Graphs. *DM* 313, 2013, 1897 -1907 (with H. M. Mulder).

Zkratky:

CMJ: Czechoslovak Mathematical Journal

CMUC: Commentationes Mathematicae Universitatis Carolinae

CN: Congressus Numerantium

ČPM: Časopis pro pěstování matematiky

DAM: Discrete Applied Mathematics

DM: Discrete Mathematics

DMGT: Discussiones Mathematicae Graph Theory

EJC: European Journal of Combinatorics

JGT: Journal of Graph Theory

K: Kybernetika

MB: Mathematica Bohemica

MS: Mathematica Slovaca

PBML: The Prague Bulletin of Mathematical Linguistics

PMH: Periodica Math. Hungarica

PSML: Prague Studies in Mathematical Linguistics

RRMPA: Revue roumaine mathématique pures et appliques

POKUS O DRAMA

osoby a obsazení:

EVA

JANA

KAREL

PETR

VLADIMÍR

1. dějství

3. dějství

2. dějství

4. dějství

3) Poezie

Samostatné publikace:

- *White Truth Black*. Probable Latitude 76 °15' Longitude 113°10'E, London (Velká Británie) 1970.
- *Triangles. A play in the three acts with prologue and epilogue*. Gemma Three, Welling (Velká Británie), 1971.
- *Osm binárních básní*. Editio Nova, Brno 1996.
- *Bílá místa*. dybbuk, Praha 2006.
- *Za hranice stránek*. dybbuk, Praha 2008.
- *Vrstvy*. dybbuk, Praha 2010.
- *Obrázce slov*. dybbuk, Praha 2011.
- *Obrázky ke čtení*. dybbuk, Praha 2012.

Zastoupení v antologiích:

- Josef Hiršal, Bohumila Grögerová (eds): *Experimentální poezie*. Odeon, Praha 1967, s. 97.
- Jan Herman (ed.): *Something Else Yearbook 1974*. Something Else Press, West Glover (USA) 1973, s. 54-60.
- Josef Hiršal, Bohumila Grögerová (eds): *Vrh kostek. Česká experimentální poezie*. Torst, Praha 1993, s. 83-111.
- Robert Kolár (ed): *Výběr z experimentální tvorby*. Příloha obtýdeníku TVAR. TVAR 11/2005.
- *Antologie české poezie, I. díl (1966-2006)*. dybbuk, Praha 2009, S. 193.
- Miloslav Topinka, Jakub Řehák (eds): *Nejlepší české básně 2010*. Host, Brno 2010, s. 95.
- Zdeněk Volf (ed): *Krátká báseň*. Protimluv, Ostrava 2020, s. 47.

Ostatní:

- Robert Ibrahim: *Experimentální tvorba Ladislava Nebeského*. Příloha obtýdeníku TVAR. TVAR 09/2005.
- Karel Milota: *Vzorec řeči*. Torst, Praha 2011, s. 456, s. 462-463, s. 472, s. 480-481.

Periodika:

- Z numerických básní, další básně bez názvu. *Výtvarná práce* 26/1966, s. 7.
- aština, beština, ceština, deština, děština, eština. *Sešity pro mladou literaturu* 10/1967, s. 20.
- Název neuveden. *The Second Olive Dachhund*, Číslo neuvedeno, Oxford (Velká Británie) 1967, s. 11-13.
- Název neuveden. *Dialog* 4/1968, s. 23-25.
- Umělá konkrétní poezie (článek s ukázkou básně). *Sešity pro literaturu a diskusi* 30/1969, s. 57; další básně bez názvu s. 65-67.
- Binární text. *Výtvarné umění* 6/1969, s. 281.
- proměna. *Dialog* 8/1969, s. 8.
- Poemi binari. *bollettio tool*, 2/1969, (Itálie), strany nečíslovány.
- poesia permutacional. *Ovum* 10 No. 3/1970 (Uruguay), strany nečíslovány.
- Název neuveden. *Umdruck! Blätter für internationale Literatur*. April/Mai 1970 (SRN), s. 12.
- SQUARE: silence TRIANGLE: voice. *Neue Texte* 4/1970 (SRN), strany nečíslovány.
- Bez názvu. *Typewriter* 7/1976 (USA), strany nečíslovány.
- Bez názvu. *Iniciály. Sešity nezavedené literatury* 26/1992, s. 31.
- Mé setkání s experimentální poezií. *Čeština doma a ve světě* 3/1997, s. 25-26.
- Zpřesňování. *Souvislosti* 4/2004, s. 115-121.

- Bez názvu. *Prostor Zlín* 4/2004, s. 28-29.
- Pseudotexty. *Pandora* 13/2006, s. 11-18.
- Zaplňování prázdná (výběr), Tři binární básně, O vzniku binárních básní. *Pandora* 14/2007, s. 75-81
- City, *Pandora* 19/2009, obálka.
- Z plošných binárních básní. *Souvislosti* 4/2010, s. 90-96.
- Bez názvu. *Splav*. Literární příloha 4/2010, s. 1-4.
- Vzpomínky na léta šedesátá. *Pandora* 24-25/2012, s. 27-36.
- Sbližování protichůdných vět. *Pandora* 26-27/2013, s. 34-40.
- Sbližování vět v plošné binární poezii. *Psí víno* 68/2014, s. 33-39.
- Názvy neuvedeny. *Prostor Zlín* 2/2018, s. 60-61.

Teoretická reflexe:

- On the Potentially Poetic Aspects of Artificial Languages, *Poetics - International Review for the Theory of Literature* 2/1971, s. 87-90.
- One of the Relations Between Poetic and Formalized Language, *Poetics - International Review for the Theory of Literature* 10/1974, s. 27-30.
- Prázdné místo. *Česká literatura* 45, 1997, s. 57 – 63
- Nejasné jevy a jejich vyjasnění. *Slovo a slovesnost* 57/1997, s. 1-7.
- Neviditelné znaky. *Česká literatura* 46, 1998, s. 65 – 72
- Neviditelné v komunikaci. *Slovo a slovesnost* 60/1999, s. 2-5.
- Čist neviditelné. *Česká literatura* 48, 2000, s. 70-74
- Dvě poznámky o binárních básních. *Česká literatura* 48, 2000, s. 431-436

Účast na výstavách

- *Poesía concreta internacional*, Galería Universitaria Aristos, Mexico City, Mexico, 1966.
- *Obraz a písmo*. Galerie Václava Špály, Praha a Muzeum v Kolíně, Kolín 1966.
- *Nová citlivost*. Mánes, Praha a Dům umění, Brno, 1968.
- *Klub konkrétistů*. Galerie Vysočiny, Jihlava, 1968.
- *Liberarse, Liberarte*. Estudiantes de la Facultad de Humanidades y Ciencias, Montevideo, Uruguay, 1969.
- *Česká vizuální poezie*, Praha, Malá galerie Československého spisovatele, 1969.
- *Zdeněk Sýkora. Přehledka prací od roku 1959 do roku 1970*. Galerie Václava Špály, Praha, 1970.
- *Text, Buchstabe, Bild*. Curych, Švýcarsko, 1970.
- *Textos, sonidos, voces, poesia, imagenes*. Museo „Dr. Genaro Pérez“, Córdoba, Argentina, 1970.
- *Klankteksten konkrete poezie visuele teksten*. Stedelijk Museum, Amsterdam, Nizozemí, 1971.
- *Graphik aus den Landesbeständen*. Museum für Moderne Kunst, Bozen, Itálie, 1992.
- *Báseň, obraz, gesto, zvuk. Experimentální poezie 60. let*. Památník národního písemnictví, Praha 1997.
- *Akce, slovo, pohyb, prostor. Experimenty v umění šedesátých let*. Galerie hlavního města Prahy, Praha 1999.
- *Výstava pro Ladislava Nováka*. Galerie Malovaný dům, Třebíč 2000.
- *Innovation*. Villa Toscana, Gmunden, 2000.
- *Klub konkrétistů*. Dům umění v Opavě, 2001.
- *Klub konkrétistů (pražská sekce)*. Univerzitní galerie, Olomouc 2001.
- *Klub konkrétistů*. Muzeum města Brna, 2001.
- *Bílá místa*. Minigalerie 6.15, Zlín 2005 (samostatná výstava).
- *Básnivá koláž*. Galerie Smečky, Praha 2008.
- *UdUbUtUbUdU*. Školská 28, Praha 2010.
- *Havel-Prigov a česká experimentální tvorba*. Letohrádek Hvězda, Praha 2016.

Internetové zdroje:

- <https://itvar.cz/ravt/2021/4>
- http://www.almanachwagon.cz/naklad/nebesky_ladislav/w07III.htm
- http://www.almanachwagon.cz/naklad/nebesky_ladislav/w09I.htm
- http://www.almanachwagon.cz/naklad/nebesky_ladislav/w10III.htm
- <http://www.thing.net/~grist/ld/czech/NEBESKY.HTM>
- <https://www.nebesky.com/ladislav/>

Mé setkání s experimentální poezií⁴

(1997)

Kdy a kde jsem se poprvé setkal s názvy *experimentální poezie*, *konkrétní poezie*, *vizuální poezie* a *fónická poezie*, už nevím; pochybuji však, že to bylo dříve než v roce 1963. Ale na to, kdy a kde jsem byl díly experimentální poezie poprvé intenzivně osloven, si pamatuji dobře; stalo se tak v první polovině dubna 1964 ve Špálově galerii při zhlédnutí výstav Jiřího Koláře a Vladimíra Burdy (domnívám se, že barevné typogramy, které tam Burda vystavoval, jsem již potom nikdy neviděl). Mé první setkání s tvůrcem patřícím k tomuto směru se uskutečnilo téhož roku na podzim: tehdy jsem našel odvahu vyhledat básníka, kterého jsem do té doby ctil především jako překladatele Šibeničních písní Christiana Morgensterna – kultovní knihy přátelského kroužku několika vysokoškoláků, do něhož jsem v druhé polovině 50. let patřil. Moje odvaha však nebyla bezmezná; neodvážil jsem se Josefu Hiršalovi představit jako někdo, kdo konkrétní poezii sám zkouší psát, ale hovořil jsem jen o svém teoretickém zájmu o ni. Protože jsem však byl vlídně přijat, poslal jsem mu výsledky svých pokusů. Tehdy jsem zkoušel slova „slepovat“ nebo naopak „stříhat“. Takto vznikla např. báseň Krajina:

v dálce / se černá / les / t // kolem nás / je prvotřídní / past / va // opravdu: / někde blízko / mlaská / býk // ovec

Ulevilo se mi, že moji proměnu z teoretika v praktika přijal Josef Hiršal bez komentáře. V roce 1965 jsem za ním potom dosti pravidelně docházel do redakce, kde pracoval. Díky těmto návštěvám jsem poznal další dva experimentální tvůrce: přihlásil se ke mně brněnský básník Jiří Valoch a já sám jsem navázal kontakt s tehdy již proslulým Ladislavem Novákem žijícím v Třebíči; ten měl koncem roku 1965 výstavu ve Špálově galerii.

Jiřímu Kolářovi mě představil Jindřich Chalupecký. Došlo k tomu v únoru nebo v březnu 1966 v Redutě. Tehdy jsem psal především to, co jsem nazýval binární poezií; s využitím binárního kódu jsem vytvářel jakési umělé konkrétní básně. V té době jsem se také postupně seznamoval s dalšími tvůrci: paní Bohumilou Grögerovou, Josefem Honysem a trojicí autorů mně generačně blízkých: Jindřichem Procházkou, Zdeňkem Barborkou a Vladimírem Burdou. U stolu, u něhož v kavárně Slavie Jiří Kolář pravidelně sedával, jsem poznal též básníka Emila Juliše. Na schůzkách u Kolářů, které začaly o něco později, jsem se setkával i s paní Bělou Kolářovou.

Pozvánky na schůzky v bytě u Kolářů rozesílal zřejmě V. Burda. Našel jsem pozvánky na čtyři sobotní schůzky u Kolářů, které Vladimír podepsal: na 4. 3. (program neuveden), 8. 4. (na programu byl Burda), 13. 5. (na programu byl Barborka) a 3. 6. 1967 (vždy ve 20 hodin), ale těch schůzek bylo patrně více. Program červnové schůzky byl zvláště důležitý: konečná redakce sborníku s názvem *Vrh kostek*. Autorským podílem na tomto sborníku pro mě osobně první období mých aktivit v experimentální poezii skončilo.

Sborník vyšel až v jiném čase.

⁴ Publikace: *Čeština doma a ve světě* 3/97, s. 25-26.

Vzpomínky na léta šedesátá⁵

O konkrétní poezii jsem se poprvé dočetl někdy v roce 1963. Ta zpráva mě zaujala už tím, že se v ní objevilo jméno Josefa Hiršala. Když o pět let dříve vyšly Morgensternovy Šibeniční písně v Hiršalově přebásnění, bylo to pro mě i mé přátele zjevením, které lze dnes jen těžko vylicít. Náš vztah k této útlé knížce zprostředkovával mezi námi pocit sounáležitosti: ohromně nás bavilo vplétat citace z Šibeničních písní do našich rozhovorů.

Asi od začátku roku 1964 jsem byl – v souvislosti se dvěma svými drobnými příspěvky publikovanými v I. ročníku časopisu Tvář – v občasném kontaktu s Jiřím Pištorou. Pištora se mi opakovaně zmiňoval o Jiřím Kolářovi, o kterém jsem tehdy téměř nic nevěděl, ale díky Pištorovým poznámkám jsem se o něj začal zajímat. Brzy poté, co jsem se na konci března 1964 vrátil z vojenského cvičení, jsem zjistil, že Kolář vystavuje ve Špálově galerii. Šlo o výstavu skupiny Křižovatka; spolu s Kolářem vystavoval ve Špálovce i Vladimír Burda, o němž jsem slyšel od svých přátel. Na výstavě ve Špálově galerii jsem byl nejméně třikrát. Burdovy barevné typogramy mě okouzly a Kolářovou výstavou jsem byl doslova uhranut.

V následujících letech jsem se k dojmům z Kolářovy výstavy z roku 1964 opakovaně vracel. Kladl jsem si otázku, co vlastně mé tehdejší uhranutí vyvolalo. Dnes se domnívám, že to bylo sepětí vystavených objektů s jejich názvy: pokud by objekt vytvořený z žiletek byl nazván žiletkovou strukturou, patrně bych ho tehdy považoval za zajímavý. Jenomže Kolář ho nazval žiletkovou básní!

Mé dojmy z vystavených prací Jiřího Koláře a Vladimíra Burdy mě na jaře 1964 přivedly k tomu, abych se o něco nového pokusil sám. Výsledek byl dosti hubený: několik černobilých typogramů, od Burdových typogramů značně vzdálených. Jeden z nich byl později publikován, ostatní právem zmizely v zapomnění.

Jednoho srpnového večera téhož roku jsme – moje žena a já – zašli do vinárny Podrum, která se nacházela v podzemí jednoho z domů na náměstí I. P. Pavlova. Tam jsme se nečekaně seznámili s Antonínem Brouskem a jeho ženou Markétou. Z Podrumu jsme se nejprve přesunuli do jiného lokálu, potom do našeho tehdejšího podnájmu, z něhož jsme naše hosty vyprovázeli až ráno. V nějaké souvislosti se Antonín Brousek zmínil o tom, že mu Hiršal půjčil rukopis své knížky konkrétní poezie; patrně se zmínil i o jeho spoluautorce Bohumile Grögerové, ale její jméno mi tehdy ještě nic neříkalo. Když pochopil, jak velice jsem na konkrétní poezii zvědavý, umožnil mi, abych si rukopis prohlédl. Dosud si vzpomínám, jak ohromně jsem byl natěšený – očekával jsem dojem srovnatelný se svým prvním setkáním s Šibeničními písněmi nebo s Kolářovou výstavou. Nic takového se však nestalo. Svůj dojem jsem shrnul do věty: „Autoři zašli příliš daleko“.

Později jsem se k svému tehdejšímu názoru na jejich knížku s názvem *JOB – BOJ* opakovaně vracel. Zatímco Kolář z nejazykového materiálu vytvářel věci, které nazýval básněmi, J. Hiršal a B. Grögerová neobvyklou manipulací s jazykovým materiálem vytvářeli „věci“, které nazývali texty. A to bylo něco, na co jsem se musel teprve adaptovat.

Ale to nebylo všechno: v jejich knížce jsem postrádal grotesknost, kterou jsem tolik obdivoval v Šibeničních písních. Tak jsem si řekl: když ne oni, tak já. A začal jsem se o podobné básně pokoušet. Přitom jsem se zaměřil zejména na přesahy hranic sousedních slov. Kupř. v krátké básni o zlém mrtvém králi, který dál vládne, se objevují „slova“ *pupeklo* a *žezločin*. V básni se jménem Krajina má každá z jejich tří slok dvě, možná zakončení: *les/t past/va býk/ovec*.

⁵ Publikace: *Pandora* 24-25/2012, s. 27-36.

Na podzim 1964 jsem se rozhodl, že se pokusím s Josefem Hiršalem setkat. Zjistil jsem, že pracuje v redakci časopisu Knižní kultura, a tak jsem mu zavolał. Podle pravdy jsem se mu představil jako vystudovaný matematik, který se na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy věnuje aplikacím matematiky v lingvistice, a požádal jsem ho, zda bych se od něho mohl něco dozvědět o konkrétní poezii; že se sám pokouším psát něco, co se snad konkrétní poezii blíží, jsem se mu do telefonu nezmínil. Hiršal mě přijal velmi vřdně. Vzpomínám si, s jak ohromným respektem hovořil o profesoru Maxi Bensem, jehož jméno jsem tehdy slyšel poprvé. Nejsem si jistý, zda se už tehdy v jeho výkladu objevil termín experimentální poezie, spíše si myslím, že se začal užívat až později a pak termín konkrétní poezie do značné míry vytlačil (já zde budu používat oba termíny). Krátce po své návštěvě u Hiršala jsem mu poslal svoje vlastní pokusy. Neodmítal je, spíše mě povzbuzoval k dalšímu psaní. Hiršala jsem potom vždy jednou za několik týdnů navštěvoval v redakci Knižní kultury.

V lednu 1965 jsem napsal krátkou báseň, které i dnes přikládám nemalý význam:

pětiverší

zde zamlčeno jedno slovo
jsou zamlčena dvě
zde tři
čtyři

Báseň *pětiverší* vnesla do mé poezie dva nové aspekty. Šlo o báseň, která (1) je zaměřena na svou vlastní strukturu a která (2) se nějak dotýká prázdna. Ten první aspekt jsem ve své poezii v následujících měsících velmi využíval; viz básně publikované v mé knize *Vrstvy* (dybbuk, 2010) na s. 8 – 14. Ten druhý aspekt čekal na další využití třicet let.

V červnu 1965 mi Hiršal doporučil, abych ze svých prací sestavil sbírku a poslal ji do Mladé fronty. To jsem udělal; sbírku jsem nazval *Nehra*. Na svůj dotaz v září téhož roku po jejím osudu jsem dostal telefonickou odpověď Ivana Diviše: „Tisknout ji nebudeme“. O řadu roků později jsem si v knize Josefa Hiršala a Bohumily Grögerové *Let let* (Torst, 2007) přečetl, jak Ivan Diviš reagoval na rukopis jejich sbírky *JOB - BOJ*. Kdybych to byl býval tušil, svůj rukopis bych do Mladé fronty neposlal.

Na konci srpna 1965 jsem dokončil text *aština, beština, ceština, deština, děština, eština*. Bylo v něm představeno šest fiktivních jazyků, které měly značně kuriózní vlastnosti. (A tak právě rok poté, co jsem o textech Josefa Hiršala a Bohumily Grögerové usoudil, že autoři zašli příliš daleko, jsem možná já sám zašel ještě o kousek dál). První, kdo tento text četl, byl Jiří Pištora; myslím, že ho to zaujalo. Brzy následovaly dva další texty: *výpisky z efsko-českého slovníku* a *oblíbené geské palindromy*. Přivykl jsem představě, že budou přibývat další „jazyky“: haština, iština, ještina atd. Celý cyklus jsem chtěl pojmenovat *Brána jazyků*.

Hiršala jsem navštěvoval velmi rád. Ale postupně mi začínalo trochu vadit, že jsem dosud neměl možnost poznat další autory experimentální poezie. Proto mě příjemně překvapilo, když mi z Brna přišel dopis datovaný 24. 9. 1965, jehož odesílatelem byl dosud mi neznámý Jiří Valoch, který se rovněž zajímal o konkrétní poezii; moji adresu získal od Hiršala. Tím začala naše dlouhá a intenzivní korespondence.

Patrně ještě dříve, než jsem dostal Valochův dopis, dal mi Hiršal adresu Ladislava Nováka, který žil Třebíči. Napsal jsem mu a poslal některé ze svých prací. Novák mi 1. října velmi srdečně odepsal a na začátku listopadu jsme se v Praze setkali osobně. Při té příležitosti mi Novák ze dne na den půjčil nějaké knihy věnované experimentální poezii. Dojmy, které jsem těchto knih získal, se propojily s mými zkušenostmi ze série počínající *aštinou*; ještě v noci jsem dokončil text s názvem *haština, jazyk jako stvořený pro konkrétní poezii*. Tím to však neskončilo. Jak o tom píšu mj. v knize *Vrstvy* (2010),

úvahy, které z *haštiny* vycházely, mě postupně dovedly k tomu, co jsem nazval binárními básněmi. Binární básně jsem vytvářel do začátku 70. let (občas i později). A v roce 2000 jsem se k nim – po jejich radikálním přebudování – znovu vrátil.

Na popud Ladislava Nováka jsem napsal Jindřichu Chalupeckému. Odepsal mi 19. 12. a pozval mě k němu domů. Navštívil jsem ho 29. 12. 1965. Bylo tam více lidí, kromě paní Haukové si vzpomínám na výtvarníky Věru Janouškovou a Vladimíra Janouška. Během roku 1966 jsem ho navštívil několikrát a vždy jsem byl pozorným posluchačem jeho názorů na současné umění. Jindřicha Chalupeckého, který byl o 27 let starší než já, moje poezie zaujala a nejvýše hodnotil právě binární básně. Ocenil jsem, jak ochotně mi půjčoval knihy, které by pro mě jinak byly nedostupné.

14. ledna 1966 byla ve Špálově galerii vernisáž výstavy *Obraz a písmo*. Na vernisáži jsem nebyl, ale výstavu jsem navštívil opakovaně. Součástí katalogu byla malá antologie konkrétní poezie s autory Věrou Vařilovou, Jiřím Kolářem, Josefem Hiršalem, Jiřím Valochem, Bohumilou Grögerovou, Emilem Julišem, Vladimírem Burdou, Ladislavem Novákem, Zdeňkem Barborkou, Jindřichem Procházkou, Ladislavem Nebeským a Jiřím (správně: Josefem) Honyssem.

O dva dny později jsem navštívil vršovický byt J. Chalupeckého podruhé. Potkal jsem se tam s Miloslavem Topinkou, kterého jsem dosud neznal. Míla byl v té době studentem psychologie na FF UK. V bufetu v hlavní budově fakulty jsme se potom občas setkávali; naše hovory se týkaly především poezie, zejména té experimentální.

Za několik dní jsem se znovu setkal s Josefem Hiršalem a poprvé i s Bohumilou Grögerovou. Ukazoval jsem jim svoje nové binární básně a na jejich popud jsem šest básní poslal na výstavu do Mexika. A tak jsem poprvé svou poezii prezentoval v zahraničí. Spolu se mnou tam vystavovali Vladimír Burda, Bohumila Grögerová, Josef Hiršal, Ladislav Novák a Jiří Valoch.

27. února jsem byl s manželi Chalupeckými v Redutě na Večeru experimentální poezie a hudby. Tam jsem poprvé viděl Jiřího Koláře a jeho manželku Bělu. Když jsme odcházeli, J. Chalupecký mě Kolářovi představil. Kolář mě vyzval, abych mu nějaké svoje práce poslal, což jsem udělal opravdu rád. S napětím jsem pak čekal na jeho reakci, která stále nepřicházela. Obával jsem se, že jsem u Koláře prohrál, až jednoho dne přišla pohlednice z Hannoveru: „Konečně se příští týden vracím do Prahy a byl bych rád, kdybyste mi zavolal. Tiskne ruku Váš Kolář.“ Sešli jsme se v kavárně Slavia. Tam mi řekl, že se mu moje věci líbí.

A za nedlouho, 29. dubna, jsem byl poprvé u Kolářů. Spolu se mnou byl pozván Jindřich Procházka, s nímž jsem se dosud neznal. Dojmy z této návštěvy jsem měl bohaté, Kolář nám ukázal řadu svých prací a potom nám některé svoje práce ukázala i paní Běla. Manželé Kolářovi tenkrát bydleli na Vinohradech v Hviezdoslavově (dříve Dykově, nyní opět Dykově) ulici. (Možná, že to bylo tím, že jsem ke Kolářům chodil pouze večer, ale dnes nejsem s to poznat vilu, kde to bylo).

Krátce po mé první návštěvě u Kolářů se ve Viole konal večer experimentální poezie; jmenoval se *Bestiarium* (světová experimentální poezie a hudba). Byly představeny básně 25 autorů, mezi nimi bylo sedm českých: Burda, Grögerová, Hiršal, Honys, Kolář, Novák a já. Účinkujícími byli Jana Čiháková, Jiří Bednář a Josef Chvalina. Recitovala se i moje Krajina; byl jsem zvědavý, jak si s ní recitátoři poradí – povedlo se to.

Podle mých poznámek, které se z té doby zachovaly, 27. května 1966 mi poslal dopis Josef Honys. Tehdy jsem už jeho jméno dobře znal, a tak jsem na něho byl velmi zvědavý. Občas jsme si potom psali a jindy se zase setkali v Praze. Myslím, že jsme si byli blízcí tím, že nás oba zajímala tvorba toho druhého. To, co vytvářel Josef Honys, bylo velmi odlišné od toho, co jsem vytvářel já. A právě jinakost toho druhého každého z nás přitahovala.

Někdy na podzim 1966 jsem navázal písemný kontakt se Zdeňkem Barborkou, který žil v Dobřanech u Plzně. Brzy poté jsem se seznámil i s Vladimírem Burdou.

Podzim přinesl ještě dvě výstavy, které se společností soustředěnou kolem Jiřího Koláře a Josefa Hiršala týkaly: V Galerii na Karlově náměstí byla 8. listopadu 1966 otevřena výstava vzorníků a fotografií Běly Kolářové. A 29. listopadu byla ve Viole zahájena výstava J. Honyse a L. Nováka *Hra na čáru*.

Tak jako jiní, i já jsem za Jiřím Kolářem docházel do Slavie. U stolku, u kterého pravidelně sedával (a o kterém se nyní běžně hovoří jako o Kolářově stole), jsem potkával různé zajímavé osobnosti. Kupř. výtvarníky Václava Boštíka, Karla Malicha, Huga Demartiniho a Otakara Slavíka (někdy i Zdeňka Sýkoru, s kterým jsem se však spíše setkával v Mánesu) i výtvarné teoretiky Karla Lamače a Jiřího Padrtu. Občas jsem tam potkal i Emila Juliše, který přijížděl z Loun. Někdy jsem se ve Slavii setkával také s Vladimírem Burdou a Jindřichem Procházkou a později i s Karlem Milotou.

Odhaduji, že někdy v druhé polovině roku 1966 Jiří Kolář, Josef Hiršal a Bohumila Grögerová dospěli k názoru, že nastal čas k sestavení sborníku české experimentální poezie; zvolili pro něj název *Vrh kostek*. Obsah sborníku se měl probírat v seminářích u Kolářů.

První seminář se konal 9. prosince 1966. Představil jsem na něm svoji poezii; téměř jistě šlo především o binární básně. Přítomni byli oba Kolářovi, Burda, Procházka, Topinka a já. Vzpomínám si, že Kolář opakovaně litoval, že nepřišel Hiršal.

Za svou binární poezii jsem byl autory sdruženými kolem Jiřího Koláře dosti často chválen. Do jisté míry mě to těšilo, ale občas jsem měl pochybnosti o tom, zda všichni z tohoto okruhu do „mechanismů“ binárních básní opravdu vidí. A tak jsem se rozhodl napsat stať, která by čtenáře do binárních básní hlouběji zavedla. Nazval jsem ji *Průvodce dvanácti texty* a její kopie jsem rozdával. O něco později jsem napsal další stať, která měla mít podobnou funkci, ale tematicky byla rozkročena do větší šíře; nazval jsem ji *Poezie poetiky*.

V druhém semináři, který se konal v lednu 1967, referoval Jindřich Procházka. Myslím, že to bylo právě na tomto semináři, kdy – spolu se svými staršími (velmi precizními) vizuálními básněmi – představil něco zcela nového; narativní básně, jak tuto novinku nazval, všechny účastníky semináře zaujala.

Ale kdo všechno byl prezentací narativních básní přítomen, bych si už nevybavil. Domnívám se, že se s výjimkou toho prvního se už asi dalších seminářů neúčastnil Miloslav Topinka. Ten měl totiž před sebou nový a velmi lákavý cíl, na který se připravoval: účast v expedici do Afriky. Expedice Lambaréné odjela ze Staroměstského náměstí na Nový rok 1968. V té době cesta do Afriky byla něco zcela neobyčejného. Ale nikdo nemohl tušit, jak neobyčejný bude rok příští zde.

Třetí seminář se konal 4. března 1967. Referoval na něm Burda o Kolářovi. Pravděpodobně se tohoto semináře účastnil už také Zdeněk Barborka, který do Prahy dojížděl z Dobřan.

Burda (nar. 1934), Procházka (nar. 1934), Barborka (nar. 1938) a já (nar. 1937) jsme v té době tvořili mladší generaci autorů sdružených kolem Jiřího Koláře. Tu starší generaci tvořili Jiří Kolář (nar. 1914), Běla Kolářová (nar. 1923), Josef Hiršal (nar. 1920), Bohumila Grögerová (nar. 1921), Josef Honys (nar. 1919) a Emil Juliš (nar. 1920). Trochu volnější vztah (daný větší vzdáleností od Prahy) měli k Jiřimu Kolářovi dva umělci z Moravy: Ladislav Novák (nar. 1925) a Jiří Valoch (nar. 1946).

Čtveřice autorů mladší generace – Barborka, Burda, Procházka a já – publikovala ukázky své poezie v dubnovém čísle *Sešitů pro mladou literaturu*; v témže čísle *Sešitů* byly uveřejněny i tři recenze knihy Jiřího Koláře *Vršovický Ezop* a rozhovor s Josefem Hiršalem.

Krátce před čtvrtým seminářem, který se konal 8. dubna, jsem dostal korespondenční lístek od Vladimíra Burdy začínající takto: „Ivan Diviš z Mladé fronty viděl Tvé texty u Kabeše v Sešitech. Má velký zájem o to, vydat Ti v Mladé frontě knížku. Navštiv ho...“. Domnívám se, že to, co Diviš především zaujalo, byl text *aština*, – tedy první text napsaný po dokončení mé nepublikované prvotiny *Nehra*. Podle svých poznámek jsem Ivana Divíše navštívil v den konání čtvrtého semináře; to,

že jsme spolu už jednou krátce hovořili po telefonu, jsem mu nepřipomínal. Setkání s Divišem bylo příjemné a pro mě rozhodně zajímavé. Při další návštěvě jsem mu zapůjčil některé svoje texty, včetně *Poezie poetiky*.

Na čtvrtém semináři referoval o své poezii Vladimír Burda. Nešlo o barevné typogramy, které jsem na jaře 1964 tak obdivoval, ale o jeho básně, které jsem do té doby téměř neznal. V pátém semináři, který se uskutečnil 13. května, představil Zdeněk Barborka své procesuální texty; já jsem je znal už z naší korespondence a líbily se mi; pro některé z účastníků semináře byly novinkou.

Programem posledního semináře (3. června) byla konečná redakce sborníku. Potom jsme se sešli ještě jednou. Kolář nás zavedl do fotosalonu ve Vodičkově ulici a každého instruoval, jak se posadit. Z fotografií potřeboval jen konturu našich profilů. Výsledné fotografie se staly východiskem ke kolážím, jimiž měli být autoři jednotlivých kapitol sborníku představeni. Mohu-li soudit podle vlastní zkušenosti, Kolář získaný profil využil vícekrát, ale pokaždé v jiné koláži. Koláže s mým profilem znám tři: jednu mi daroval, druhou zařadil do své knihy *Návod k upotřebení* (Dialog 1969) a třetí je ve sborníku *Virh kostek*; který však v kontrastu s našimi představami vyšel až v roce 1993 v nakladatelství TORST.

Přibližně za dva týdny jsem se s Jiřím Kolářem setkal znovu. 7. července jsem se cestou do Thomayerovy nemocnice v Krči na chvíli zastavil ve Slavii, abych se Kolářovi pochlubil, že se nám právě narodil syn David. S Kolářem seděl u stolu pouze Otakar Slavík. A tak jsme si ve třech připili na zdraví mé ženy a našeho syna.

Během roku 1967 vyšla v nakladatelství Odeon kniha, která zájemce o nové trendy v poezii velmi potěšila. Knihu s názvem *Experimentální poezie* připravili a cizojazyčné texty pro ni přeložili Josef Hiršal a Bohumila Grögerová; pěkný úvod napsal Miloš Jůzl.

Za Divišem jsem občas docházel, choval se ke mně přátelsky. Materiály, které jsem mu půjčil, jsem si však od něj koncem prosince zase vyzvedl. Tehdy si přál, abych mu v lednu nebo v únoru přinesl rukopis své sbírky ve třech exemplářích.

Nastal rok 1968. Již dva nebo tři týdny poté, co Miloslav Topinka s expedicí Lambaréné zamířil do Afriky, bylo znát, že u nás doma se začíná něco dít. Ale i když sledování politického vývoje v Československu bylo stále zajímavější, ani zájem o umění neustával.

V té době jsem stále váhal, jestli mám ze svých věcí sestavit sbírku a odnést ji Ivanu Divišovi. Věřil jsem, že Diviše mé věci zajímají. Ale občas mi vyjmenovával, kteří autoři by měli vyjít dříve než já, což jak říkal, jistě chápu. Já jsem to chápal, ale vycházelo mi z toho, že publikování mé sbírky je v nedohlednu. Velice jsem váhal, a tak jsem se rozhodl poradit se s Hiršalem. Na jeho radu jsem zašel za Divišem, poděkoval mu a řekl, že zatím sbírku dávat dohromady nebudu. Nejprve se urazil, ale za chvíli ho to přešlo. Pamatuji si, že jsem ho z Panské ulice vyprovázel na Florenc a příjemně jsme spolu rozprávěli.

V lednu a v únoru se v Galerii Vysočiny v Jihlavě konala výstava Klubu konkrétistů a jejich hostů. Mezi vystavující hosty patřil i Jiří Kolář, z okruhu kolem Koláře vystavovali Burda, Grögerová, Hiršal, Kolářová, Novák, Procházka a já.

14. března se v Klubu umělců Mánes konal *Večer experimentální poezie*. Po úvodním slovu Jiřího Koláře se představili Z. Barborka, V. Burda, J. Honys, E. Juliš, J. Procházka a já.

V brněnském Domě umění se v březnu a dubnu konala výstava skupiny Křižovatka a jejích hostů s názvem Nová citlivost. Jako hosté vystavovali Z. Barborka, V. Burda, J. Hiršal s B. Grögerovou, J. Honys, J. Kolář, J. Procházka, J. Valoch a já. Výstava se poté nejprve přestěhovala do Karlových Varů a potom ještě – na červenec a srpen – do výstavní síně Mánes v Praze. A tak se stalo, že v hlavním městě Československa se *Nová citlivost* potkala se sovětskými tanky.

Myslím, že to bylo ještě v nadějně půli onoho bouřlivého roku, kdy Kolář a Hiršal zorganizovali setkání našeho autorského okruhu se členy Umělecké besedy. Z jedné

strany šlo patrně o to Uměleckou besedu omladit, z druhé strany najít pro náš okruh – rok poté, co semináře u Kolářů skončily – příjemné i zajímavé místo, kde bychom se mohli scházet. Avšak teprve během roku 1969 jsme se začali na půdě Umělecké besedy setkávat s jejich členy. Docházelo i k společným prezentacím, vzpomínám si, že jsem tam jeden večer vystoupil společně s Janem Klusákem.

V tomto období jsem během krátké doby poznal několik zajímavých lidí. Patřil k nim i Miroslav Koryčan, který se také věnoval experimentální poezii. Dodnes si však nejvíce cením svého seznámení s Karlem Milotou, s kterým jsme velice rychle našli společnou řeč. Mé přátelství s Karlem, který byl stejně starý jako já, trvalo vlastně až do jeho předčasné smrti na jaře 2002. V sedmdesátých letech se Karel Milota obrátil od poezie k próze – říkalo se o něm, že oživil žánr romaneta – až v posledních letech svého života se vrátil k poezii. S Karlem do Umělecké besedy občas přicházel jeho dlouholetý přítel Jaroslav Koch, zajímavý malíř a příjemný člověk.

Karla tehdy zajímala permutační poezie, kterou lze považovat za jednu z větších poezie experimentální. Tento zájem sdílel s Emilem Julišem (ale nejen s ním). Do osmého čísla časopisu *Dialog* připravil malou antologii permutační poezie, kterou uvedl svou statí. V této antologii byli zastoupeni L. Novák, J. Hiršal a B. Grögerová, J. Procházka, M. Koryčan, Z. Barborka, L. Kundera, E. Juliš, M. Stivínová, K. Milota a já.

Vystavovat společně s výtvarnými umělci jako na výstavě *Klubu konkrétistů* nebo *Nové citlivosti* nám přinášelo zajímavé podněty. Avšak s našimi strojem popsanými listy papíru jsme si vedle jejich obrazů a soch někdy připadali jako chudí příbuzní. Od podobných rozpačitých pocitů nás osvobodila výstava, na které byly pouze listy papíru. Byla to *Česká vizuální poezie*, která se od 24. března 1969 konala v Malé galerii Československého spisovatele na Národní třídě. Výstavu otevíral Jiří Gruša. Přítomen byl také Ivan Diviš, který nás potom pozval do redakční místnosti *Sešitů pro literaturu a diskusi*.

V 30. čísle *Sešitů*, které vyšlo v dubnu 1969, jsem publikoval několik svých prací. Toto číslo bylo už jedno z posledních, na podzim tento tehdy velice zajímavý časopis přestal z vyšší moci vycházet.

Už na jaře 1969 bylo zřejmé, že se začíná stmívat. Ale jak silně se setmí, jsme tehdy sotva mohli tušit. A tak jsme se s mojí ženou rozhodli, že se – pokud to ještě jde – podíváme na Západ. Ve velmi dlouhé frontě jsem vystál místa na autobusový zájezd do západního Německa. Těsně před odjezdem mi přišla velmi smutná zpráva, že náhle zemřel Josef Honys; stačil jsem jen paní Ljubě poslat kondolenci. Z Prahy odjížděl plný autobus, ale když jsme se vraceli k československým hranicím, bylo v autobuse poloprázdno.

V podvečer 19. 2. 1970 se ve Špálově galerii konala vernisáž výstavy Zdeňka Sýkory (nemýlím-li se, v jiné části téže galerie začínala výstava Otakara Slavíka). Katalog Sýkorovy výstavy obsahoval i tři básně: Julišovu, Milotovu a moji. Když jsem s Emilem Julišem, který řídil Severočeské nakladatelství, čekal na začátek Sýkorovy výstavy, vybídl mě, abych ze svých básní dal dohromady sbírku a poslal mu ji. To jsem brzy a rád udělal. Sbírkou jsem nazval *Ze zázubí*.

Pokud si dobře vzpomínám, Karel Milota ve své diplomové práci (o níž se někdy píše jako o práci dizertační – a ona úroveň dizertační práce má!) zavedl pojem *poezie kódů*. Reprezentantem poezie kódů mu byla především moje poezie – a nejen ta binární, zkoušel jsem i jiné způsoby kódování písmen, např. barevnými skvrnami. Na jaře 1970 jsem dostal nový nápad: jeho východiskem byl obraz budovy, která má přes své celé průčelí nápis, v němž se žádné písmeno neopakuje; a zobrazovaná budova má ještě další vlastnost: kdybychom si představili, že průčelí budovy je svislými řezy rozčleněno na dílce, z nichž každý nese jedno písmeno, tak se tyto dílce navzájem liší architektonickými detaily. Kterýkoli z těchto dílců lze považovat za kód písmena; písmena, které na sobě nese. A tak každá věta, která je vytvořena z písmen nápisu na výchozí budově, je kódována vyobrazením řady domů – domů více či méně groteskních tvarů. V květnu téhož roku jsem si nosnost takového nápadu vyzkoušel společně

s Jardou Kochem. Výsledkem byl obraz s názvem *Hostinec*, který jsem popsal ve své knize *Vrstvy* na s. 23. Julišovu výzvu, abych sestavil sbírku své poezie a poslal mu ji, jsem chápal jako dobré znamení, že se nad uměleckými aktivitami nestmívá tolik, jak jsem se obával. Ale nedlouho poté začala přicházet znamení nedobrá. Jedno z nich se týkalo i mne: pracovníci Severočeského nakladatelství, které se již ocitlo v likvidaci, mi rukopis mé sbírky vrátili.

Dobré zprávy už mohly přicházet jen ze zahraničí; tak jsem se například dověděl, že v Curychu se ve dnech 1. července až 23. srpna 1970 konala výstava s názvem *Text, Buchstabe, Bild*, na které vystavovalo 14 českých umělců: K. Adamus, Z. Barborka, B. Grögerová, M. Grygar, V. Havel, J. Honys, J. Kolář, L. Novák, E. Ovčáček, J. Procházka, K. Trinkewitz, J. Valoch, M. Urbásek a já. A že v argentinském městě Córdoba bude ve dnech 1. – 13. prosince 1970 výstava s názvem *Textos, sonidos, voces, poesia, imagenes*, které se účastní i šest vystavujících z Československa: M. Grygar, J. Honys, L. Novák, J. Procházka, J. Valoch a já. A také že časopis *Ovum 10*, který vychází v Montevideu v Uruguayi, otiskl jednu mou báseň.

Jak se ke mně dostala první zpráva, že 24. 10. 1970 zemřel Vladimír Burda, si už nevybavuji. Zato si však dobře vzpomínám na pochmurnou atmosféru před strašnickým krematoriem. Jiří Kolář byl tak zdrcený, že jsem se ho neodvážil oslovit.

Po smutečním obřadu jsme se, Jindřich Procházka, Karel Milota, Jaroslav Koch a já, mlčky vydali po Vinohradské třídě pěšky do centra. Aniž bychom se domluvili, od Muzea jsme pokračovali do Slavie. Když jsme si, Karel, Jarda a já, odložili kabáty do šatny, viděli jsme, že Jindra stojí zcela nehybně uprostřed vestibulu. Postavili jsme se opodál. Jindra zůstal ještě alespoň minutu ve stejné pozici, potom se otočil a beze slova odešel. Ale ani my tři jsme se ve Slavii dlouho nezdrželi, nebylo nám do řeči.

Cestou domů jsem si uvědomil, že období, které před šesti lety začalo mým prvním setkáním s Josefem Hiršalem, v podstatě končí.

Básně lineární i plošné

Výbor z experimentální poezie

Obálka antologie experimentální poezie
J. Hiršal, B. Grögerová (eds.): *Vrh kostek* (TORST, 1993)

Nehra⁶

(1965)

⁶ Jako celek sbírka publikována nebyla, jednotlivé básně byly uveřejněny v časopisech *Výtvarná práce* 26/1966, *Dialog* 4/1968, v antologii *Vrhl kostek* (1993), v souboru *Výběr z experimentální tvorby* (2005), v autorově knížce *Vrstvy* (2010).

prolog

první
sslloovvoo
ppprrrrooollllooggguuu
jjjjjeeee
nnnnnaaaaapppppsssssááááánnnnnooooo
ooooobbbbbbvvvvvyyyyykkkkkl11111ýýýýýmmmmmm
zzzzzzpppppppúúúúúúússsssssoooooobbbbbbeeeeeemmmmmmm

nehra

hráči
hrát či
nehrát
nehru hrů
zy

karty :
karakata
piky
žal
děsítka
krá

hrana
hra ni
co
ty
víš

sníh⁷

a čteme jako andělíčky
b čteme jako bělost
c čteme jako hlavu
d čteme jako mou
e čteme jako na
f čteme jako otevřená
g čteme jako padá
h čteme jako polykám
i čteme jako ráje
j čteme jako stojím
k čteme jako ústa
l čteme jako ztraceného

b
l i
g e d c

j
k f
h a

⁷ Publikace: *Výtvarná práce* 26/1966, s. 7 a *Vrh kostek* (1993), s. 90.

slovo za slovo jazyk za zuby⁸

místo říkat budeme říkat sních
místo budeme budeme sních padá
místo místo padá sních tiše
tiše sních padá sních říkat
tiše padá padá říkat budeme
tiše tiše budeme říkat místo
místo říkat budeme říkat sních
...

⁸ Publikace: *Vrh kostek* (1993) s. 89 a K. Milota: *Vzorec řeči* (2011), s. 480.

bez názvu⁹

beze slov beze slov beze slov
beze slov beze slov
beze slov beze slov beze slov
beze slov

beze slov beze slov
beze slov beze slov beze slov
beze slov

beze slov beze slov beze slov
beze slov beze slov beze slov
beze slov beze slov
beze slov beze slov beze slov
beze slov

⁹ Na rozdíl od jiných básní v této knize, které nemají název, je název této básně „bez názvu“.

pětiversší¹⁰

zde zamlčeno jedno slovo
jsou zamlčena dvě
zde tři
čtyři

¹⁰ Publikace: *Výtvarná práce* 26/1966, s. 7, *Pandora* 24-25/2012, s. 29 a *Krátká báseň* (2020), s. 47.

dvojhlasně¹¹

každé pravda
druhé je
slovo na
je této
lež straně

¹¹ Publikace: *Vrstvy* (2010), s. 10 a *Krátká báseň* (2020), s. 47.

...

minulá věta je totožná s budoucí
budoucí věta je totožná s minulou
minulá věta je totožná s budoucí
budoucí věta je totožná s minulou
minulá věta je totožná s budoucí
budoucí věta je totožná s minulou
minulá věta je totožná s budoucí
budoucí věta je totožná s minulou
minulá věta je totožná s budoucí
budoucí věta je totožná s minulou

...

¹² Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 10.

úzkost z budoucího

v příští větě jde o život
v příští větě jde o život
v příští větě jde o život
v příští větě jde o život
v příští větě jde o život
v příští větě jde o život
v příští větě jde o život
v příští větě jde o život
v příští větě jde o život
v příští větě jde o život
v příští větě jde o život
v příští větě jde o život
...

každý postoupí svou koncovku jinému
každí postoupou svu koncovkému jiný
každou postoupou svému koncovký jiní
každu postoupému svý koncovčí jinou
každému postoupý sví koncovkou jinu

každý postoupí svou koncovku jinému
postoupý sví koncovkou jinu každému
svý koncovčí jinou každou postoupému
koncovký jiní každou postoupou svému
jiný každí postoupou svu koncovcému

¹³ Publikace: *Vřstvy* (2010), s. 11.

hledání pevného bodu

...
místo bezu
bez mezí
mezi místy
místo mezí
mezi bezy
bez místa
místo bezu
bez mezí
mezi místy
místo mezí
mezi bezy
bez místa
...

černá gramatika

já	my
ty	fus
sk	ony

zbitek¹⁴

co zbývá?

vise vise
lce

co ještě zbývá?
kle
če če
kat kat
a

co přese všechno zbývá?

prav
da
na
há
ku

¹⁴ Publikace: *Výtvarná práce* 26/1966, s. 7.

hlukhlukhlukhlukluk
thluklukhkhlukluk
tihlukhlukhluklukho
tichlukhluluklukcho
tichhlukhluklukicho
tichohlukhkhlukticho
tichothlukhlukoticho
tichotihlulukhoticho
tichotichlukchoticho
tichotichhkichoticho
tichotichotichoticho

¹⁵ Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 14.

černý čtverec na bílém pozadí

z	a	č
e	r	n
ě	n	o

vyjádřit sebe sama¹⁶

...
de-va-te-náct-sla-bik
šest-sla-bik
tři-sla-bi-ky
čty-ři-sla-bi-ky
pět-sla-bik
tři-sla-bi-ky
pět-sla-bik
tři-sla-bi-ky
čty-ři-sla-bi-ky
pět-sla-bik
tři-sla-bi-ky
čty-ři-sla-bi-ky
pět-sla-bik
tři-sla-bi-ky
...

¹⁶ Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 8.

spektrum

fialová
fiazová
finžová
fianžová
franžová
oranžová

lesk¹⁸

bouřlivý
neutuchající
pot

¹⁸ Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 4 a *Vrstvy* (2010), s. 7.

krajina¹⁹

v dálce
se černá
les
t

kolem nás
je dokonalá
past
va

opravdu:
někde blízko
mlaská
býk

ovec

¹⁹ Publikace: *Výtvarná práce* 26/1966, s. 7

životopis

devět

osud

sedm

čest

trpět

čtyři

tři

dva

jed

k nevíře

víry víry
víry víry

dluh
vzrů

stá
tisíce

zaplatí?
záplaty?

viry víry
viry víry

pár lhalířů
slibovice

sk
utek

zlo²⁰

mrtev král
mrtev král

břichohřichu
pupeklo
rájem
červů

mrtev král
vládne dál

černí červi
čer ničeho
podpírají
žezločin

²⁰ Publikace: *Výtvarná práce* 26/1966, s. 7.

proměny vztahů²¹

d	d	d
o	o	o
do		od
o	o	o
d	d	d

²¹ Publikace: *Sešity pro literaturu a diskusi* 30/1969, s. 57 (chybně převráceně) a *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 15.

porovnávání²²

kratší
delší

kratší je delší než delší
delší je kratší než kratší

kratší je delší než delší je kratší než delší je kratší než
kratší
delší je kratší než kratší je delší než kratší je delší než
delší

...

²² Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 5.

o co

čte co ti
na očích

na oko
vyčítá

korzár
korz

smí pláč
plá smích

ti šeptá
tiše ptá

korzár
korzetů

kosti štěstí

štěstí
ny stíny
štěkají

úzkost
kostra
strachu

za štěstí
zášť za
štěstí zá
šť

štěstěna
stěna
úzkostínů

hryžou hryžou
hořekosti

pr o s í m l a s k a v é h o č t e n á ř e , a b y
t o , c o p r á v ě v i d í , p o v a ž o
v a l z a k o n s t e l a c i t v o ř e n o u
v ý s k y t y j e d i n é h o p í s m e n a : o . t
e x t , k t e r ý j e z d e n a d t o , m á j e
n n a e x i s t e n c i z m í n ě n é k o n s t e l a
c e u p o z o r n ě t . d ě k u j i .

²³ Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 11.

b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á
í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b
l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í
á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l
b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á
í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b
l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í
á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l
b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á
í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b
l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í
á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l
b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á
í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b í l á b

²⁴ Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 12.

sonet o sobě²⁵

každý ze čtrnácti
veršů této básně
je složen ze šesti
slabik jmenovitě

slabiky druhého
až osmého verše
jsou následující
ver šů té to bás ně

je slo žen ze šes ti
sla bik jme no vi tě
sla bi ky dru hé ho

až os mé ho ver še
jsou ná sle du jí cí
ver šů té to bás ně

²⁵ Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 7.

vším

vší si ne
všímat...
vší mat

vši si
všímají...
vši mají

uši

sloky lásky

tato báseň
má dvanáct veršů
tento je třetí
lásko lásko

tento je pátý
lásko lásko
tento je sedmý
tento je osmý

tento je devátý
tento je desátý
lásko lásko
tento je dvanáctý

/bez názvu/

stále totéž stále totéž stále
totéž stále totéž stále totéž
stále totéž stále totéž stále
totéž stále totéž stále totéž
stále totéž stále totéž stále
totéž stále totéž stále totéž
stále totéž stále totéž stále
totéž stále totéž stále totéž
stále totéž stále totéž stále
totéž stále totéž stále totéž

veselé svátky

na bílou sobotu černý pátek
na černý pátek modré pondělí
na modré pondělí zelený čtvrtek
na zelený čtvrtek bílý pátek
na bílý pátek černé pondělí
na černé pondělí modrý čtvrtek
na modrý čtvrtek zelená sobota
na zelenou sobotu bílé pondělí
na bílé pondělí černý čtvrtek
na černý čtvrtek modrá sobota
na modrou sobotu zelený pátek
na zelený pátek bílý čtvrtek
na bílý čtvrtek černá sobota
na černou sobotu modrý pátek
na modrý pátek zelené pondělí
na zelené pondělí bílá sobota

podle velikosti

nej
krat
krátk
dlouhý
delšííí
nejdelší

čtverec²⁶

k r u
e ž
c i n

²⁶ Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 15.

kosočtverec²⁷

k o s

k o s

k o s

²⁷ Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 16.

/bez názvu/²⁸

zelené č
zelené e
zelené r
zelené v
zelené e
zelené ň

²⁸ Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 16.

posedlost

z

zet

zet é té

zet é té é té é

zat é té é té é é té é é

zat é té é té é é té é é é té é é

zat é té é té é é té é é é té é é é té é é é é

...

zpráva²⁹

p p p p p p p p p p
p p p p p p p p p p
p p p p p p p p p p
p p p p p p p p p p
p p p p p p p p p p
p p p p p p p p p p
p p p p p p p p p p
p p p p p p p p p p
p p p p p p p p p p
p p p p p p p p p
s t o p

²⁹ Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 13.

pravděpodobnosti

jidesetta
jidvacetta
jitřicetta
jičtyřicetta
jipadesátta
jišedesátta
jisedndesátta
jiosmdesátta
jidevadesátta
jistota

třináctihlasí³⁰

v ptm vrš chb dset písmen
v p chybí sedm pí
té vši chybí jed písmen
v jm verši chybí devět písmen
í verši chyb třináct íen
v desátém ei yí e
m rš chb ptncť pm
v áctém verši chybí náct písmen
sedmém sedmnáct písmen
v čtvrtém verši chybí osm
v osmém verši chybí
ué erši chybí trnáct íe
tm verši chybí tt písmen

³⁰ Publikace: *Výtvarná práce* 26/1966, s. 7, *Vrř kostek* (1993), s. 87 a K. Milota: *Vzorec řeči* (2011), s. 456.

šťvanice³¹

pohořelec
až k hrdlořezům

konopný
provás i
pro nás
tu a tam
strmí
sloupež
anebo
lež jak věž
a kolem
lámání

s vese
loupí
sní
šlape
popravčí če
tatata

³¹ Publikace: *Výtvarná práce* 26/1966, s. 7, a *Vrh kostek* (1993), s. 87.

permutace³²

peří se a bílá sněží
se nad černou noční ptačí

sněží se a bílá noční
se nad černou ptačí peří

noční se a bílá ptačí
se nad černou peří sněží

sptačí se a bílá peří
se nad černou sněží noční

³² Publikace: *Výtvarná práce* 26/1966, s. 7, *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 16., a K. Milota: *Vzorec řeči* (2011), s. 472.

místo abychom říkali „místo“
budeme říkat „zítra“
zítra abychom říkali „abychom“
budeme říkat „očekáváme“
zítra očekáváme říkali „říkali“
budeme říkat „další“
zítra očekáváme další „budeme“
budeme říkat „protrhávání“
zítra očekáváme další „říkat“
protrhávání říkat „oblačnosti“

zítra očekáváme další „zítra“
protrhávání oblačnosti „místo“
místo očekáváme další „očekáváme“
protrhávání oblačnosti „abychom“
místo abychom další „další“
protrhávání oblačnosti „říkali“
místo abychom říkali „protrhávání“
protrhávání oblačnosti „budeme“
místo abychom říkali „oblačnosti“
budeme oblačnosti „říkat“

³³ Publikace: *Vrstvy* (2010), s. 9. Na rozdíl od ostatních básní, které nemají název, je název této básně „bez názvu“.

protichůdci

šesti slov zde zaměněných je roven jedné
pěti je zde zaměněných je roven dvěma
čtyřem je roven zaměněných je roven třem
třem je roven počet je roven čtyřem
dvěma je roven počet slov roven pěti
jedné je roven počet slov zde šesti

upozornění³⁴

kdybychom se - z jakýchkoli důvodů -
rozhodli psát místo každého písmena
s výjimkou písmena ž to písmeno, které
ho v abecedním pořádku následuje, a
místo písmena ž písmeno a, museli bychom
začít psát znovu a takto:

úróżóřňfňj

ldýcýčión šé - ž kálzčilómí d'vyóďv -
řóžióděmí ršbt njštó láaděiό rjšnéňá
š yzkínlóú rjšnéňá a tó rjšnéňó, ltěře
iό y ácéčédňjn rósbdlú ňbšmédúké, á
njštó rjšnéňá a rjšnéňó á, núšémí cýčión
žádjť ršbt žňóyú á tálťó:

űspapsogok

³⁴ Publikace: *Vřstvy* (2010), s. 12.

těch hlasů, jichž je ticho plné³⁵

a	3	i	5	o	6
c	7	l	0	s	9
h	1			t	4

ticho : hlas = 44

³⁵ Publikace: *Vřstvy* (2010), s. 20.

už pouhých šest slz je pláč³⁶

a	5	č	0	s	1
á	7	l	3	z	9
		p	8		

6 x slza = pláč

³⁶ Publikace: *Vrstvy* (2010), s. 19.

zrcadla lži

...

uodvarp ej kapo
opak je pravdou
uodvarp ej kapo
opak je pravdou
uodvarp ej kapo
opak je pravdou
uodvarp ej kapo
opak je pravdou
uodvarp ej kapo
opak je pravdou
uodvarp ej kapo

...

všem čtenářům

já jsem jediný opravd
dový text na této st
ránce. ten patekt v
opačném rohu je jen
mou ubohou napodoben
inou. je kominické,
že mě kopíruje i s t
ak triviální tiskovo
u chybou

já jsem jediný opravd
dový text na této st
ránce. ten patekt v
opačném rohu je jen
mou ubohou napodoben
inou. je kominické,
že mě kopíruje i s t
ak triviální tiskovo
u chybou

zmarš

z bot
jim č
ouhá
sláva
z očí
sočení
když dupou
po dlažebních
kost
ech

pst
mlčeti zla
to a
tlamy tlam
pačů jsou
z ryzího
zla

havran

ranou vrány
hasne snění
a něha s ním

vrané ráno
hasne louče
začne loučení

loyalita

```

      Y Y Y
      Y Y Y
      Y Y Y

Y Y Y Y Y Y Y Y
Y Y Y Y Y Y Y Y
Y Y Y Y Y Y Y Y
      Y Y Y
      Y Y Y
      Y Y Y
      Y Y Y
      Y Y Y
      Y Y Y
      Y Y Y
      Y Y Y
      Y Y Y
      Y Y Y
      Y Y Y
Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y
Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y
Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y Y
```

kříženci

k		ř
	č	
	t v e	
	r	
	e	
	c	
í		ž

za každou cenu

v prvním verši písmen
v eé ei yí šest písmen
tém vi chybí jed písmen
verši chybí náct písmen
čtvrtém vr chybí písmen
druhé verši chybí píse
v osmém veri yí aá íe
v sdmm vš chb dvnc psmn

kruh³⁷

na konci
čtyřverší
je psáno
na začátku

³⁷ Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 5, a *Krátká báseň* (2020), s. 47.

lpění na minulém³⁸

první slovo je první
druhé slovo je slovo
třetí slovo je je
čtvrté slovo je první
páté slovo je druhé
šesté slovo je slovo
sedmé slovo je je
osmé slovo je slovo
deváté slovo je třetí
desáté slovo je slovo
jedenácté slovo je je
dvanácté slovo je je
třinácté slovo je čtvrté
čtrnácté slovo je slovo
patnácté slovo je je
šestnácté slovo je první
...

³⁸ Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 9.

epilog

ještě
jsem
neřekl
poslední

ještě
jsem
neřekl
poslední

ještě
jsem
neřekl
poslední

teď

Brána jazyků³⁹

(1965)

³⁹ Název *Brána jazyků* je vícekrát zmíněn v různých textech jako souhrnný název pro básně o umělých jazycích aštině, beštině, češtině atd. Některé básně byly publikovány ve *Výběru z experimentální tvorby* (2005), další pocházejí ze strojopisů z pozůstalosti.

Haština, jazyk jako stvořený pro konkrétní poezii

1

h i			slunce
h i		w e	žena
	l o	w e r o	paprsek
	l o	r o	muž

2

d o l o d
 l o d
 l o d o l
 l o d
 l o d o l
 l o d
d o l o d

smích
oči
pláč
oči
pláč
oči
smích

e	s	r	i	tvář	
e	s	r	i	tvář	
e	s	r	i	tvář	
e	r	s	r	i	vráska
e	r	s	r	i	vráska
e	r	s	r	i	vráska
e	r	s	i	čas	
e	r	s	i	čas	
e	r	s	i	čas	

e
e d a
a d i
i d o
o d e
e

jdi
klicka
práh
stůj

u m	i k i	víra
	i k i	rok
	i k i	rok
	i k i	rok
	i k i	rok
	i k i	rok
	i k i	rok
	i k i	popel

			m e	s	zármutek
			m e	w s	lidé
		e m	m e		váha
s w	e m				samota
s e m					šťěstí

a t r e m
a t r u n
a t w e n
a h r e n
i t r e n

hněv
láska
hrůza
výčitky
nenávist

w u	čelo
w u p s	
w u p s e t	krk
w u p s e t l i	
p s e t l i	pas
e t l i	
l i	kolena

Problém číslo jedna: iština⁴⁰

donedávna se soudilo, že iština má jen jediné slovo: i /obvykle se překládá jako nerozumím/. tento názor vzal za své objevem slova iii /přibližný překlad: ani ty ani on ani já nerozumíme/. jeho objev nás staví před následující otázky:

1. není také ii iským slovem?
2. je-li odpověď na první otázku kladná, nejsou také iiiii, iiiiii, ... /t.j. posloupnosti s libovolným počtem i/ iskými slovy?
3. jsou-li odpovědi na první a druhou otázku záporné, nejsou iskými slovy alespoň iiiii, iiiiii, ... /t.j. posloupnosti lichého počtu i/?
4. jsou-li odpovědi na první, druhou a třetí otázku záporné, nejsou iskými slovy alespoň iiiiii, i, iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii, ... /t.j. posloupnosti s počtem rovným mocninám tři/?

tento text budiž chápán jako naléhavá výzva k pokusům o zodpovězení položených otázek.

⁴⁰ Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 25.

Lineární binární básně⁴¹

(od roku 1964)

⁴¹ Některé básně byly publikovány ve *Výtvarné práci* 26/1966, v katalogu výstavy *Obraz a písmo* (1966), v antologiích *Experimentální poezie* (1967) a *Vrh kostek* (1993), v časopisech *Dialog* 4/1968, *Sešity pro literaturu a diskusi* 30/1969, *Typewriter* 7/1976, v katalogu výstavy *Akce - slovo - pohyb - prostor. Experimenty v umění šedesátých let* (1999) aj. Viz též *Osm binárních básní* (Editio Nova 1996).

Lekce binární poezie⁴²

(1965)

⁴² Publikace: *Vrh kostek* (1993), s. 92-106.

jde o šedesát čtyři
slov. tato slova s
ama o sobě nic nezn
amenají, mohou tedy
znamenat cokoli. u
každého slova jsou
poznámenány dva vý
znamy. byly zvoleny
náhodně. podle toho
o je třeba s nimi z
acházet: kterýkoli
význam lze nahradit
jiným.

toto je prvních sedm
slov:

	hlad	0 1 1 0 0 0	dno
,	tápání	1 1 1 0 1 1	dlaň
,	krajka	0 1 1 1 1 0	nevinnost
,	sůl	0 0 1 1 0 0	kruh
,	stařec	1 0 1 0 0 0	světlo
,	svítilna	1 0 0 0 0 1	prsten
,	kost	0 0 0 1 1 0	vytáčky

ze slov lze různými
způsoby odvozovat
jiná slova. první z
působ: první tři zn
aky slova změnit v
znaky opačné. tak s

e ze slova	hlad	0 1 1 0 0 0	dno
odvodí slovo	houba	1 0 0 0 0 0	past
,			
ze slova	krajka	0 1 1 1 1 0	nevinnost
slovo	blesk	1 0 0 1 1 0	vůně
,			
ze slova	svítilna	1 0 0 0 0 1	prsten
slovo	nevěra	0 1 1 0 0 1	ostří
,			
ze slova	tápání	1 1 1 0 1 1	dlaň
slovo	slib	0 0 0 0 1 1	stud
,			
ze slova	kost	0 0 0 1 1 0	vytáčky
slovo	rosa	1 1 1 1 1 0	píseň
,			
ze slova	stařec	1 0 1 0 0 0	světlo
slovo	pád	0 1 0 0 0 0	kolena
,			
ze slova	sůl	0 0 1 1 0 0	kruh
slovo	dopis	1 1 0 1 0 0	jablko

druhý způsob: liché
znaky slova změnit
v opačné. tak se z

e slova	rosa	1 1 1 1 1 0	píseň
odvodí slovo	moře	0 1 0 1 0 0	křeč

/						
ze slova	tápání	I I I O I I	dlaň			
slovo	měsíc	O I O O O I	studně			
/						
ze slova	houba	I O O O O O	past			
slovo	otvor	O O I O I O	srtst			
/						
ze slova	slib	O O O O I I	stud			
slovo	troud	I O I O O I	plamen			
/						
ze slova	pád	O I O O O O	kolena			
slovo	útěk	I I I O I O	bělost			
/						
ze slova	hlad	O I I O O O	dno			
slovo	postel	I I O O I O	střepy			
/						
ze slova	stařec	I O I O O O	světlo			
slovo	snaha	O O O O I O	horečka			
.						
třetí způsob: v opa						
čný změnit znak prv						
ní, druhý a čtvrtý.						
tak se ze slova	slib	O O O O I I	stud			
odvodí slovo	písek	I I O I I I	otázka			
/						
ze slova	útěk	I I I O I O	bělost			
slovo	sít	O O I I I O	růže			
/						
ze slova	tápání	I I I O I I	dlaň			
slovo	vlhkost	O O I I I I	rukavice			
/						
ze slova	svítilna	I O O O O I	prsten			
slovo	brána	O I O I O I	lež			
/						
ze slova	stařec	I O I O O O	světlo			
slovo	hrdlo	O I I I O O	lítost			
/						
ze slova	snaha	O O O O I O	horečka			
slovo	stín	I I O I I O	dech			
/						
ze slova	sůl	O O I I O O	kruh			
slovo	pudr	I I I O O O	prs			
.						
čtvrtý způsob: v op						
ačný změnit znak dr						
uhý, třetí a šestý.						
tak se ze slova	snaha	O O O O I O	horečka			
odvodí slovo	práh	O I I O I I	oči			
/						
ze slova	rosa	I I I I I O	píseň			
slovo	rýha	I O O I I I	krutost			
/						
ze slova	stín	I I O I I O	dech			
slovo	krev	I O I I I I	výčitka			

,								
ze slova	moře	0	1	0	1	0	0	křeč
slovo	žila	0	0	1	1	0	1	řeka
,								
ze slova	nevěra	0	1	1	0	0	1	ostří
slovo	hlas	0	0	0	0	0	0	propast
,								
ze slova	krajka	0	1	1	1	1	0	nevinnost
slovo	houští	0	0	0	1	1	1	střevíc
,								
ze slova	hrdlo	0	1	1	1	0	0	lítost
slovo	kaz	0	0	0	1	0	1	hvězda
.								
pátý způsob: v opač								
ný změnit znak čtvrtý, pátý a šestý. t								
ak se ze slov	hlad	0	1	1	0	0	0	dno
odvodí slovo	štěrbina	0	1	1	1	1	1	odpověď
,								
ze slova	kost	0	0	0	1	1	0	vytáčky
slovo	únava	0	0	0	0	0	1	nehty
,								
ze slova	dopis	1	1	0	1	0	0	jablko
slovo	flirt	1	1	0	0	1	1	chmýří
,								
ze slova	útěk	1	1	1	0	1	0	bělost
slovo	protěž	1	1	1	1	0	1	led
,								
ze slova	pád	0	1	0	0	0	0	kolena
slovo	víno	0	1	0	1	1	1	odchod
,								
ze slova	brána	0	1	0	1	0	1	lež
slovo	váhy	0	1	0	0	1	0	zuby
,								
ze slova	slib	0	0	0	0	1	1	stud
slovo	šero	0	0	0	1	0	0	med
.								
šestý způsob: změni								
t sudé znaky. tak s								
e ze slova	vlhkost	0	0	1	1	1	1	rukavice
odvodí slovo	silon	0	1	1	0	1	0	pleť
,								
ze slova	hrdlo	0	1	1	1	0	0	lítost
slovo	ticho	0	0	1	0	0	1	vlasý
,								
ze slova	troud	1	0	1	0	0	1	plamen
slovo	svatba	1	1	1	1	0	0	vrásky
,								
ze slova	houba	1	0	0	0	0	0	past
slovo	jed	1	1	0	1	0	1	šepot
,								
ze slova	písek	1	1	0	1	1	1	otázka
slovo	pot	1	0	0	0	1	0	hořkost
,								

ze slova	kost	0 0 0 1 1 0	vytáčky
slovo	křivda	0 1 0 0 1 1	slzy
,			
ze slova	slib	0 0 0 0 1 1	stud
slovo	výzva	0 1 0 1 1 0	řasy
.			
sedmý způsob: změni t znak třetí, pátý a šestý. tak se ze			
slova	dopis	1 1 0 1 0 0	jablko
odvodí slovo	oklika	1 1 1 1 1 1	cena
,			
ze slova	postel	1 1 0 0 1 0	střepy
slovo	smír	1 1 1 0 0 1	červeně
,			
ze slova	hlas	0 0 0 0 0 0	propast
slovo	závrať	0 0 1 0 1 1	žízeň
,			
ze slova	stařec	1 0 1 0 0 0	světlo
slovo	opona	1 0 0 0 1 1	výsměch
,			
ze slova	útěk	1 1 1 0 1 0	bělost
slovo	hráz	1 1 0 0 0 1	omyl
,			
ze slova	slib	0 0 0 0 1 1	stud
slovo	trn	0 0 1 0 0 0	šero
,			
ze slova	rýha	1 0 0 1 1 1	krutost
slovo	voda	1 0 1 1 0 0	čas
.			
osmý způsob: změnit znak první, čtvrtý a pátý. tak se ze			
slova	tápání	1 1 1 0 1 1	dlaň
odvodí slovo	klíč	0 1 1 1 0 1	otisk
,			
ze slova	snaha	0 0 0 0 1 0	horečka
slovo	poloha	1 0 0 1 0 0	spánek
,			
ze slova	trn	0 0 1 0 0 0	šero
slovo	pečet'	1 0 1 1 1 0	slečna
,			
ze slova	slib	0 0 0 0 1 1	stud
slovo	sen	1 0 0 1 0 1	podzim
,			
ze slova	výzva	0 1 0 1 1 0	řasy
slovo	pohár	1 1 0 0 0 0	okamžik
,			
ze slova	žíla	0 0 1 1 0 1	řeka
slovo	starost	1 0 1 0 1 1	zítřek
,			
ze slova	závrať	0 0 1 0 1 1	žízeň
slovo	uzel	1 0 1 1 0 1	příměstí
.			

zbývá slovo	břeh	I O I O I O	náruč
. to lze odvodit pr			
vním způsobem ze sl			
ova	váhy	O I O O I O	zuby
, druhým způsobem z			
e slova	hlas	O O O O O O	propast
, třetím způsobem z			
e slova	krajka	O I I I I O	nevinnost
, čtvrtým způsobem			
ze slova	flirt	I I O O I I	chmýří
, pátým způsobem ze			
slova	uzel	I O I I O I	přímost
, šestým způsobem z			
e slova	oklika	I I I I I I	cena
, sedmým způsobem z			
e slova	svítilna	I O O O O I	prsten
, osmým způsobem ze			
slova	sůl	O O I I O O	kruh
.			

/bez názvu/⁴³

a	OO	h	OOI	o	OIII
á	OOOII	í	II	p	IOOIO
c	OOOI	k	I	r	IOOI
č	IOIIO	l	OI	s	OII
d	I00	m	OIIOI	t	O
e	OIOO			u	IIO

IOOI00I000IIIOIIO radost
IOOI00I000IIIOIIO pláč

OII0II0III000I00I smutek
OII0II0III000I00I smích

⁴³ Výstava *Akce, slovo, pohyb, prostor. Experimenty v umění šedesátých let* (1999).

/bez názvu/

a	O	k	IOI	r	OOII00II00II
c	OI	m	IOIOI	s	IO0II00
d	OII00II0	n	II00II00I	t	IO
e	I	o	OIOIOIO	y	II00II00

I O I O I O I O I O I O	matka
O I O I O I O I O I O I	otec
IO0II00II00II00II00II00I	syn

O I O I O I O I O I O I	otec
I O I O I O I O I O I O	matka
OII00II00II00II00II00II0	dcera

/bez názvu/

a	00101	h	00011	o	00100
á	11000	j	10111	p	10001
b	10000	l	01100	r	11111
c	10100	m	11011	t	00111
d	11101	n	00000	v	11001
e	01110			z	00110

000111111110000	hrb
0011111111100000	trn

0110001111000111	let
100011100011101	pád

110110010010100	moc
110010010100110	vaz

110110111011101	med
101110111011101	jed

/bez názvu/

a	I	e	OOI	ň	IOII
b	IIO	ě	OIOIIIOI	o	OIIIOO
c	IO	í	OOIOI	r	OIIIO
č	II	l	OII	u	OIO
d	OOII	m	OI	ž	OIOI
		n	O		

OOIIOOIO	noc
OOIIOOIO	den

OIOIOOOIOI	muž
OIOIOOOIOI	žena

OIIOOIOIIIO	rub
OIIOOIOIIIO	líc

IIOOIOIIIOIOII	běl
IIOOIOIIIOIOII	čern

/bez názvu/

á	IOIOIIIO	k	IIOI	s	IIIO
č	IOIOOI	l	IOOI	š	OIOOI
d	IIO	m	O	t	I
d'	OO	n	IOIIIO	u	OOIO
e	IO	o	OIOOIOI	ů	OIIIO
h	III	p	IOOIOIO	v	II
i	IOIIOI	ř	OIIIO	y	IIIOOIOI
j	OI			z	OOOIIIO

OIOOIIIOIOOI	mlč
OIOOIIIOIOOIIOIOOIOOIOII	šepot
OIOOIOOIOOI	mluv

IIIOIOIIIOOI	stůj
IIIOIOIIIOOIIOIIIOIOIIIOI	vánek
OIIIOIOIIIOI	jdi

IIIOIOOIOOO	stud'
IIIOIOOIOOOIIIOIIIOIOOI	slzy
IIIOIIIOIOOI	hřej

/bez názvu/⁴⁴

a	II	l	O	s	I0000
á	I	lá	OIO000	sk	OIO
í	IOII	n	IOI	u	OO
k	IOIIIOI	o	000	v	OI
ka	OII			ž	OOII

OIOIOII	láska
OIOIOII	skála

OIO000OIO000OIOIIIOII	láska
OIO000OIO000OIOIIIOII	volání

OII00000II	láska
OII00000II	kaluž

⁴⁴ Publikace: *Typewriter 7/1976* (strany nejsou číslovány).

tři na druhou⁴⁵

a	I	j	II	r	IO
e	OOOI	l	OIII	ř	OIO
g	OIOO	n	OOOIOIIO	s	O
i	IOO	ň	IIIOIOO	t	OI
í	IIO	o	OO	v	IIOIOO
		p	III		

OOOIIIOIOOI	eva
OOOIIIOIOOI	olga
OOOIIIOIOOI	soňa

OOOIIIOIOOI
 IIIOOOIOIIO

IIIIOOOIOIIO	jan
IIIIOOOIOIIO	jiří
IIIIOOOIOIIO	petr

⁴⁵ Publikace: *Experimentální poezie* (1967), s. 97 a výstava *Obraz a písmo* (1966).

/bez názvu/⁴⁶

a	I000	í	II00I000I00	o	IO
c	III	k	II	r	I00
e	00I0000I	l	II0I0II00	s	O
ě	OIII	m	II0I00	t	00
h	IIO	n	OI	u	I

OI	OIII	IIO	I000	něha
OII0I0IIII00I0IIII00I0000I				slunce
II	I00	I	00I0000	krutost

II	I00	I	00IO	O	00	krutost
II0I000IIII0II00I000I00III						měsíc
OI	OIII	IIO	I000			něha

⁴⁶ Publikace: *Vrh kostek* (1993), s. 104.

proměny⁴⁷

a	I	í	OOI	o	II
á	OIII	k	IOOOIO	s	O
d	OIO	l	IOIO	v	OO
e	OII	n	IO	z	IIO
h	OI	ñ	OIOI	ž	IOI

IOIOOIIOIOIOOOIOI	láská
OI000IOI	sníh

IOIOOIIIsníh
IOIOOII Ivoda

00IIIOIOI voda
IOIOOIIOIOOI žízeň

⁴⁷ Publikace: *Výtvarná práce* 26/1966, s. 7.

/bez názvu/

i	O	r	IIOI	t	I
m	IOI	s	IO	v	III
o	OIO			ž	II

qws	IIIOIIIIOIOI	život
qoqz	IOIOIIIIOII	smrt
qws	IIIOIIIIOIOI	život
qoqz	IOIOIIIIOII	smrt

II	z			OIO	o
					III
	A	OI	S	IOI	w
I	t	IOII	r	O	f

/bez názvu/

a	I	l	00II00	r	II00I
d	OI	o	II	v	O
		p	II00		

II00II00II00II	pravda
II00II00II00IIII00II00II00II	polopravda
II00II00II00II	pravda

II00II00II00II	lež
II00II00II00IIII00II00II00II	polopravda
II00II00II00II	lež

e	I00II0	p	I	ž	OII
d	II00	o	I00	v	00
a	II	l	II00I	r	IIII00

/bez názvu/⁴⁸

a	OO	m	I000	u	I000000
e	000	n	O	w	I100
f	II	o	OI000	ž	I1000I000I
		r	000IO		

I1000I000I000000	žena
I1000I000I000000	femme
I1000I000I000000	woman
I1000I000I000000	frau

00IIIOIIIOIIIIII	frau
00IIIOIIIOIIIIII	woman
00IIIOIIIOIIIIII	femme
00IIIOIIIOIIIIII	žena

	r	IIIOI			
f	OO	o	IOIII	ž	00IIIOIIIO
e	III	n	I	w	00II
a	II	m	OIII	u	OIIIIII

⁴⁸ Publikace: *Vrh kostek* (1993), s. 103.

/model existence/

piš O nebo I.

první symbol napíšeš na základě svobodné volby.

pokračuj takto:

je-li poslední napsaný symbol O,

napiš další symbol na základě svobodné volby.

je-li poslední napsaný symbol I,

hoď mincí.

když ti padne líc, piš O.

když ti padne rub, piš I.

dokud to neskončí samo.

dokud to neskončíš sám.

/stvoření ženy/

vzpomínej a prvním dvěma ženám,
jež tě napadnou, dej jména
OOOOOOOOOO

a

IIIIIIIIII.

snaž se si je co nejpřesněji představit
a přitom hod' desetkrát mincí.
když padne líc, piš O.
když padne rub, piš I.

řekni si, že to, co vyšlo,
je jméno ženy.
snaž se si ji co nejpřesněji představit.

/bez názvu/

a IO

I b OOIO
O

o č IIO

O

I I d OOI

I

O O i OOOI

n III

O

I O k OOI

I o O

O

O O y IIIIO

I O p OO

I

O

I

O

O

r II

I

I

I

O

s

O

O

O

O

I

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

O

/stojící akt/

/ OII0000I oči

l IIII00000 nos

e IIOIIIIIO rty

ž OOIIII00I krk

í OOII0000 prs

c OOIO0000 pas

í OOIO0000I bok

I00I00II atd

a

k onrkppba

t čotrraot

/ isyksskd

/bez názvu/ 1/2

a	II000	e	OI	ň	00IO
b	IIO	ě	IOII	o	IIIOI
c	OOI	í	IIOO	r	OIO
č	O	l	IOI	u	OOII
d	OIOOOI	m	OIOOI	ž	I
		n	IO		

OIOOOIOIIO	den
IOIIIOIOOI	noc

OIOOI00III	muž
IOII0II000	žena

IOIIIOOOOI	líc
OIOOOIIIIO	rub

IIOIOIIIOI	běl
OOIOIOOOIO	čerň

2/2

a	OOI	e	I00	ň	O
b	IO	ě	II0000	o	IIO
c	OOIO	í	OOIO	r	OOO
č	IOI	l	OO	u	OIOOOO
d	OIOI	m	II00	ž	I
		n	OIO		

OIOII000IO	den
OIOII000IO	noc

II000I0000I	muž
II000I0000I	žena

0000I0000IO	líc
0000I0000IO	rub

IOII000000	běl
IOII000000	čern

/bez názvu/⁴⁹

a	OI	l	OOII	r	OIIO
d	IIO	n	OOI	s	IOO
e	OII	o	IOOI	t	II
i	OO	p	O	v	I
OOIIOOIIOOIIOOIIOOIIOOIIOOIIOOII					pravidelnost

⁴⁹ Publikace: *Dialog* 4/1968, s. 24.

světlo, tma, stín⁵⁰

a	OIIIO	l	OO	s	OIO
ě	II	m	OIOOOI	t	IOI
í	IOIO	n	IIIO	v	IO
		o	OI		

OIOIOIIIOIOOOI	světlo
IOIOIOOOIOIIIO	tma

OIOIOIIIOIOOOI	světlo
OIOIOIIIOIOIIIO	stín
IOIOIOOOIOIIIO	tma

⁵⁰ Publikace: *Dialog* 4/1968, s. 25, a K. Milota: *Vzorec řeči* (2011), s. 481.

binární text⁵¹

a	I	n	II
c	IO	p	OI
e	OO	ř	OOI
ě	IOI	š	I00
k	O	t	IIO

II000I00I00IIIOI	třešně
OIOOI00I	pecka

OIOOI00I	pecka
II000I00I00IIIOI	švestka

v	OOI		
k	O	t	III
e	OO	š	IIO
c	IO	s	I00
a	I	p	OI

⁵¹ Publikace: *Výtvarné umění* 6/1969, s. 281

a	IO	l	OIIIO
d	OIIOI	n	OI
e	IIO	o	OO
h	III	ř	OIO

əɹop OIIIOIIIOOOIOIIIO nahoře

əɹoɹəu OIIIOIOOOIIIOIIIO dole

OIO	ɹ	III	ɥ
OO	o	OII	ə
IO	u	IOIIO	p
OIIIO	ɹ	OI	a

⁵² Publikace: *Sešity pro literaturu a diskusi* 30/1969, s. 66.

a	OI	í	OIOIOII	t	OOIO
á	III	k	OOO	ů	IOIII
ě	OOOI	n	O	v	IOOIO
h	I0000I	r	IO	ž	IIIO000I
		s	I		

I00IOIOIII0000I strž
I00IOIOIII0000I sníh
I00IOIOIII0000I vráska
I00IOIOIII0000I vůně

⁵³ Publikace: *Sešity pro literaturu a diskusi* 30/1969, s. 66.

/bez názvu/

a IO

e IOI
n I

o OI

IOIOI ne
IOIOI ne
IOIOI ne
IOIOI ne
IOIOI ano
IOIOI ne
IOIOI ne
IOIOI ne
IOIOI ano
IOIOI ano
IOIOI ne
IOIOI ne
IOIOI ano
IOIOI ano
IOIOI ano
IOIOI ano
IOIOI ano
IOIOI ano
IOIOI ano

/bez názvu/⁵⁴

a	OI	h	IOI	p	IOIIO
á	IIOII	i	IIOI	ř	IOIIOI
b	IOIIO	l	IIOIIO	t	IOII
d	II	n	OIIO	v	I
		o	O		

	IOIIOI	voda
/kde je ta voda?/	IOIIIOIIIOIIOI	voli
/kde jsou ti voli?/	IOIIIOIIIOIIIOIIIOI	páni
/kde jsou ti páni?/	IOIIIOIIIOIIIOIIIOIIIOI	hřbitov

⁵⁴ Publikace: *Sešity pro literaturu a diskusi* 30/1969, s. 67, a *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 29.

/bez názvu/

a	OOO	i	II	r	OI
c	OI	k	IOIOI	s	O
d	OIOI	n	IOIO	t	I
e	IOI	o	OIO	u	OIOIOI
h	III			y	OO

O O O O O O say

OIOIOIOIOIOI	rock
OIOIOIOIOIOI	stone
OIOIOIOIOIOI	dust

I I I I I I hit

/bez názvu/

a	OO	i	OIOO	o	IO
e	I	m	O	p	OI
g	OOIO	n	II	t	OIO
h	IIII			y	IOO

OOIIIOOOIOIIIIIOIOOOIIOOIO	anything
O II O IO	poem
O I I OIO	poem
O II OI O	poem
O I I OIO	poem
OOIIIOOOIOIIIIIOIOOOIIOOIO	anything

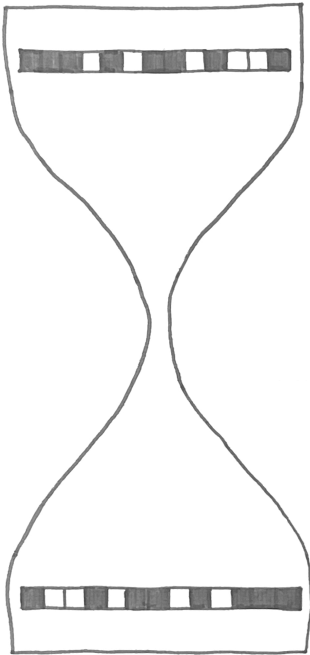
/bez názvu/

e	O	g	IO	n	IOI
		h	I		

.....	...
IOIOI	hen
OIOIO	egg
IOIOI	hen
OIOIO	egg
IOIOI	hen
OIOIO	egg
IOIOI	hen
OIOIO	egg
IOIOI	hen
OIOIO	egg
IOIOI	hen
OIOIO	egg
.....	...

S A N D U H R

A E R
D L S
N

 N
 S L D
 R E A

S A N D U H R

⁵⁵ Kresba fixou.

identity⁵⁶

a	I	i	IOIII
e	III	r	IIIOII
f	O	u	OIIIIII
m	OIII	w	OII
n	II	ž	OIIIIOIIIO

OIIIIOIIIIOIIIIII	žena
OIIIIOIIIIOIIIIII	femme
OIIIIOIIIIOIIIIII	woman
OIIIIOIIIIOIIIIII	frau

⁵⁶ Publikace: *Typewriter 7/1976* (strany nejsou číslovány).

/bez názvu/

a	000	h	OII	o	IOII
b	OIO	i	II	r	IIOIO
c	I	k	OI	t	IOI
e	0	l	I000	w	IOI
		n	IO		

white	OIOIO000000IOI	black
noir	OIOIO000000IOI	blanc
blanc	IOIOIIIIIIIOIO	noir
black	IOIOIIIIIIIOIO	white

		OI	u		
IOI	w	IIII	l	O	e
IOIO	t	IO	k	I	c
OIOIO	r	OO	z	OIO	q
OOOI	o	OOO	h	OII	a

/bez názvu/

II	e	II	IO	l	OI	OI	p	IO
OO	g	OO	OIIOI	m	IOIIO	I	r	I
O	i	O	OIIOO	o	OOIIO	IOI	s	IOI

legeips	IOII00II00IIOI	mirror
rorrim	IOII00II00IIOI	spiegel

/bez názvu/ 1/5

a	OOI	h	I	o	OI
d	OIOO	i	IOIOI	r	IIO
e	O	l	OOOO	s	IOI
é	OII	m	IOIOOOIOO	t	OIOI
f	IOIO	n	OIO	u	IIIIIOIOIOIOI
g	IO			v	OIOIII

OIOIIIOIIIIIOIOIOIOIOIOII	truth
OIOIIIOIIIIIOIOIOIOIOIOII	vérité

IOIOOOIOOOOIOIOIOIOIOIOO	mensonge
IOIOOOIOOOOIOIOIOIOIOIOO	falsehood

a	III	l	IOO
c	IOI	n	OI
d	IOOIIOI	r	OIOIO
e	IO	s	II
g	IIOIOIOO	t	O
h	OIO	u	IOIII
i	IOIIIOIIIOIOIO	w	IIIO
k	OIIIOIO	z	IIII

IIIOIOIOIIIOIIIOIOIIIOIIII	schwarz
IIIOIOIOIIIOIIIOIOIIIOIIII	weiss

OIIIIIOIOIOO	tag
OIIIIIOIOIOO	nacht

IOOIOIIIOIIIOIOIIIOIOIOIOO	licht
IOOIOIIIOIIIOIOIIIOIOIOIOO	dunkel

3/5

a	00	g	OIO	n	IOO
b	OOI	h	IOI	r	OIOI
c	IOIOIIO	i	O	t	II
d	I	k	OIII	w	OOIIOOO
e	OOIII	l	IO	y	OOIOIOIII

OOIIOOOIOIOIIOOIII	white
OOIIOOOIOIOIIOOIII	black

I0000IOIOIIII	day
I0000IOIOIIII	night

I000IOIOIIII	light
I000IOIOIIII	dark

e	OI	r	IOI
f	IOIOIOIIIOIOIO	t	IOIOIO
h	IIIOIOIOI	u	IOIOIOIIIOIO
i	IIIOIOIOIIIO	v	IOIOIOIIIOI
n	OIOI	w	IIIOIOIO
o	I		

IOIOIOI	one
IOIOIOIIIOIOIOI	two
IOIOIOIIIOIOIOIIIOIOIOI	three
IOIOIOIIIOIOIOIIIOIOIOIIIOIOIOI	four
IOIOIOIIIOIOIOIIIOIOIOIIIOIOIOIIIOIOIOI	five

5/5

a	OIOO	j	I00I	s	OO
e	IOI	h	I00	u	OI
i	O	o	IO	y	I00IO

I00IO	no
I00IO	oui

I00IOIOO	non
I00IOIOO	ja

I00IOIOIOO	nein
I00IOIOIOO	yes

/bez názvu/

b	IIO	f	OI	r	OOI
d	IO	h	IOII	s	OO
		i	I		

ʏsɿɟ IIOIOOOIIO bird

		I	ɿ		
OO	s	IIOI	ʏ	OI	p
					IOO
	ɿ	IO	ɟ	OII	q

a	II	k	IIO	r	OI
á	OO	p	I	t	IOI
b	OIO			y	IO

ɐqʌɿ IIOIOOOIIO pták

OI	ʌ			OIO	q
IOI	ɿ	I	d	OO	ɐ
IO	ɿ	OII	ɿ	II	a

/bez názvu/ 1/5

á	OIO	e	OOOI	l	OIO
c	OIIOI	k	IIOI	s	OOI
č	OII			t	OI

OIIIOI000IOI	část
OIIIOI000IOI0000IIIOI	celek

a	OIO	l	OOOI	r	OOI
e	IIOI	o	IOIO	t	OI
h	I000	p	OII	w	OIIO

OIIIOI000IOI	part
OIIIOI000IOI0000IIIOI	whole

2/5

d	I	í	II	ř	I000
e	000	j	00	v	00III
ě	IO	n	00I	y	I100IIO
i	III	o	OI	z	I100
		p	O		

00IIII00II000III	později
I1000I100I1I000	dříve
00IIII00II000III	nyní

a	IIIO	f	I	r	III
b	II	l	00	t	OII
e	000	n	00IIII00I	w	OIII
		o	I00		

00IIII00II000III	later
I1000I100I1I000	before
00IIII00II000III	now

3/5

d	O	í	II	ř	OIIIOO
e	III	j	IIO	v	OOO
ě	OI	n	OOI	y	IIOOIIIO
i	OO	o	IO	z	OOII
		p	I		

OOIIIOOIIIOOOIII	nyní
IIOOOIIIOOIIIOOO	později
OOIIIOOIIIOOOIII	dříve

a	I00	f	O	r	000
b	00	l	I	t	OII00
e	III	n	OOIIIO	w	OOOIII
		o	OII		

OOIIIOOIIIOOOIII	now
IIOOOIIIOOIIIOOO	later
OOIIIOOIIIOOOIII	before

a	OO	p	O	t	OOOIIOI
d	OI	r	II	ú	OIIIIIOO
e	OOO	s	I00I	v	I
l	IIOI			ž	IIO

O I I O O I O I O O	pravda
OIIIIIOOI00I000II0I00	ústa
I I O I O O O I I O	lež

e	IIO	l	IIOI	r	I00
h	OO	m	OIIIIIOOI	t	OI
i	OOO	o	OOI000I	u	

O I I O O I O I O O	truth
OIIIIIOOI00I000II0I00	mouth
I I O I O O O I I O	lie

5/5

JESTLIŽE

TAK

a	3	břeh
b	1	voda
d	4	břeh
e	7	
h	0	řeka
k	8	
o	6	
ř	5	
v	2	

IF

THEN

a	3	bank
b	7	water
e	4	bank
i	8	
k	0	river
n	5	
r	2	
t	9	
v	6	
w	1	

Průvodce dvanácti texty⁵⁷

(1966)

⁵⁷ O motivaci pro vznik *Průvodce dvanácti texty* a *Poezie poetiky* viz zde *Vzpomínky na léta šedesátá*.

Poezie jsou podivuhodná setkání. taková, jakým je například setkání dvou lepských slov v českém slově:

/ malý lepsko-český slovník:

ldot duha
saks host /

s a k s
l d o t
sladkost

TEXT 1⁵⁸

Jádrem textu je konstelace, jež toto setkání činí zjevným. Lepsko-český slovník je součástí textu proto, že čtenář lepsky neumí.

Existuje však nějaká lepština? V témže smyslu jako čeština (nezávisle na TEXTU 1) nikoli. Existují toliko dvě lepská slova, a to jen díky tomuto textu.

Vztah k TEXTU 1 k hypotetickému textu, v němž lepštinu nahrazuje např. portugalština, je analogický vztahu románu, jenž uměle navozuje autentičnost děje, k líčení děje skutečného. Moderní román na tuto iluzi často rezignuje. Analogicky na ni budeme rezignovat i my:

/ ldot duha
saks host /

s a k s
l d o t
sladkost

⁵⁸ TEXT 1 spolu s předcházející úvodní částí publikován v katalogu výstavy *Havel-Prigov a česká experimentální tvorba* (2016).

TEXT 2

Použili jsme jakéhosi kódu, jenž vzniká pro text a vně textu smysl nemá. Tak svobodně, jako jsme text vytvořili, můžeme jej i změnit:

```
/ dhoushta    sladkost
   idot        duha
   saks        host /
```

```
s a k s
l d o t
      hdoushta
sladkost
      d u h a
      h o s t
```

TEXT 3

Zde jsou konstelace dvě. Dochází k funkční rovnováze mezi českými slovy a slovy kódu.

Ale i česká slova v konstelacích můžeme slovy kódu nahradit. Máme pak vlastně kódy dva a text se symetricky štěpí na dvě části:

/ lves	duha
takr	host
sboauri	sladkost /

t a k r
l v e s

	sboauri
tlavkers	b a r i
	s o u n

/ bari	duha
soun	host
tlavkers	sladkost /

TEXT 4

Vedle tohoto štěpení najdeme zde i štěpení jiné, zásadnější: na slovníky a konstelace. Jejich vztah v TEXTU 4 lze explicitně rozepsat takto:

jestliže za slova prvního kódu zvolíme lves, takr,
sboauri a přiřadíme jim významy duha, host,
sladkost, za slova druhého kódu bari, soun,
tlavkers a přiřadíme jim významy duha, host,
sladkost,

tak vzniknou mezi slovy obou kódů jisté formální
vztahy, hledající si protějšky ve vztazích mezi
významy - vztahy zachycené oběma konstelacemi.

TEXT 4 /a podobně i tři texty předchozí/ má vlastně charakter implikace, jejímž antecedentem jsou slovníky /přesněji: volba slov kódů a volba jejich významů/ a konsekventem konstelace /přesněji: formální vztahy mezi slovy, hledající si protějšky ve vztazích mezi významy/. Těžiště textu není v konstelacích /jejichž platnost je relativizována volbou slovníků/, ale v napětí mezi antecedentem a konsekventem. Jsou-li poezii podivuhodná setkání, je jí i mechanismus, který je řídí.

V tom, jaké významy slovům kódu v TEXTU 4 /nikoli už v TEXTU 3/ přiřadíme, jsme svobodní. Pokusme se je změnit tak, abychom navodili souvislost mezi vztahem slov a vztahem významů:

/ lves	deštník
sboauri	operační stůl
takr	šicí stroj /

t a k r
l v e s

sboauri

tlavkers

b a r i
s o u n

/ bari	deštník
soun	šicí stroj
tlavkers	operační stůl /

TEXT 5

Obligátní setkání těchto tří věcí má protějšek v setkání tří slov.

Jsou však i prostší setkání:

/ lves	smích	
sboauri	tvář	
takr	pláč	/
t a k r		
l v e s		
tlavkers	sboauri	
	b a r i	
	s o u n	
	/ bari	smích
	soun	pláč
	tlavkers	tvář /

TEXT 6

TEXTY 4, 5 a 6 mají dvě symetrické části. Nejde o duplicitu /části se vzájemně prolínají/, nicméně tato symetričnost provokuje k rozrušení:

```
/ lves          smích
   sboauri      tvář /

t a k r
l v e s

tlavkers          sboauri

                   b a r i
                   s o u n

                   / soun          pláč
                   tlavkers      tvář /
```

TEXT 7

Symetričnost textu lze rozrušit i jinak:

/ lves	smích
takr	pláč /

t a k r
l v e s

 sboaurni
tlavkers

 b a r i
 s o u n

/ bari	smích
soun	pláč
tlavkers	tvář /

TEXT 8

Je na mechanismu textu, aby tuto symetričnost zužitkoval a asocioval chybějící významy. Jak to plní, závisí na tom, jak je vztah mezi významy adekvátní vztahu mezi formami slov.

Slova kódů byla prozatím stavěna z latinky. Teoreticky mohlo být kterékoli slovo formálně shodné se slovem nějakého jazyka psaného latinkou. Tuto vnější příbuznost kódů s přirozeným jazykem rozrušíme, budeme-li používat slov, složených jen ze symbolů O a I. Binaritu využijeme k navození protikladnosti obou používaných kódů. Tam, kde bude v jednom O, bude v druhém I a naopak:

/ OO	smích
OI	pláč
IIIO	tvář /
O O	
O I	
	IIIO
OOOI	
	I O
	I I
	/ II
	IO
	OOOI
	smích
	pláč
	tvář /

TEXT 9

Průzračnost binárních kódů provokuje k dalším změnám.
Zkrátíme-li slova /na polovinu/, dojde k novým vztahům mezi
kódy:

/ O	smích
I	pláč
IO	tvář /
O	
I	
	IO
OI	
	O
	I
	/ I
	O
	OI
	smích
	pláč
	tvář /

TEXT 10

Ona průzračnost však zmenšuje napětí v textu - napětí mezi antecedentem a konsekventem. Napětí se výrazně zvětší, budeme-li místo významů /zapsaných českými slovy/ kódovat písmena českých slov /zapisujících významy/. Délka slov v konstelacích se ovšem prodlouží:

/	á	IOI		í	OOI		ř	I000IOII	
	c	I		l	OI		s	O	
	č	OO		m	III		t	II00	
	h	IO		p	OIO		v	IOIOO /	

O I O O I I O I O O	/pláč/								
O I I I O O I I I O	/smích/								
						IIOOIOIOOIOIOIOOIOII	/tvář/		
OOIIIOIOIIIOIOOIIIOIOO	/tvář/								
						I O O O I I O O O I	/smích/		
						I O I I O O I O I I	/pláč/		

/	á	OOI		í	I		ř	IIOIOO	
	c	IOO		l	II		s	IOO	
	č	OII		m	O		t	OOIIO	
	h	OOI		p	IO		v	IOIIOI /	

TEXT 11

Tak se do textu dostávají znovu vlastnosti češtiny. To má ovšem své důsledky. Například ten, že v TEXTU 10 nelze smích, pláč a tvář nahradit šicím strojem, deštníkem a operačním stolem tak samozřejmě, jako v TEXTU 5 /tam jsme ovšem nahrazovali druhé prvním/. Lze však změnit text takto:

/ a	IIO	i	OOIOII	ř	OOIOII
d	OII	j	OI	t	IIOOIOI
e	O	n	IOO	v	IOOI /

O I O O I I O I O O	/jeden/	
O I I I O O I I I O	/dva/	
		IIOOIOIOOIOII000IOII /tři/
OOIIIOIOIIIOIOOIIIOIOO	/tři/	
		I O O O I I O O O I /dva/
		I O I I O O I O I I /jeden/

/ a	OOOI	i	IIIOIOO	ř	IOIIIOIOO
d	IO	j	I	t	OOIIO
e	OI	n	OII	v	OOII /

TEXT 12

Jeden a dva jsou tři. Dosáhli jsme jisté rovnováhy mezi formálními vztahy slov a vztahy jejich významů.

Hledejme cesty, jak tuto rovnováhu znovu rozrušit.

Číslice a písmena

(od roku 1966)

malá úzkost má méně kostí, velká úzkost více⁵⁹

k	2	s	7	ú	1
o	3	t	5	z	9

81 x kost = úzkost

k	1	s	7	ú	8
o	0	t	5	z	6

801 x kost = úzkost

⁵⁹ Publikace: *Vrh kostek* (1993), s. 108, *Antologie české poezie, I. díl* (2009), s. 193 a *Prostor Zlín* 2/2018, s. 60.

stojí za povšimnutí, že jméno ženy odpovídá jejím mírám v centimetrech

a 0 e 2 v 5

94 + 62 + 94 = eva

/bez názvu/⁶⁰

ě	2	p	3
i	9	ř	5
m	0	s	8
o	4	t	1

tři	159
pět	321
osm	480

⁶⁰ Publikace: *Dialog* 4/1968, s. 23.

přesně tak⁶¹

a	2	i	9	ř	8
d	5	p	7	t	1
ě	3			v	4

tři	189
dva	542
---	---
pět	731

⁶¹ Publikace: *Vřtsvy* (2010), s. 21, výstava *UdUbUtUbUdU* (2010).

/bez názvu/⁶²

A L S V Y	V L A S Y	Y V S L A
1 2 3 4 5	4 2 1 3 5	5 4 3 2 1

Ě M S Ú V	Ú S M Ě V	V Ú S M Ě
1 2 3 4 5	4 3 2 1 5	5 4 3 2 1

A D Ě L N	D L A N Ě	N L Ě D A
1 2 3 4 5	2 4 1 5 3	5 4 3 2 1

A D Ň O R	Ň A D R O	R O Ň D A
1 2 3 4 5	3 1 2 5 4	5 4 3 2 1

E O P Š T	Š E P O T	T Š P O E
1 2 3 4 5	4 1 3 2 5	5 4 3 2 1

⁶² Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 23.

proměna⁶³

A Ě M N O P R
1 2 3 4 5 6 7

P R O M Ě N A
1 2 3 4 5 6 7

N A Ě O R M P
1 2 3 4 5 6 7

M P R Ě A O N
1 2 3 4 5 6 7

O N A R P Ě M
1 2 3 4 5 6 7

Ě M P A N R O
1 2 3 4 5 6 7

R O N P M A Ě
1 2 3 4 5 6 7

P R O M Ě N A
6 7 5 3 2 4 1

N A Ě O R M P
6 7 5 3 2 4 1

M P R Ě A O N
6 7 5 3 2 4 1

O N A R P Ě M
6 7 5 3 2 4 1

Ě M P A N R O
6 7 5 3 2 4 1

R O N P M A Ě
6 7 5 3 2 4 1

A Ě M N O P R
6 7 5 3 2 4 1

⁶³ Publikace: *Dialog* 8/1969, s. 8. Obdobná báseň ve španělštině vyšla v časopise *Ovum* 10, 3/1970, strany nečíslovány.

/bez názvu/⁶⁴

I M A G E	O B R A Z
o b r a z	i m a g e

E I A G	A R A
z o r a	g a g

E I M	A R B Z
z a g	g a m e

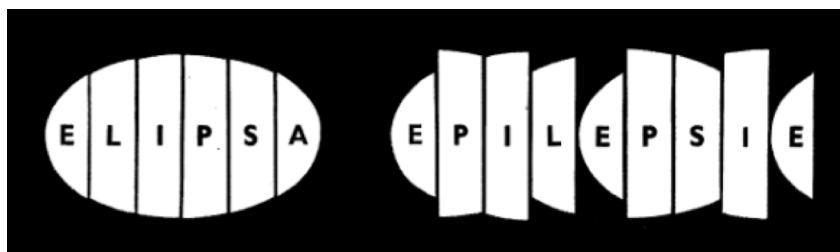
I M E I A	B O B Z
o b z o r	m i m e

M G A M G A	R A Z
b a r b a r	a g e

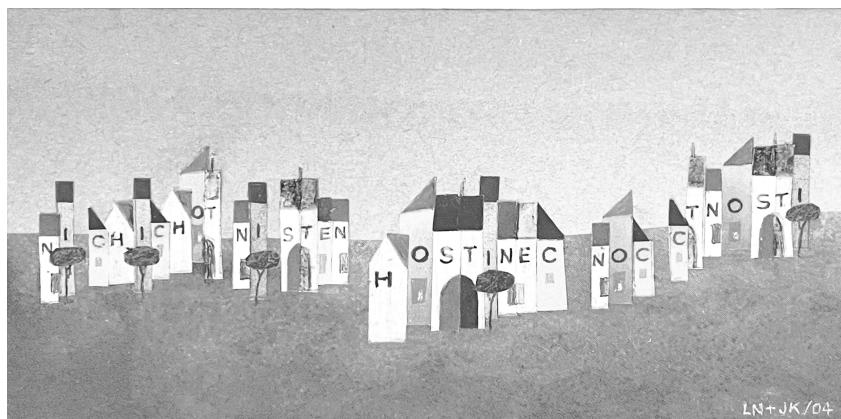
M G E G A	R O B
b a z a r	a i m

M I M A	Z A A
b o b r	e g g

⁶⁴ Publikace: *Dialog*, 4/1968, s. 25.

⁶⁵ Publikace: *Klankteksten konkrete poezie visuele teksten* (1971), s. 126.

⁶⁶ Černobílá reprodukce obrazu vzniklého ve spolupráci s výtvarníkem Jaroslavem Kochem. Obraz je součástí Sbírký moderního a současného umění Národní galerie v Praze.

zelené osmiverší⁶⁷

modré ž
modré l
modré u
modré t

žluté m
žluté o
žluté d
žluté ř

⁶⁷ Publikace: *Dialog* 4/1968, s. 23.

/bez názvu/⁶⁸

p
rr
vvv
nnnn
ííííí

ppppppp
ííííííí
ssssssss
nnnnnnnnnnnnnn
eeeeeeeeeeee
nnnnnnnnnnnnnn
oooooooooooooooo

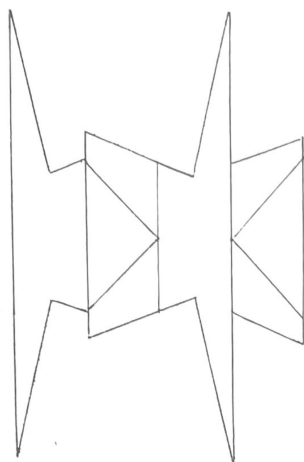
j j j j j j j j j j
e e e e e e e e e e

```
nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn
aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa
ppppppppppppppppppppp
sssssssssssssssssssss
ááááááááááááááááááá
nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn
oooooooooooooooooooooooo
```

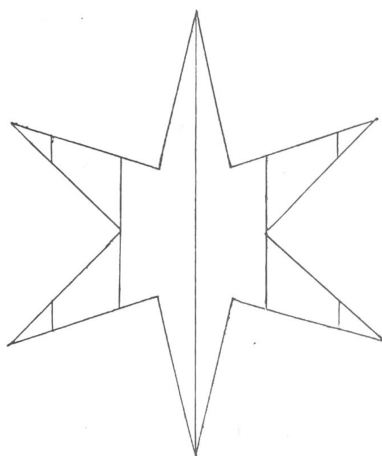
j
e
d
n
o
d
u
s
e

⁶⁸ Publikace: *Dialog* 4/1968, s. 23

/bez názvu/⁶⁹

z v ě d

h v ě z d a

⁶⁹ Publikace: *Sešity pro literaturu a diskusi* 30/1969, s. 65.

Poezie poetiky⁷⁰

(1967)

⁷⁰ Částečně publikováno: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 25.

ČÁST A

KONVENCE

Slovo má tvar a význam. Přístupme na stanovisko, že vztahy mezi tvary mohou navozovat /zdůrazňovat, měnit, popírat atp./ vztahy mezi významy. /Grafickému vyjádření vztahů mezi tvary budeme říkat konstelace./

A-1

TEXT

broul	večer
brou	šepot
bro l	okno
br ul	střevíc
b oul	svíce
roul	hudba

POZNÁMKA

Slova bpul, brol atd. jsou slova jazyka /kódu/ existujícího jen uvnitř TEXTU A-1. Jejich významy jsou dány překladem do češtiny. Tyto překlady /významy slov TEXTU A-1/ jsou pochopitelně nutnou součástí TEXTU.

PROBLÉM

Mezi tvary boul, brol atd. je zcela evidentní vztah. Mezi významy hudba, okno atd. je také jakýsi /i když dost neurčitý/ vztah. Tento vztah je zvýrazněn vztahem tvarů. Jak k daným tvarům zvolit významy lépe? Jak k daným významům lépe zvolit tvary?

A-2

TEXT

/emnu	studna
pelmintu	útěk
plit	rty/

p l i t
e m n u
pelmintu

POZNÁMKA

TEXT se štěpí na dvě části: budeme jim říkat předpoklad a závěr. Bylo by možné ho explicitně rozepsat takto:

N e c h ť je dán jazyk /kód/ s tvary emnu, pelmintu, plit, které mají po řadě význam studna, útěk, rty. /Předpoklad./

P o t o m mezi těmito tvary platí graficky názorné vztahy /dané konstelací/, které navozují vztahy mezi významy.

/V TEXTU A-1 se předpoklad a závěr prolínají./

PROBLÉM

Co když významy studna, útěk, rty nahradíme významy jedna, dvě, tři? Co když tvar pelmintu nahradíme tvarem plitemnu /a v souhlasu s tím změním konstelaci/?

A-3

TEXT

/alf pospěš
eun přijd'
kon řeka
kus vrat' se
sel poušť
tor pojd'
tuf moře
ura hora/

k o n
u r a
s e l
t u f

kus tor eun alf

POZNÁMKA

Stupněm složitosti je TEXT blízký TEXTU A-1. Výškou napětí mezi předpokladem a závěrem je blízký TEXTU A-2.

PROBLÉM

Uvažujme, že kon, ura, sel, tuf jsou navíc mužská, kus, tor, eun alf ženská jména.

A-4

TEXT

/a	ka	e	k
á	a	l	o
č	om	p	m
d	f	s	lf
t	l/		
o k l	/let/		
m a f	/pád/		
omkalf	/čas/		

POZNÁMKA

Závěr TEXTU obsahuje konstelaci podobnou konstelaci TEXTU A-2. Tím, že v předpokladu nekódujeme významy, ale písmena českých tvarů významů, napětí mezi předpokladem a závěrem je vyšší. Pronikají sem vlastnosti češtiny.

PROBLÉM

Jak lépe zvolit tři česká slova o třech písmenech?

TEXT

/a	n	n	t
á	s	r	u
ě	in	s	a
b	atin	t	tr
í	rus	ů	usa
k	ti	v	atr
ž	satin/		

atrusatin	/strž/
atrusatin	/sníh/
atrusatin	/vráska/
atrusatin	/vůně/

POZNÁMKA

Je zřejmé, že kdybychom místo hlásek kódovali významy, ztratilo by se napětí mezi předpokladem a závěrem.

PROBLÉM

Uvažovat další význam tvaru atrusatin. Jaký?

A-6

TEXT

/a	O	m	IIOO
d	IOIOI	n	IIOOII
e	I	o	OO
f	IOII	r	III
i	IO	s	II''
j	OOI	š	IOOI
k	OI	t	IOOO
l	OIOIO	v	IOIIOOOOIO/

IIOIIIOOOOIOO /eva/
OOIOOIIIIIOII /josef/

IOIOIOIIIOIO /dana/
OIOIOIOOOIOOI /leoš/

OOIIIOIOOOOIO /jitka/
IIOOIOIIIIIOI /mirek/

OIOIIIIIOIOIO /karel/

POZNÁMKA

K navození pocitu protikladnosti by bylo možné užít tvarů, z nichž vždy jeden je totožný s druhým psaným pozpátku. Ale tento vztah není sám o sobě evidentní. Jestliže však tvary sestavujeme jen z dvou znaků, lze pocit protikladnosti navodit záměnou jednoho znaku druhým.

PROBLÉM

Lze najít ženské jméno vyhovující tvaru IOIOOOOIOIOI? /Bez hlubokého zásahu do struktury TEXTU A-6 asi ne. Nebo snad přeci?/

TEXT

/ě	2	p	3
i	9	ř	5
m	0	s	8
o	4	t	1/
159	/tři/		
321	/pět/		
480	/osm/		

POZNÁMKA

Kódujeme-li písmena /českých tvarů významů/ číslicemi, lze s tvary kódu zacházet jako s čísly. Aritmetické operace dávají nové možnosti vztahů

PROBLÉM

V TEXTU A-7 vztahem tvarů zdůrazňujeme známý vztah významů. Uvažujme naopak jeho popření /nesprávný součet/.

⁷¹ Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 24.

TEXT

/a	9	n	0
i	6	o	8
k	2	s	7
l	1	v	3/

20001 x 3609	/vina/
72183609	/sklovina/

POZNÁMKA

Význam tvaru 20001 je dvacet tisíc jedna.

PROBLÉM

Z kolika hlasů se skládá souhlas?

⁷² Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 25.

ČÁST B

KONVENCE

Má-li tvar X význam x, jaký význam přiřadit tvaru Y?
Přistupme na stanovisko, že tato otázka má smysl. Pak ji lze
chápat jako jakousi trojčlenku. Jde v ní o dva kódy, z nichž
první má vysvětlit druhý. /Slovo nebo slova vysvětlovaného
kódu orámujeme⁷³./

⁷³ V původním strojopise byla slova orámována rukou nakreslenými obdélníky. Z typografických důvodů zde jsou jen podtržena.

B-1

TEXT

II

OO	poušť
OI	město
IO	les

POZNÁMKA

Mezi třemi slovy vysvětlujícího a jediným slovem
vysvětlovaného kódu existuje evidentní formální vztah. /V
dalších TEXTECH už o čistě formální vztah nepůjde./

PROBLÉM

Jak lépe zvolit významy tvarů OO, OI, IO?

B-2

TEXT

LOUČENÍ

LOUČ snění

POZNÁMKA

Tvary slov vysvětlovaného /LOUČENÍ/ a vysvětlujícího /LOUČ/ kódu jsou navíc tvary českých slov /loučení a louč/. Tento fakt je součástí jejich vztahu. Vztah mezi LOUČ a LOUČENÍ má tedy dvě složky: jednu přímou, formální, druhou nepřímou, zprostředkovanou češtinou. Té budeme říkat parasémantická.

PROBLÉM

Co se změní, když tvar LOUČENÍ nahradíme tvarem PŘELOUČ?

B-3

TEXT

TVÁ

MŮJ strach

POZNÁMKA

Vztah mezi slovy obou kódů je čistě parasémantický.

PROBLÉM

Co když strach nahradíme tváří? Co když prázdnotou?

B-4

TEXT

BÍLÍ

LÍBÍ nelíbí

POZNÁMKA

Formální a parasémantická složka vztahu slov obou kódů jsou v rovnováze.

PROBLÉM

Co se stane, zaměníme-li slova vysvětlujícího kódu s tvarem slova vysvětlovaného?

TEXT

POEZIE

SMÍCH	šicí stroj
PLÁČ	deštník
TVÁŘ	operační stůl

POZNÁMKA

Čistě parasémantické vztahy.

PROBLÉM

Co když tvar SMÍCH nahradíme tvarem ŠICÍ STROJ atd. a podobně význam šicí stroj významem smích atd.?

⁷⁴ Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 25

B-6

TEXT

T A M
Z D E

TZADME láska

POZNÁMKA

Srov. TEXT A-2.

PROBLÉM

Zkusit podobné modifikace i jiných TEXTŮ části A, zejména TEXTU A-5.

B-7

TEXT

862

4	p
3	r
1	s

POZNÁMKA

Srov. TEXT A-7.

PROBLÉM

Co když p, r, s nahradíme n, i, c? Co když p, r, s nahradíme v, š, e?

TEXT

<u>JED</u>	<u>ZPĚT</u>	<u>ČEST</u>	<u>OSUD</u>	<u>VISET</u>
1	lék			
5	vpřed			
6	podlost			
8	náhoda			
10	žít			

POZNÁMKA

Parasémantické vlastnosti slov vysvětlovaného kódu směřují do oblasti významů slov kódu vysvětlujícího. Vztahu kódů se účastní vlastnosti českých číslovek.

PROBLÉM

Co se stane, zaměníme-li čísla se slovy lék atd.?

Prázdnno zbylé po písmenech

(1998)

ostúzk
zkostú kostúz
kostúz zkostú úzkost
túzkost zkostú ostúzk
stúzko ostúzk úzkost úzkost kostúz
zkostú úzkost ostúzk stúzko úzkostúzkost
kostúzkostúz ostúzk stúzko úzkost zkostú túzkos
zkostúzkostúz kostúz ostúzkostúzk stúzko túzkos úzkost
úzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkost
úzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkost
úzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkost
úzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkost
úzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkost
úzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkost
úzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkost
úzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkost
úzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkostúzkost

Prázdňem zbylým po písmenu k je zakódováno písmeno d.
Prázdňem zbylým po písmenu o je zakódováno písmeno ě.
Prázdňem zbylým po písmenu s je zakódováno písmeno j.
Prázdňem zbylým po písmenu t je zakódováno písmeno e.
Prázdňem zbylým po písmenu ú je zakódováno písmeno n.
Prázdňem zbylým po písmenu z je zakódováno písmeno a.

⁷⁵ Publikace: *Klub konkrétistů* (Dům umění v Opavě, 2001).

/bez názvu/

kost		kosthladkosthladkosthladkost		kost
kost		kosthladkosthladkosthladkost		kost
kost		kosthladkosthladkosthladkost		kost
kost		kosthladkosthladkosthladkost		kost
hlad	hlad	hladkosthladkosthlad	hlad	hlad
hlad	hlad	hladkosthladkosthlad	hlad	hlad
hlad	hlad	hladkosthladkosthlad	hlad	hlad
hlad	hlad	hladkosthladkosthlad	hlad	hlad
hladkost	kost	kosthladkost	kost	kosthlad
hladkost	kost	kosthladkost	kost	kosthlad
hladkost	kost	kosthladkost	kost	kosthlad
hladkost	kost	kosthladkost	kost	kosthlad
hladkosthlad	hlad	hlad	hlad	hladkosthlad
hladkosthlad	hlad	hlad	hlad	hladkosthlad
hladkosthlad	hlad	hlad	hlad	hladkosthlad
hladkosthlad	hlad	hlad	hlad	hladkosthlad
hladkosthladkost		kost	kost	kosthladkostkost
hladkosthladkost		kost	kost	kosthladkostkost
hladkosthladkost		kost	kost	kosthladkostkost
hladkosthladkost		kost	kost	kosthladkostkost
hladkosthladkosthlad		hlad	hladkosthladkosthlad	
hladkosthladkosthlad		hlad	hladkosthladkosthlad	
hladkosthladkosthlad		hlad	hladkosthladkosthlad	
hladkosthladkosthlad		hlad	hladkosthladkosthlad	
hladkosthladkost		kost	kost	kosthladkosthlad
hladkosthladkost		kost	kost	kosthladkosthlad
hladkosthladkost		kost	kost	kosthladkosthlad
hladkosthladkost		kost	kost	kosthladkosthlad
hladkosthlad	hlad	hlad	hlad	hladkosthlad
hladkosthlad	hlad	hlad	hlad	hladkosthlad
hladkosthlad	hlad	hlad	hlad	hladkosthlad
hladkosthlad	hlad	hlad	hlad	hladkosthlad
hladkost	kost	kosthladkost	kost	kosthlad
hladkost	kost	kosthladkost	kost	kosthlad
hladkost	kost	kosthladkost	kost	kosthlad
hladkost	kost	kosthladkost	kost	kosthlad
hlad	hlad	hladkosthladkosthlad	hlad	hlad
hlad	hlad	hladkosthladkosthlad	hlad	hlad
hlad	hlad	hladkosthladkosthlad	hlad	hlad
hlad	hlad	hladkosthladkosthlad	hlad	hlad
kost		kosthladkosthladkosthladkost		kost
kost		kosthladkosthladkosthladkost		kost
kost		kosthladkosthladkosthladkost		kost
kost		kosthladkosthladkosthladkost		kost

Prázdnem zbylým po písmenu a i prázdnem zbylým po písmenu s
je zakódováno písmeno b.
Prázdnem zbylým po písmenu d i prázdnem zbylým po písmenu t
je zakódováno písmeno y.
Prázdnem zbylým po písmenu h i prázdnem zbylým po písmenu k
je zakódováno písmeno z.
Prázdnem zbylým po písmenu l i prázdnem zbylým po písmenu o
je zakódováno písmeno u.

/bez názvu/

chotichotichotichotichotichotichotichotichotich
hotichotichotichotichotichotichotichotichoticho
otichotichotichotichotichotichotichotichotichot
tichotichotichotichotichotichotichotichotichoti
ichotichotichotichotichotichotichotichotichotic
chotichotichotichotichotichotichotichotichotich
hotichotichotichotichotichotichotichotichoticho
otichotichotichotichotichotichotichotichotichot
tichotichotichotichotichotichotichotichotichoti
ichotichotichotichotichotichotichotichotichotic
chotichotichotichoticho tichotichotichotich
hotichotichotichoticho tichotichotichoticho
otichotichotichoticho tichotichotichotichot
tichotichotichoticho tichotichotichotichoti
ichotichotichoticho tichotichotichotichotic
chotichotichotichotichotichotichotichotichotich
hotichotichotichotichotichotichotichotichoticho
otichotichotichotichotichotichotichotichotichot
tichotichotichotichotichotichotichotichotichoti
ichotichotichotichotichotichotichotichotichotic
chotichotichotichotichotichotichotichotichotich
hotichotichotichotichotichotichotichotichoticho
otichotichotichotichotichotichotichotichotichot
tichotichotichotichotichotichotichotichotichoti
ichotichotichotichotichotichotichotichotichotic

Prázdnem zbylým po písmenu c je zakódováno písmeno l.
Prázdnem zbylým po písmenu h je zakódováno písmeno y.
Prázdnem zbylým po písmenu i je zakódováno písmeno z.
Prázdnem zbylým po písmenu o je zakódováno písmeno k.
Prázdnem zbylým po písmenu t je zakódováno písmeno v.

ddddd	vítr	ddddd	vítr	ddddd	vítr	ddddd	vítr	ddddd	vítr	ddddd	vítr
éééé	vítr	éééé	vítr	éééé	vítr	éééé	vítr	éééé	vítr	éééé	vítr
šššš	vítr	šššš	vítr	šššš	vítr	šššš	vítr	šššš	vítr	šššš	vítr
ṭṭṭ	vítr	ṭṭṭ	vítr	ṭṭṭ	vítr	ṭṭṭ	vítr	ṭṭṭ	vítr	ṭṭṭ	vítr
ddddd	vítr	ddddd	vítr	ddddd	vítr	ddddd	vítr	ddddd	vítr	ddddd	vítr
éééé	vítr	éééé	vítr	éééé	vítr	éééé	vítr	éééé	vítr	éééé	vítr
šššš	vítr	šššš	vítr	šššš	vítr	šššš	vítr	šššš	vítr	šššš	vítr
ṭṭṭ	vítr	ṭṭṭ	vítr	ṭṭṭ	vítr	ṭṭṭ	vítr	ṭṭṭ	vítr	ṭṭṭ	vítr
ddd	vítr	ddd	vítr	ddddd	vítr	ddd	vítr	dd	vítr	dd	vítr
ééé	vítr	ééé	vítr	éééé		ééé	vítr	éé	vítr	éé	vítr
ššš	vítr	ššš	vítr	šššš		ššš	vítr	šš	vítr	šš	vítr
ṭṭṭ	vítr	ṭṭṭ	vítr	ṭṭṭṭ		ṭṭṭ		ṭṭ	vítr	ṭṭ	vítr
d d	vítr	dd	vítr	d		d d		d	vítr	dd	vítr
é é		éé	vítr	é		é é		é	vítr	éé	vítr
š š		šš	vítr	š		š š		š	vítr	šš	vítr
ṭ ṭ		ṭṭ	vítr	ṭ		ṭ ṭ		ṭ	vítr	ṭṭ	vítr
d			vítr	d					vítr	d	
é				é						é	
š				š						š	
ṭ				ṭ						ṭ	

219

/bez názvu/

hněď	hněď	hněď	hněď	hněď	hněď
hněď	hněď	hněď	hněď	hněď	hněď
hněď	hněď	hněď	hněď	hněď	hněď
hněď	hněď	hněď	hněď	hněď	hněď
hněď	hněď	hněď	hněď	hněď	hněď
hněď	hněď	hněď	hněď	hněď	hněď
hněď	hněď	hněď	hněď	hněď	hněď
hněď	hněď	hněď	hněď	hněď	hněď
hněď	hněď	hněď	hněď	hněď	hněď
něď	řh ěď	d h ěď	řhn d'm	h ěď	d hně o
n d' o ř	ěď	dřh	d'm řhn	mo h ě m d	ně od
d' odř	ě m dř	d'm dřh	mo ř	ě m dř n	mod
modř	modř	modř	modř	modř	modř
modř	modř	modř	modř	modř	modř
modř	modř	modř	modř	modř	modř
modř	modř	modř	modř	modř	modř
modř	modř	modř	modř	modř	modř
modř	modř	modř	modř	modř	modř
modř	modř	modř	modř	modř	modř
modř	modř	modř	modř	modř	modř
modř	modř	modř	modř	modř	modř

Prázdnem zbylým po písmenu d je zakódováno písmeno r.
Prázdnem zbylým po písmenu d' je zakódováno písmeno t'.
Prázdnem zbylým po písmenu ě je zakódováno písmeno u.
Prázdnem zbylým po písmenu h je zakódováno písmeno ž.
Prázdnem zbylým po písmenu m je zakódováno písmeno č.
Prázdnem zbylým po písmenu n je zakódováno písmeno l.
Prázdnem zbylým po písmenu o je zakódováno písmeno e.
Prázdnem zbylým po písmenu ř je zakódováno písmeno ň.

/bez názvu/

íclí	lícl	clíc	íclí	lícl	clíc	íclí	
clíc	íclí	lícl	clíc	íclí	lícl	clíc	
lícl	clíc	íclí	lícl	clíc	éclí	lícl	
íclí	lícl	clíc	íclí	lícl	clíc	íclí	
	lícl	clíc	íclí	lícl	clíc	íclí	lícl
	íclí	lícl	clíc	íclí	lícl	clíc	íclí
	clíc	íclí	lícl	clíc	íclí	lícl	clíc
	lícl	clíc	íclí	lícl	clíc	íclí	lícl
íclí	lícl	clíc	íclí	lícl	clíc	íclí	lícl
clíc	íclí	lícl	clíc	íclí	lícl	clíc	íclí
lícl	clíc	íclí	lícl	clíc	éclí	lícl	clíc
íclí	lícl	clíc	íclí	lícl	clíc	íclí	lícl
	lícl	clíc	íclí	lícl	clíc	íclí	lícl
	íclí	lícl	clíc	íclí	lícl	clíc	íclí
	clíc	íclí	lícl	clíc	íclí	lícl	clíc
	lícl	clíc	íclí	lícl	clíc	íclí	lícl

Prázdnem zbylým po písmenu c je zakódováno písmeno b.
Prázdnem zbylým po písmenu í je zakódováno písmeno u.
Prázdnem zbylým po písmenu l je zakódováno písmeno r.

Prázdnem zbylým po písmenu b je zakódováno písmeno c.
Prázdnem zbylým po písmenu r je zakódováno písmeno l.
Prázdnem zbylým po písmenu u je zakódováno písmeno í.

	brub	ubru	rubr	brub	ubru	rubr	brub
	rubr	brub	ubru	rubr	brub	ubru	rubr
	ubru	rubr	brub	ubru	rubr	brub	ubru
	brub	ubru	rubr	brub	ubru	rubr	brub
brub	ubru	rubr	brub	ubru	rubr	brub	
rubr	brub	ubru	rubr	brub	ubru	rubr	
ubru	rubr	brub	ubru	rubr	brub	ubru	
brub	ubru	rubr	brub	ubru	rubr	brub	
	brub	ubru	rubr	brub	ubru	rubr	brub
	rubr	brub	ubru	rubr	brub	ubru	rubr
	ubru	rubr	brub	ubru	rubr	brub	ubru
	brub	ubru	rubr	brub	ubru	rubr	brub
brub	ubru	rubr	brub	ubru	rubr	brub	
rubr	brub	ubru	rubr	brub	ubru	rubr	
ubru	rubr	brub	ubru	rubr	brub	ubru	
brub	ubru	rubr	brub	ubru	rubr	brub	

/bez názvu/

```
mlhamlhamlhamlhamlhamlha
ml mlhamlhamlhamlhamlha
mlha hamlhamlhamlhamlha
mlhamlhamlha lhamlhamlha
mlhamlhamlh mlhamlhamlha
mlhamlhamlhamlhamlhamlha
mlhamlhamlhamlhamlhamlha
mlhamlhamlhamlhamlhamlha
mlhamlhamlhamlham hamlha
mlhamlhamlhamlhaml amlha
```

```
it
sv
s
t
v
i
```

Prázdnem zbylým po písmenu a
je zakódováno písmeno t.
Prázdnem zbylým po písmenu h
je zakódováno písmeno i.
Prázdnem zbylým po písmenu l
je zakódováno písmeno v.
Prázdnem zbylým po písmenu m
je zakódováno písmeno s.

Prázdnem zbylým po písmenu i
je zakódováno písmeno h.
Prázdnem zbylým po písmenu s
je zakódováno písmeno m.
Prázdnem zbylým po písmenu t
je zakódováno písmeno a.
Prázdnem zbylým po písmenu v
je zakódováno písmeno l.

```
h
lh
m
l
m
ha
a
```

```
svitsvitsvitsvitsvitsvit
svitsv tsvitsvitsvitsvit
svitsvitsvitsvits tsvit
svitsvitsvitsvit vitsvit
svitsvits itsvitsvitsvit
svitsvit vitsvitsvitsvit
svitsvitsvitsvitsvitsvit
sv svitsvitsvitsvitsvit
svi svitsvitsvitsvitsvit
svitsvitsvitsvitsvitsvit
```

/bez názvu/

```

      a
    zmarzm      zmar
  rzmarmzma      marz
    arzmarmz      m

      r
    zmar
  arzmarmzma

                                zmar
                                m

    zmar
  zmarzmarmz
    mar

zma

```

Prázdnem zbylým
po písmenu a
je zakódováno
písmeno s.
Prázdnem zbylým
po písmenu m
je zakódováno
písmeno ů.
Prázdnem zbylým
po písmenu r
je zakódováno
písmeno t.
Prázdnem zbylým
po písmenu z
je zakódováno
písmeno r.

Prázdnem zbylým
po písmenu r
je zakódováno
písmeno z.
Prázdnem zbylým
po písmenu s
je zakódováno
písmeno a.
Prázdnem zbylým
po písmenu t
je zakódováno
písmeno r.
Prázdnem zbylým
po písmenu ů
je zakódováno
písmeno m.

```

                                rů
                                ůst

                                rů
                                str
růstrůst      růst
      růstr
      růs

r                                růs
rů                                ů
růs      růst

      ůst
růs                                tr

                                růst
                                strůstrt
      strůs

```

a s zňňňňňňňň	ň	ň	ň	ň	ň	ňňňňňňz s a
at zňaaaaaaa	aaa	aaaa	aa	aaaaaňz	ta	
at ů ňattttttt	tt	tt	t t	tt	ttttaň ů ta	
sůzňatsss	s ss	s s	sss s	ssstaňzůs		
ts zňatsůůů	ůůů	ů	ůů ů	ůůůstaňz st		
ň t ů ňatsz	zz z zz	zz zz		zzůstaň ů t ň		
ts zňatsůz				zůstaňz st		
at ů ňatsůz				zůstaň ů ta		
s zňatsůz				zůstaňz s ň		
a sů ňatsůz				zůstaň ůs a		
ňa zňatsůz				zůstaňz aň		
a ůzňatsůz				zůstaňzů a		
ats ňatsůz				zůstaň sta		
ň t ů ňatsůz				zůstaň ů t ň		
ň t zňatsůz				zůstaňz t ň		
sůzňatsůz				zůstaňzůs		
ňa s ňatsůz				zůstaň s aň		
ts ňatsůz				zůstaň ůst		
t ůzňatsůz				zůstaňzů t		
at zňatsůz				zůstaňz ta		
ň sů ňatsůz				zůstaň ůs ň		
ň s zňatsůz				zůstaňz s ň		
ňat ňatsůz				zůstaň taň		
a s zňatsůz				zůstaňz s a		
ň ts ňatsůz				zůstaň st ň		
ňa ů ňatsůz				zůstaň ů aň		
a ůzňatsůz				zůstaňzů a		
ňa s ňatsůz				zůstaň s aň		
ts ů ňatsůz				zůstaň ůst		
t ůzňatsůz				zůstaňzů t		
ň t ů ňatsůz				zůstaň ů t ň		
ňa zňatsůz				zůstaňz aň		
ats ňatsůz	zz z zz	zz zz s		zzůstaň sta		
ts ů ňatsůůů	ůůů	ů	ůů ů	ůůůstaň ůst		
a sů ňatsss	s ss	s s	sss s	s ssstaň ůs a		
ňa s ňattttttt	tt	tt	t t	tt t ttttaň s aň		
t ůzňaaaa	aaa	aaa	aaaa	aa ňňaaaaaňzů t		
ň ůzňňňňň	ň	ň	ň	ňň aňňňňňzů	ň	

Prázdnem zbylým
po písmenu a
je zakódováno
písmeno n.
Prázdnem zbylým
po písmenu ň
je zakódováno
písmeno i.
Prázdnem zbylým
po písmenu s
je zakódováno
písmeno c.
Prázdnem zbylým
po písmenu t
je zakódováno
písmeno h.
Prázdnem zbylým
po písmenu ů
je zakódováno
písmeno r.
Prázdnem zbylým
po písmenu z
je zakódováno
písmeno p.

u moře

[illegible]

prázdnem po písmenu l je zakódováno písmeno Í
prázdnem po písmenu n je zakódováno písmeno T
prázdnem po písmenu v je zakódováno písmeno V
prázdnem po písmenu y je zakódováno písmeno R

Čtení neviditelného⁷⁷

(1996 - 2008)

⁷⁷ Estetické funkci neviditelných jednotek kódovaných viditelnými písmeny české abecedy jsou věnovány autorovy knížky *Bílá místa* (dybbuk 2006) a *Za hranice stránek* (dybbuk 2008).

-4 g ó c i a r c j -4

-3 h p č j á ř č k -3

-2 i r d k b s d l -2

-1 í ř d' l c š d' m -1

1 k š é n d ě é ň 1

2 l t ě ň d' u ě o 2

3 m ě f o e ú f ó 3

4 n u g ó é ů g p 4

⁷⁸ Publikace: *Výběr z experimentální tvorby* (2005), s. 32.

/bez názvu/

lýkm kým ůmrjcúým pcvcmyěěřúb ičkéýě
mzln lzn vnřkcčůzn rčyčnžéfsůc ídlězřf
nžmň mžň yňslđvžň řdýdňžěgšvč jđmfžg
ňano nao ýošmđyao sđzđoafhtyd kengah
oáňó ňáo zótneýáo šežeóágitýď léňháí
óbop obp žptňěžbp téaépbhíuze měoiбі
pcór ócr aruoěžcr těáěrcijúžé nfóícj
rčpř pčř ářúófačř ufbfřčíkúae ňgpjčk
řdrs rds bsůpgáds úgcgsdjl váf ohrkdl
sďřš řďš cšvrhbdš ůhčhšďkmybg óiřldm

těšt šet dtýsíčet yídítémňzči rjšnéň
tětu těu đuzšjděu ýjejuěnoždí řktňěo
uftú tfú eúžtkďfú zkékúfňóad'j slťofó
úguů uguů éuatlegů žlěľúgopáek šmuógp
úhúv úhv ěváuméhv amfmvhórbél tnúphr
viůy ůiy fybúněiy ángnyipřcěm tňňřiř
yívý víy gýcůňfíy bňhňýírsčfn uovřis
ýjyz yjz hzčvogjz coiozjřšdgň úóysjš
zkýž ýkž iždyóhkž čóíóžkstd'ho ůpýškt
žlza zla íad'ypila dpjpalštēiό vrztlt

/bez názvu/

á b c
m n ň
l m n

v y ý z ž a á b c
h i í j k l m n ň
g h i í j k l m n

š ě u ú ů v y ý z ž a á b c
d' é ě f g h i í j k l m n ň
d e é ě f g h i í j k l m n

o ó p r ř s š ě u ú ů v y ý z ž a á b c
a á b c č d d' é ě f g h i í j k l m n ň
ž a á b c č d e é ě f g h i í j k l m n

j k l m n ň o ó p r ř s š ě u ú ů v y ý z ž a á b c
ů v y ý z ž a á b c č d d' é ě f g h i í j k l m n ň
ú ů v y ý z ž a á b c č d e é ě f g h i í j k l m n

j k l m n ň o ó p r ř s š ě u ú ů v y ý
ů v y ý z ž a á b c č d d' é ě f g h i í
ú ů v y ý z ž a á b c č d e é ě f g h i

j k l m n ň o ó p r ř s š ě
ů v y ý z ž a á b c č d d' é
ú ů v y ý z ž a á b c č d e

j k l m n ň o ó p
ů v y ý z ž a á b
ú ů v y ý z ž a á

j k l
ů v y
ú ů v

/bez názvu/

q v i d o t
r w j e p u
s x k f q v
t y l g r w
u z m h s x
→ ←
w b o j u z
x c p k v a
y d q l w b
z e r m x c
a f s n y d

v i d o
w j e p
x k f q
y l g r
z m h s
→ ←
b o j u
c p k v
d q l w
e r m x
f s n y

i d
j e
k f
l g
m h
→ ←
o j
p k
q l
r m
s n

→ ←

y
 v z
 ů ý t
 ú y t ú
 u v š t u é
 t ů s t e
 t ú ř t d'
 u r š d
 t p s č
 ó ř c
 r b
 á
 r š
 ó p s ň
 ž o r m o ž
 z n o k n y
 m o j m y
 ň í l v
 i k ů
 j ú
 u

y
 v z
 ů ý t
 ú y t ú
 u v š t u é
 t ů s t e
 t ú ř t d'
 u r š d
 t p s č
 ó ř c
 r b
 á
 r š
 ó p s ň
 ž o r m o ž
 z n o k n y
 m o j m y
 ň í l v
 i k ů
 j ú
 u

y
 v z
 ů ý t
 ú y t ú
 u v š t u é
 t ů s t e
 t ú ř t d'
 u r š d
 t p s č
 ó ř c
 r b
 á
 r š
 ó p s ň
 ž o r m o ž
 z n o k n y
 m o j m y
 ň í l v
 i k ů
 j ú
 u

y
 v z
 ů ý t
 ú y t ú
 u v š t u é
 t ů s t e
 t ú ř t d'
 u r š d
 t p s č
 ó ř c
 r b
 á
 r š
 ó p s ň
 ž o r m o ž
 z n o k n y
 m o j m y
 ň í l v
 i k ů
 j ú
 u

y
v z
ú ý t' ú
u v š t u é
t' ů s t' e
t ú ř t d'
t u r š d
t' p s č
ó ř c
o r b
p á
ó a
ž
z
ó r m o ž
ň p l ň z
n ó k n ý
m o j m y
ň í l v
i k ů
j ú
u
y z
v z
ú ý t' ú
u v š t u é
t' ů s t' e
t ú ř t d'
š u r š d
t' p s č
ó ř c
r b
á
r š
p s ň
ó ř m o ž
ň p l ň z
n ó k n ý
m o j m y
ň í l v
i k ů
j ú
u
y z
v z
ú ý t' ú
u v š t u é
t' ů s t' e
t ú ř t d'
š u r š d
t' p s č
ó ř c
r b
á
r š
p s ň
ó ř m o ž
ň p l ň z
n ó k n ý
m o j m y
ň í l v
i k ů
j ú
u

y z
 ý t' ú
 š t u é
 t t' e
 d d'
 č d

m l p s ž
 k j o r ý
 j í ň p y
 i n o ó v
 m o ů
 ň ú
 u

ó ň n ř š
 n m r s ž
 l k o ř z
 k j o r ý
 j í ň p y
 i n o ó v
 m o ů
 ň ú
 u

ú
 u t'
 t' t y z
 t š v z
 š s ů ý é
 s ř ú y e
 ř r u v d'
 r p t' ů d
 ó t ú č
 š u c
 t b
 á

ú
 u t'
 t' t y z
 t š v z
 š s ů ý é
 s r ú y e
 ř r u v d'
 r p t' ů d
 ó t ú č
 š u c
 t b
 á

ó
 o p
 n o j
 ň í k
 i j
 u

ú
 u t
 t y
 š v z
 ů ý é
 ú y e c
 v d' á b e
 ů d á e
 c ž d o ň
 z č ň n ř
 ý c n m r š
 b m l p s ž
 á l k ó ř z ů
 k j o r ý ú ž
 j í ň p y u z
 i n ó v t' ý
 m o ů t y
 ň ú š v
 u s ů
 ř ú
 u
 s ř ú y e c
 r p t' ů d á e
 ó t ú č a d'
 š u c ž d
 t' b z č
 á y c
 y b
 á
 u t
 t t y z
 š s ů ý é
 s ř ú y e c
 r p t' ů d á e
 ó t ú č a d'
 š u c ž d
 t' b z č
 á y c
 y b
 m l p
 l k ó r
 k j o p r
 j í ň p v
 i n ó v t' ý
 m o ů t y
 ň ú š
 u s
 ř ú
 u

Od neviditelných slov se liší slova nepřítomná – slova tvořená nepřítomnými písmeny. Na nepřítomné písmeno lze ukázat vhodně upravenou řadou abecedně uspořádaných písmen, totiž takovou řadou, v níž se písmena objevují vícenásobně, a přitom jejich násobnost postupně klesá až k jedné. Písmeno, na které taková řada ukazuje, se na daném místě vyskytuje „nulkrát“. Čtení nepřítomných slov je dalším, samostatným případem čtení nenapsaného.

j c l n y h l ť y r c i j d
j c l n y h l ť y r c i j d
j c l n y h l ť y r c i j d
j c l n y h l ť y r c i j d

k č m ň ý i m u ý ř č í k d'
k č m ň ý i m u ý ř č í k d'
k č m ň ý i m u ý ř č í k d'

l d n o z í n ú z s d j l e
l d n o z í n ú z s d j l e

m d' ň ó ž j ň ů ž š d' k m é

m d' ň ó ž j ň ů ž š d' k m é

l d n o z í n ú z s d j l e
l d n o z í n ú z s d j l e

k č m ň ý i m u ý ř č í k d'
k č m ň ý i m u ý ř č í k d'
k č m ň ý i m u ý ř č í k d'

j c l n y h l ť y r c i j d
j c l n y h l ť y r c i j d
j c l n y h l ť y r c i j d
j c l n y h l ť y r c i j d

t' y r c k d'
 l t' y r í k d'
 l l t' y ř č í k
 h l y ř č í e
 h h u y ř j l e
 y m u y d j é
 i m u s d m
 y i m z s k
 ň y i ú z d'
 m ň y n ú š
 m ň í n ž
 č m z í ů
 č o z ň
 k n o j
 d n ž
 l d ó
 l ň
 d'
 m

é
 m
 k e
 d' l e
 š j l
 ž d j d'
 ů s d k
 ň z s í k
 j n ú z č í
 ž n ú ř č í
 ó í n y ř č
 ň z í u y ř
 d' o z m u y
 m n o i m u r
 d n y i m y
 l d ň y i t' y
 l m ň y l t'
 č m ň h l y
 k č m y h l
 k č n y h l

Plošné binární básně⁷⁹

⁷⁹ Plošným binárním básním jsou plně věnovány sbírky *Obrazce slov* (dybbuk 2011) a *Obrazy ke čtení* (dybbuk 2012), zčásti i *Vrstvy* (dybbuk 2010).

O binární poezii druhé generace

(2012)

Na následující straně vidíme čtvercový obraz složený z bílých a černých prvků. Prvky jsou řazeny do třinácti řádků a třinácti sloupců. Z celkového počtu 169 prvků je jen 21 černých. Na obvodu obrazu čteme nápis, který na značný početní nepoměr mezi černými a bílými prvky odkazuje: **trochu místa zbylo i na čern.** Vazba mezi obrazem a nápisem na jeho obvodu je však oboustranná: **nápis je do obrazu zakódován.**

Řetězcem obrazu budeme mínit každý jeho řádek i každý jeho sloupec. Řádek obrazu a sloupec obrazu budeme považovat za stejné řetězce, právě tehdy, když prvky řádku v pořadí zleva doprava budou shodné s prvky sloupce shora dolů. Kódem každého písmene nápisu je řetězec, na jehož jedné straně písmeno stojí. Je pochopitelné, že různá písmena jsou kódována různými řetězci (a naopak).

A navíc platí, že řetězec, který odpovídá mezeře mezi slovy, se od kódů všech písmen v nápisu liší.

I

t r o c h u

m	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	■
í	■	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	■	□
s	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	■	□
t	□	□	□	□	□	■	□	□	■	□	□	□	□
a	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
	□	□	□	■	□	□	□	■	□	□	□	□	□
z	□	□	■	□	□	□	■	□	□	□	□	□	□
b	□	□	□	□	■	□	□	□	□	□	□	□	□
y	□	□	□	□	□	□	■	■	□	□	□	□	□
l	□	□	□	□	□	□	□	□	■	□	□	□	□
o	□	□	□	□	□	□	□	□	■	■	□	□	□
	□	□	■	□	□	■	□	□	■	□	■	□	□
i	□	□	□	■	□	□	□	□	□	□	□	□	□

n a č e r ň

Kódový seznam k básni I:

a	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
b	□	□	□	□	■	□	□	□	□	□	□	□	□
c	□	□	□	□	□	□	□	□	□	■	■	□	□
č	□	□	□	□	□	■	□	□	□	□	□	□	■
e	□	□	□	□	□	□	□	■	□	□	□	□	□
h	□	■	■	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
i	□	□	□	■	□	□	□	□	□	□	□	□	□
í	■	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	■	□
l	□	□	□	□	□	□	□	□	■	□	□	□	□
m	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	■
n	□	■	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
ň	□	□	□	□	□	□	■	□	■	□	□	□	□
o	□	□	□	□	□	□	□	□	■	■	□	□	□
r	□	□	□	■	□	□	□	□	□	□	□	■	□
s	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	■	□
t	□	□	□	□	□	■	□	□	■	□	□	□	□
u	■	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
y	□	□	□	□	□	□	□	■	■	□	□	□	□
z	□	□	■	□	□	□	■	□	□	□	□	□	□
mezera 1	□	□	□	■	□	□	□	■	□	□	□	□	□
mezera 2	□	□	■	□	□	■	□	□	■	□	■	□	□
mezera 3	□	□	□	□	□	□	■	□	□	□	□	■	□

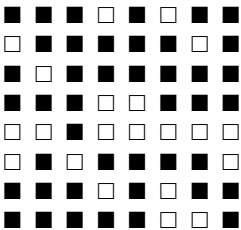
(Mezery 1 a 2 jsou vodorovné, mezera 3 je svislá).

Obraz spolu s nápisem na jeho obvodu je příkladem binární básně druhé generace. Představím zde celkem sedm takových básní; budou označeny římskými číslicemi.

K ideji binárních básní jsem dospěl koncem roku 1965. Dnes bych o nich hovořil jako o binárních básních první generace (nebo jako o **lineárních binárních básních**). Jejich vznik jsem vyličil v první kapitole své knížky *Vrstvy* (dybbuk, Praha 2010)a věnoval jsem se jim i v kapitole druhé.

Počínaje Novým rokem 2010 jsem začal vytvářet binární básně druhé generace (neboli – jinými slovy – **plošné binární básně**). První z nich jsem prezentoval v čtvrté kapitole knížky *Vrstvy*. Mé další dvě knížky – *Obrazce slov* (dybbuk, Praha 2011) a *Obrazy ke čtení* (dybbuk, Praha 2012) jsou celé věnovány binárním básním druhé generace.

V každé z příštích tří básní se nápis nalézá jen na jedné stránce.

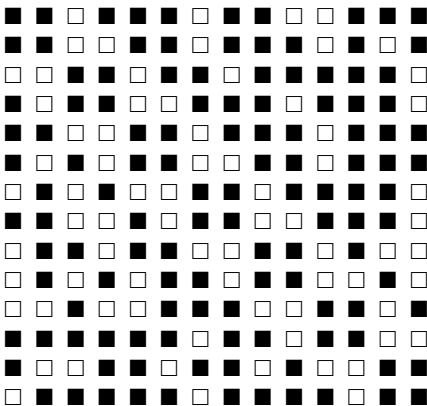
u ž j s m e t o

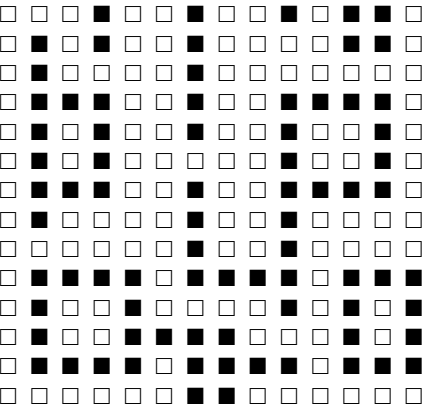
□ □ ■ □ □ □ □ □ □ □	z
□ ■ ■ ■ □ ■ □ ■ ■ □	a
□ □ ■ ■ ■ ■ □ ■ □	r
□ ■ □ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■	á
□ ■ ■ ■ □ □ ■ ■ ■ □	m
□ □ □ ■ □ □ □ □ □ □	o
■ □ ■ □ ■ ■ ■ ■ □ □	v
□ ■ ■ ■ □ ■ □ ■ ■ □	a
□ ■ ■ ■ ■ ■ □ □ ■ □	l
□ □ □ □ □ □ ■ □ □ □	i

III 1/2

z	■	■	□	■	■	■	□	■	■	□	□	■	■	■
b	■	■	□	■	■	■	□	■	■	□	□	■	□	■
ě	□	□	■	■	□	■	■	□	■	□	■	■	■	□
ž	□	■	■	■	■	□	□	■	■	□	■	■	■	□
n	■	■	□	■	■	■	■	■	■	□	□	■	■	■
á	■	■	□	■	■	■	□	■	■	■	□	■	■	■
	□	□	□	■	□	□	■	■	■	■	□	■	■	□
s	■	■	□	■	■	□	□	■	■	■	□	■	■	■
k	□	■	■	■	■	■	□	■	■	□	■	■	□	□
i	□	□	□	■	□	■	■	□	■	■	□	■	□	□
c	□	□	■	■	□	□	□	□	■	■	■	■	■	□
a	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	■	□	■	■	■	■	□	■	■	■	■	■	■	■
k	□	■	■	■	■	■	□	■	■	□	■	■	□	□

o b r a z u n a p r a v o

o b r a z v y r ů s t a l

□ □ □ ■ □ □ □ □ □ ■ □ ■ ■ □	z
□ ■ □ ■ □ □ ■ □ □ □ □ ■ ■ ■	
□ ■ □ □ □ □ ■ □ □ □ □ □ □ □	n
□ ■ ■ ■ ■ □ ■ □ ■ □ □ ■ ■ ■	á
□ ■ □ ■ □ □ ■ □ □ ■ □ □ ■ □	č
□ □ □ ■ □ □ □ □ □ ■ □ □ ■ □	r
■ ■ □ □ □ □ ■ □ □ ■ ■ ■ ■ □	t
■ □ □ □ □ □ ■ □ □ ■ □ □ □ □	u
□ □ □ □ □ □ ■ □ □ ■ □ □ □ □	
□ ■ ■ ■ ■ □ ■ ■ ■ ■ □ ■ ■ ■	v
□ ■ □ ■ □ □ □ □ □ ■ □ ■ ■ □	l
□ ■ □ □ ■ ■ ■ ■ □ □ □ ■ □ ■	e
□ ■ ■ ■ ■ □ ■ ■ ■ ■ □ ■ ■ ■	v
□ □ □ □ □ □ ■ ■ □ □ □ □ □ □	o

Pro dosavadní historii binárních básní druhé generace jsou významné dvě sbírky, o kterých jsem se už zmínil: *Obrazce slov* a *Obrazy ke čtení*.

Básně v první z nich jsou tvarově pestřejší než básně v druhé sbírce. Ke každé z básní v *Obrazcích slov* je připojen seznam kódů použitých písmen. Pro většinu básní této sbírky sice nejsou připojené seznamy kódů nezbytné, avšak v posledních sedmi básních, v nichž jde o různé podoby nedopovězenosti, seznamy kódů použitých písmen nezbytné jsou.

Zatímco básně I – IV by se mohly v nějaké rozšířené verzi sbírky *Obrazce slov* objevit, básně V a VI, které na nás teprve čekají, nikoli. Podobně jako v básních sbírky *Obrazy ke čtení* i o básních V a VI platí, že na různých stránkách téže básně může být stejné písmeno zakódováno různě. (To je významný rozdíl proti sbírce *Obrazce slov*, v níž jediné zakódování písmen platí pro celou báseň). V jednostránkové básni VII dochází k dalšímu uvolnění: u dvou ze tří čtvercových struktur nalézáme nápisy, a přitom u každé z těchto dvou struktur je kódování písmen samostatné.

Jak uvidíme, báseň V je jakousi společnou „ozvěnou“ básní III a IV. Na první stránce básně V nalezneme stejný nápis jako v básni III a na druhé stránce této básně nalezneme stejný nápis jako v básni IV. Zatímco v básni V je na každé z jejích dvou stránek jiný nápis, v básni VI jsou nápisy na obou jejích stránkách shodné. Shodné jsou i oba nápisy v básni VII.

Sbírka *Obrazy ke čtení* je především pokusem o těsné propojení psaného s bezprostředně viděným. V básních I – VI tento pokus trvá. A v básni VII se posouvá ještě trochu dále.

v 1/2

z	□	■	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
b	■	□	□	■	■	□	■	■	■	□	□	■	■	■
ě	□	□	■	□	□	□	□	□	□	■	■	□	□	□
ž	□	■	□	□	□	□	□	□	□	■	□	□	■	□
n	□	■	□	□	□	□	■	□	□	■	□	□	■	□
á	□	□	■	□	□	■	■	□	□	■	■	□	□	□
	□	■	□	□	□	□	■	□	■	□	□	■	□	□
s	■	■	■	□	□	■	■	□	□	■	■	□	□	■
k	□	■	□	□	□	□	■	□	□	□	□	□	□	□
i	□	□	■	■	□	□	□	■	■	□	■	■	□	□
c	□	□	□	□	□	■	□	□	□	□	□	□	□	□
a	□	■	□	□	□	□	□	□	□	■	□	□	□	□
	□	■	□	□	□	□	□	■	□	■	□	□	□	□
k	□	■	□	□	□	□	■	□	□	□	□	□	□	□

o b r a z u n a p r a v o

o b r a z v y r ů s t a l

□	■	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	z
■	□	□	■	■	■	■	■	□	■	□	■	■	
□	□	□	□	□	□	□	□	□	■	□	□	□	n
□	■	□	■	□	□	□	□	□	■	□	■	■	á
□	■	□	□	□	□	□	■	□	□	■	□	□	č
□	□	□	□	□	□	□	■	□	□	□	■	□	r
□	■	□	■	□	■	□	■	□	■	□	□	■	t
■	■	■	□	□	■	□	□	■	■	■	■	□	u
□	■	□	■	□	□	□	■	□	□	□	□	■	
□	■	□	□	□	□	□	□	□	□	□	■	□	v
□	□	□	□	□	□	□	■	□	□	□	□	□	l
□	■	■	□	□	□	■	□	■	■	□	□	□	e
□	■	□	□	□	□	□	□	□	□	□	■	□	v
□	■	□	□	□	□	□	■	□	□	□	□	□	o

j	□	□	□	□	■	□	□	□	■	□	□	□	□	■
e	□	□	□	□	□	■	□	■	■	□	□	□	□	□
	□	□	□	□	■	■	□	■	□	■	□	□	□	■
t	□	□	□	□	□	■	□	■	■	■	□	□	□	□
o	□	□	□	□	□	■	□	□	■	□	□	□	□	□
	■	■	□	■	■	■	■	□	□	■	■	□	□	■
s	□	□	□	□	□	□	□	■	■	□	□	□	□	□
k	□	■	■	□	■	■	□	■	■	■	□	□	□	■
u	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	□	□	■
t	□	□	□	□	□	■	□	■	■	■	□	□	□	□
e	□	□	□	□	□	■	□	■	■	□	□	□	□	□
č	■	□	□	■	■	□	■	■	■	■	□	□	□	■
n	□	□	□	□	□	■	□	□	■	□	□	■	□	□
ě	□	□	□	□	□	□	□	■	■	■	□	□	□	□

n e s n a d n á v o l b a

j e t o s k u t e č n ě

 □ □ □ □ ■ □ □ ■ □ ■ □ ■ □ ■

 □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

 ■ □ □ ■ ■ ■ ■ □ ■ □ □ □ ■ ■ ■

 □ □ □ □ ■ ■ □ □ ■ ■ □ ■ ■ ■

 □ □ □ □ □ ■ □ □ □ □ □ □ □ □

 ■ □ □ ■ □ ■ ■ ■ ■ □ ■ ■ ■ □

 □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ ■ □

 ■ □ □ ■ ■ □ □ ■ ■ □ ■ □ □ ■ ■

 □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

 □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

 ■ □ □ ■ ■ ■ ■ ■ ■ □ ■ □ ■ ■ ■

 □ □ ■ □ □ □ □ ■ □ □ □ ■ □ □ □

 □ □ □ □ ■ □ □ ■ ■ ■ □ □ □ ■

 n e s n a d n á v o l b a

d ■ □ ■ □ ■ □ ■ ■ □ ■ □
 o □ □ □ □ □ □ □ □ □ □
 p □ □ ■ □ ■ ■ ■ □ □ ■ □
 r ■ □ ■ □ □ □ ■ ■ □ ■ □
 o □ □ □ □ □ □ □ □ □ □
 v ■ □ □ □ ■ ■ □ □ ■ □ □
 á □ □ ■ □ ■ ■ ■ ■ ■ □
 z □ □ ■ □ □ □ ■ ■ ■ □
 í ■ □ ■ □ ■ ■ □ □ ■ ■ □
 m □ □ ■ □ □ ■ ■ □ ■ ■ □
 e □ □ ■ □ □ □ ■ ■ ■ ■ □

t o h o m a l é h o

d ■ □ ■ □ ■ ■ □ ■ ■ ■ □
 o □ □ □ □ □ □ □ □ □ □
 p □ □ ■ □ ■ ■ □ □ ■ ■ □
 r ■ □ ■ □ ■ □ ■ □ ■ ■ □
 o □ □ □ □ □ □ □ □ □ □
 v □ □ □ □ ■ ■ ■ ■ □ □
 á ■ □ ■ □ □ ■ ■ □ ■ ■ □
 z ■ □ □ □ □ ■ □ □ ■ □ □
 í ■ □ □ □ ■ ■ □ ■ ■ □ □
 m ■ □ ■ □ □ ■ ■ ■ ■ ■ □
 e □ □ ■ □ ■ □ ■ ■ □ ■ □

t o h o m a l é h o

□ ■ □ ■ □ ■
 ■ □ ■ □ ■ □
 □ ■ □ ■ □ ■
 ■ □ ■ □ ■ □
 □ ■ □ ■ □ ■
 ■ □ ■ □ ■ □

Pokusy o sblížení vět⁸⁰

(2013)

⁸⁰ Publikace: na webu autora.

V tomto souboru představím výsledky šesti pokusů; každý pokus se týká jedné z dvojic vět. Půjde o takové dvojice vět, pro které si lze představit situaci, v níž jedna věta popírá druhou.

Cílem mých pokusů bylo věty v každé dvojici vizuálně sblížit. Postupoval jsem tak, že jsem pro každou ze sledovaných vět sestrojil černobílou čtvercovou strukturu jako její obraz. Šlo o takový obraz, který byl výsledkem zakódování všech písmen věty řetězcí složenými z černých a bílých prvků. Záznam věty, která byla takto zobrazena, se nachází na obvodu výsledné struktury.

Způsob kódování písmen je stejný jako ten, který byl popsán v prologu mé knížky **Obrazy ke čtení** (dybbuk, 2012), v úvodu k cyklu **O binární poezii druhé generace** a v úvodu k cyklu **Zdvojené obrazy**. Upozorňuji, že v tomto kódování je **ch** považováno za dvě písmena. A podotýkám, že každá z vět, o kterou v pokusech šlo, byla kódována nezávisle na ostatních větách.

V průběhu každého z šesti pokusů se střídaly dva druhy aktů: racionální (zakódování písmen) a emocionální (hodnocení vizuální blízkosti obrazů obou vět). Pokus skončil, když jsem obrazy vět v dané dvojici považoval za blízké.

Březen 2013

L. N.

I

		t	y		v	ý	b	u	c	h	y	
		■	■	□	■	■	■	■	□	□	■	b
		■	■	□	■	■	■	■	□	■	■	y
		■	□	■	□	■	□	■	□	□	□	l
		■	■	□	■	■	■	■	□	■	■	y
d		□	■	□	■	□	■	□	□	□	■	
ě		■	■	□	□	■	■	□	■	■	■	
s		■	■	■	■	■	■	■	□	■	■	
i		■	□	■	■	□	□	□	□	■	□	
v		■	■	□	■	■	□	■	■	■	■	
é		■	■	□	■	■	■	□	□	□	■	

		j	á		j	s	e	m		t	o	
		■	■	□	■	■	■	■	□	□	■	c
		■	■	□	■	■	■	■	□	■	□	e
		■	■	□	■	■	□	■	□	□	■	l
		■	■	□	■	■	■	□	□	■	■	é
z		□	□	■	□	■	■	□	□	□	■	
a		■	■	□	■	■	■	□	■	■	■	
s		■	■	■	■	■	■	■	□	■	■	
p		■	□	■	■	□	□	□	□	■	□	
a		■	■	□	■	■	■	□	■	■	■	
l		■	■	□	■	■	□	■	□	□	■	

[illegible][illegible]

v ý t e ě n ě j s e m

s	■	□	■	□	□	■	□	■	□	■	□	□
i	■	□	■	□	■	■	■	■	□	□	□	■
	■	□	■	□	□	□	■	■	□	■	□	□
p	■	■	■	□	■	■	□	□	□	□	□	■
o	□	□	□	■	□	□	□	■	■	□	■	■
c	□	□	□	■	□	■	□	■	■	■	■	□
h	□	□	□	□	■	□	□	□	□	□	□	■
u	■	■	□	■	□	■	□	□	□	■	■	■
t	■	■	■	■	□	□	□	□	■	□	■	□
n	■	■	□	■	□	■	□	■	□	■	■	□
a	□	□	■	□	□	■	□	■	■	□	□	□
l	□	□	□	■	■	□	■	□	■	□	■	■

t	■	□	■	□	□	■	□	■	□	■	□	□
o	■	□	■	□	■	■	■	■	□	□	□	■
	■	□	■	□	□	□	■	■	□	■	□	□
a	■	■	■	□	■	■	□	□	□	□	■	■
l	□	□	□	■	□	□	□	■	■	■	□	■
e	□	□	□	■	□	□	□	■	■	■	□	□
	□	□	□	□	■	□	□	□	□	□	□	■
v	■	■	■	□	□	■	□	□	□	■	■	■
ů	■	■	■	■	□	□	□	□	■	□	■	□
b	■	■	■	■	□	■	□	■	■	■	■	□
e	□	□	□	■	□	□	□	■	■	■	□	□
c	□	□	□	■	■	□	■	□	■	□	■	■

n e n í k j í d l u

m á

■	■	□	□	■	■	□	□	■	■	■	□	z
□	□	■	■	■	□	□	□	■	■	■	□	á
■	□	■	□	■	□	■	■	■	□	■	■	j
□	□	□	□	□	□	■	■	□	■	□	■	e
■	■	■	□	■	■	■	■	□	■	■	■	m
□	□	■	□	□	□	■	□	■	□	■	□	
□	■	■	□	■	■	■	□	■	□	■	□	o
□	□	□	□	□	□	□	□	□	■	■	□	
■	□	■	□	■	□	■	■	■	□	■	■	j
□	□	□	□	□	□	■	■	□	■	□	■	e
■	□	■	□	■	□	■	■	■	□	■	■	j
□	□	□	□	■	□	□	□	■	■	■	□	í

s p o l u p r á c i

z c e l a u r č i t ě

n
e
p
o
č
í
t
á

■	■	□	□	■	■	□	□	■	■	■	□	s
□	□	■	■	■	■	□	■	■	■	□	□	
■	□	■	□	■	□	■	□	■	□	■	■	n
□	□	□	□	□	□	■	■	□	■	□	■	í
■	□	■	□	■	□	■	□	■	□	■	■	
□	■	■	□	■	■	■	□	■	□	■	□	
□	■	■	□	■	■	■	□	■	■	■	□	
□	□	□	□	□	□	□	□	■	■	■	□	
■	■	■	□	■	■	■	■	□	■	■	■	
□	□	□	□	□	□	■	■	□	■	□	■	
■	□	■	□	■	■	■	■	■	□	■	■	
□	□	□	□	■	□	□	□	■	■	■	□	

v

s v é o d p o v ě d i

■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	s
■	■	□	■	■	□	■	■	■	□	□	■	i	
■	□	□	■	□	□	■	□	□	■	□	□		
■	■	■	■	■	■	□	■	■	□	■	■	r	
■	■	□	■	□	□	■	□	■	□	□	■	o	
■	■	■	■	□	■	■	□	■	■	■	□	z	
■	□	□	■	■	□	■	■	□	■	□	■	m	
■	■	■	■	□	■	■	□	■	■	■	■	ý	
■	□	□	□	■	□	■	■	□	■	□	■	š	
■	■	■	■	□	□	□	□	■	■	□	□	l	
■	□	□	■	□	■	■	□	□	■	■	□	í	
■	□	□	■	■	□	■	■	□	■	□	■	m	

p l á c n u c o m ě

n a p a d n e	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	p
	■	□	□	■	■	□	■	■	■	□	□	■	r
	■	□	□	■	□	□	□	■	□	■	□	□	á
	■	■	■	■	■	■	□	■	■	□	■	■	v
	■	■	□	■	■	□	■	■	■	□	□	■	ě
	■	■	□	■	■	■	□	■	□	■	■	□	
	■	□	□	■	□	□	■	■	□	■	□	■	
	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
	■	□	□	■	□	□	■	■	□	■	□	■	
	■	■	■	□	■	□	□	□	■	■	□	□	
	■	■	□	■	■	■	□	■	□	■	■	□	
	■	□	□	■	□	■	■	■	□	■	□	■	

	■	■	■	■	□	■	■	■	■	■	■	■	■	j
	■	■	■	□	□	■	■	■	■	■	□	■	■	á
n	■	■	□	□	□	■	■	■	■	□	□	■	■	
a	■	□	■	□	□	■	■	□	□	□	□	□	□	
t	□	□	□	□	□	□	■	■	□	□	□	□	□	
o	■	■	□	□	□	■	■	■	■	■	□	■	■	■
	■	■	■	□	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
m	□	■	■	□	■	□	■	■	■	■	■	■	■	
í	■	■	■	□	□	□	■	■	■	■	■	■	■	
s	■	□	□	□	□	□	■	■	■	■	□	□	■	
t	□	■	■	□	□	□	■	■	■	■	□	□	■	
o	■	■	■	□	□	■	■	■	■	■	■	■	■	
	■	■	■	□	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
	r	á	d		v	z	p	o	m	í	n	á	m	

u
ž
b
y
c
h
n
e
j
e
l

a n i z a n i c

V galerii
(2015)

p r á v ě s e d í v á š

■ ■ □ □ □ ■ ■ ■ □ ■ ■ □ □ ■	n
■ ■ □ ■ ■ ■ ■ ■ □ ■ ■ □ ■	a
□ ■ □ □ □ ■ ■ ■ ■ □ ■ □ □ □	
■ ■ □ □ ■ □ □ □ ■ □ □ □ ■	t
■ ■ ■ □ ■ ■ □ ■ ■ ■ □ □ ■ ■	e
■ ■ □ □ □ ■ ■ ■ □ ■ ■ □ □ ■	n
■ ■ □ □ ■ □ □ □ ■ □ □ □ □ ■	t
■ □ ■ □ □ □ □ ■ □ ■ ■ □ ■ □	o
□ ■ □ ■ ■ ■ ■ ■ □ ■ ■ ■ □ □	
■ □ ■ □ □ □ □ ■ □ ■ ■ □ ■ □	o
□ □ □ ■ □ □ □ □ ■ ■ □ ■ □ ■	b
■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ □ ■ □ □ ■ ■ ■	r
■ ■ □ ■ ■ ■ ■ ■ ■ □ ■ ■ □ ■	a
□ ■ ■ □ □ ■ ■ ■ □ ■ □ □ ■ □	z

p r á v ě s e d í v á š

■	□	□	■	■	□	□	□	■	□	□	■	□	□	n
■	□	□	■	■	■	■	□	□	□	□	■	□	□	a
□	□	□	□	□	□	■	□	□	■	■	□	□	■	
■	□	■	■	■	■	■	■	□	■	■	■	■	■	t
□	□	□	■	□	□	■	□	□	□	□	■	□	■	e
■	□	□	■	■	□	□	□	■	□	□	■	□	□	n
■	□	■	■	■	■	■	■	□	■	■	■	■	■	t
■	■	■	■	■	■	■	■	□	■	■	■	■	■	o
■	□	□	■	□	□	□	□	■	■	■	■	□	■	
■	■	■	■	■	■	■	■	□	■	■	■	■	■	o
■	□	□	■	■	■	□	□	□	■	■	■	□	□	b
□	□	□	□	□	□	□	■	□	■	□	□	□	■	r
■	□	□	■	■	■	■	□	□	□	□	■	□	□	a
□	■	□	□	■	□	□	■	□	■	■	□	□	□	z

p r á v ě s e d í v á š

□	■	□	■	□	□	□	■	□	□	□	■	□	□	n
□	□	■	■	■	■	■	■	□	□	□	■	■	■	a
■	□	■	■	□	■	□	■	□	■	■	■	■	■	
□	□	□	□	□	□	□	□	■	■	■	■	□	■	t
■	■	■	□	■	■	□	■	■	■	■	■	□	■	e
□	■	□	■	□	□	□	■	□	□	□	■	□	□	n
□	□	□	□	□	□	□	□	■	■	■	■	□	□	t
□	□	■	□	■	■	□	■	■	■	□	□	■	□	o
■	□	■	□	□	■	■	■	□	■	□	□	■	■	
□	□	■	□	■	■	□	■	■	■	□	□	■	□	o
■	■	■	■	■	□	■	■	□	■	■	■	■	■	b
■	□	□	□	■	■	□	□	□	□	■	□	□	□	r
□	□	■	■	■	■	■	■	□	□	□	■	■	■	a
□	□	■	□	■	□	□	□	■	■	■	□	■	□	z

p r á v ě s e d í v á š

■	□	□	■	□	■	■	□	□	□	■	■	□	■	n
□	■	■	■	□	□	■	□	□	□	■	■	■	□	a
□	□	□	■	■	□	■	□	■	■	■	■	□	■	
□	■	□	□	□	□	■	■	■	■	□	□	□	□	t
□	□	□	■	□	□	■	□	□	□	■	■	□	■	e
■	□	□	□	□	■	■	□	□	□	■	□	□	■	n
□	■	□	□	□	□	■	■	■	■	□	□	□	□	t
■	□	■	□	■	□	■	□	■	□	■	□	■	■	o
□	■	□	■	□	□	□	□	■	■	□	■	□	■	
■	□	■	□	■	□	■	□	■	□	■	□	■	■	o
□	□	□	■	□	■	■	■	■	□	□	■	□	□	b
□	■	□	■	□	□	■	□	■	□	□	■	□	□	r
□	□	■	■	□	□	■	□	□	□	■	■	■	□	a
□	□	■	■	□	■	■	■	□	■	□	■	■	■	z

Dialog
(2014)

v
r
a
c
í
m

☐	☐	☐	☒	☒	☐	☐	☒	☒	☐	u
☒	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☒	☒	☐	ž
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
☒	☒	☐	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☐	t
☐	☒	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	o
☒	☐	☒	☐	☒	☒	☒	☒	☒	☒	
☐	☐	☒	☐	☒	☐	☐	☒	☒	☒	p
☐	☐	☐	☒	☒	☐	☐	☒	☒	☐	u
☐	☒	☐	☐	☒	☒	☒	☒	☐	☐	s
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	t'

$$Z$$

		s	t	á	l	e		s	e		k	
	□	□	□	■	■	□	□	■	■	□	t	
	■	□	■	□	■	□	■	■	■	□	o	
	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	m	
	■	■	□	■	■	■	□	■	■	□	u	
v	□	■	■	□	□	□	□	□	□	■		
r	■	□	■	□	■	□	■	■	■	□		
a	□	□	■	□	■	□	□	■	□	■		
c	■	■	□	■	■	■	■	■	■	□		
í	□	■	□	□	■	□	□	■	■	□		
m	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		

		t	a		k					
■	■	■	□	□	■	■	□	□	■	u
□	■	□	■	□	■	□	□	□	■	ž
■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
□	□	■	□	□	□	■	□	□	■	t
■	□	□	■	■	■	■	■	■	□	o
□	■	□	■	□	■	□	□	□	■	
■	■	□	■	□	■	■	□	□	□	p
□	■	■	□	□	■	□	□	□	■	u
■	□	■	■	□	■	■	□	□	■	s
□	□	□	□	□	□	□	□	□	■	ť
			z			h		l	a	v
									y	

v
r
a
c
í
m

u
ž
t
o
p
u
s
t

z h l a v y

		s	t	á	l	e		s	e		k	
		□	□	□	■	■	□	□	■	■	□	t
		■	□	□	□	■	■	■	■	□	□	o
		■	□	□	□	□	■	■	□	□	□	m
		□	■	□	■	■	□	□	■	■	□	u
v	□	■	■	□	□	□	□	□	□	□	■	
r	■	□	■	□	■	□	■	■	■	■	□	
a	□	□	■	□	■	□	□	■	□	□	■	
c	□	■	□	■	■	■	□	■	■	■	□	
í	□	■	□	□	■	□	□	■	■	■	■	
m	■	□	□	□	□	■	■	□	□	□	□	

		t	a		k							
	■	■	■	□	□	■	■	□	□	■	u	
	□	■	■	■	□	□	□	□	■	■	ž	
	□	■	■	■	■	□	□	■	■	■		
	■	□	■	□	□	■	■	□	□	■	t	
	■	□	□	■	■	■	■	■	■	□	o	
	□	■	□	■	□	■	□	□	□	■		
	■	■	□	■	□	■	■	□	■	□	p	
	■	□	■	□	□	□	■	□	□	■	u	
	■	□	■	■	□	■	■	□	□	□	s	
	□	■	■	■	■	□	□	■	■	■	ť	

z h l a v y

		s	t	á	l	e		s	e		k	
	■	■	■	□	□	■	■	□	□	■		t
	□	■	□	■	□	■	□	□	□	■		o
	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		m
	□	□	■	□	□	□	□	□	□	■		u
v	■	□	□	■	■	■	■	□	■	□		
r	□	■	□	■	□	□	□	□	□	□		
a	■	■	□	■	□	■	■	□	□	□		
c	□	□	■	■	□	■	□	□	□	□		
í	■	□	■	■	□	□	■	□	□	■		
m	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		

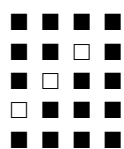
		t		a		k				
□	□	□	■	■	□	□	■	■	□	u
■	□	■	□	■	□	■	■	■	□	ž
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	
■	■	□	■	■	■	■	■	■	□	t
□	■	■	□	□	□	□	■	□	■	o
■	□	■	□	■	■	■	■	■	■	
□	□	■	□	■	□	□	■	■	■	p
■	■	□	□	■	□	■	■	■	■	u
□	■	□	□	■	■	□	■	■	□	s
□	□	□	□	□	□	□	□	□	■	ť

z h l a v y

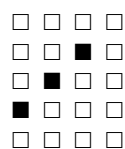
	s	t	á	l	e		s	e		k	
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	t
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	o
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	m
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	u
v	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
r	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
a	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
c	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
í	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
m	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	

t	a	k									
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	u
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	ž
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	t
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	o
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	p
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	u
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	s
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	ť

z h l a v y

z á š ť

s m í r

á	■	■	□	■	■	r	□	□	□	□	□	š	■	□	■	■	■
í	□	■	□	□	□	s	□	□	□	■	□	ť	■	■	■	■	■
m	□	□	■	□	□							z	■	■	■	□	■

■	□	□	■	■	v
□	■	■	□	□	ý
■	□	□	■	□	h
□	■	□	■	■	r
□	■	□	□	□	a

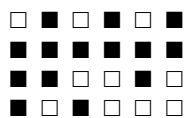

■	□	□	■	■	
□	■	■	□	□	
■	□	□	■	□	
□	■	□	■	■	
□	■	□	□	□	

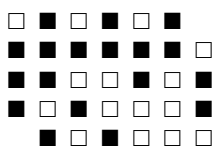
k r a c h

a	□	■	□	□	□	h	■	□	□	■	□	v	■	□	□	■	■
c	■	□	■	■	□	k	■	□	■	□	□	ý	□	■	■	□	□
						r	□	■	□	■	■						

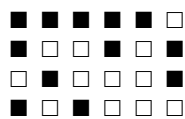
o d v a h a

o

h

s t r a c h

a	■	■	□	□	h	□	■	■	□	s	■	■	□	■
c	■	□	□	□	o	□	■	■	■	t	■	□	■	□
d	■	■	■	□	r	■	□	□	■	v	□	■	□	■

[illegible]

282

□ ■ ■ □ ■	■ □ ■ ■ □ ■
□ ■ □ ■ ■	■ □ □ ■ ■ □
■ □ ■ □ ■	■ □ ■ □ ■ □
□ ■ □ □ □	□ ■ ■ ■ □ ■
k o n e c	c h a o s u

□ □ □ □ □	■ ■ ■ ■ ■ ■
□ □ □ □ □	■ ■ ■ ■ ■ ■
□ □ □ □ □	■ ■ ■ ■ ■ ■
□ □ □ □ □	■ ■ ■ ■ ■ ■

a	■ □ ■ ■	h	□ □ □ ■	o	■ ■ □ ■
c	■ ■ ■ □	k	□ □ ■ □	s	□ ■ ■ □
e	□ ■ □ □	n	■ □ ■ □	u	■ □ □ ■

o	■	□	□	■	□	□	□	□	□	□	□	□
d	□	□	■	■	□	■	□	□	□	□	□	□
e	■	■	■	□	■	■	□	□	□	□	□	□
j	□	■	■	■	□	■	□	□	□	□	□	□
d	□	□	■	■	□	■	□	□	□	□	□	□
i	□	□	□	□	□	■	□	□	□	□	□	□
	■	■	■	■	■	■						
	■	■	■	■	■	■						
	■	■	■	■	■	■						
	■	■	■	■	■	■						
	■	■	■	■	■	■						
	■	■	■	■	■	■						

z ů s t a ň

■	□	□	■	□	□	□	□	□	□	□	□	□
□	□	■	■	□	■	□	□	□	□	□	□	□
■	■	■	□	■	■	□	□	□	□	□	□	□
□	■	■	■	□	■	□	□	□	□	□	□	□
□	□	■	■	□	■	□	□	□	□	□	□	□
□	□	□	□	□	■	□	□	□	□	□	□	□

■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■

a	□	□	■	□	□	□	j	□	■	■	■	□	■	s	□	■	■	■	■	□
d	□	□	■	■	□	■	ň	□	■	■	■	■	■	t	■	■	□	■	■	□
e	■	■	■	□	■	■	o	■	□	□	■	□	□	ů	□	□	■	■	□	□
i	□	□	□	□	□	■							z	■	□	■	□	□	□	

j i

	■	□	□	■	■	□	□	s
	■	□	■	□	■	□	■	t
	□	■	■	□	□	□	■	o
	■	□	■	□	■	□	■	t
	■	■	■	■	□	■	■	a
ž	■	□	■	■	□	■	■	
e	□	□	■	□	■	□	□	

l e z n á

a	■	■	■	■	□	■	■	n	■	□	□	□	■	■	□
á	■	■	□	■	□	□	■	o	□	■	■	□	□	□	■
b	■	□	□	□	■	□	■	p	□	■	■	□	□	■	■
c	■	■	■	□	□	□	□	s	■	□	□	■	■	□	□
e	□	□	■	□	■	□	□	t	■	□	■	□	■	□	■
h	□	□	■	□	■	□	■	y	■	■	■	■	■	□	■
i	□	■	■	■	■	■	□	z	□	■	■	■	■	■	■
j	□	□	□	□	■	■	□	ž	■	□	■	■	□	■	■
l	■	■	□	■	■	■	□								

j i

■ □ □ ■ ■ □ □ s
■ □ ■ □ ■ □ ■ t
□ ■ ■ □ □ □ ■ o
■ □ ■ □ ■ □ ■ t
■ ■ ■ ■ □ ■ ■ a

■ ■ ■ □ ■ ■ □ ■ ■
□ ■ □ □ ■ □ ■ □ □
p □ ■ ■ □ □ ■ ■
o □ ■ ■ □ □ □ ■
c ■ ■ ■ □ □ □ □
h □ □ ■ □ ■ □ ■
y ■ ■ ■ ■ ■ □ ■

b y

a	■ ■ ■ ■ □ ■ ■	n	■ □ □ □ ■ ■ □
á	■ ■ □ ■ □ □ ■	o	□ ■ ■ □ □ □ ■
b	■ □ □ □ ■ □ ■	p	□ ■ ■ □ □ ■ ■
c	■ ■ ■ □ □ □ □	s	■ □ □ ■ ■ □ □
e	□ □ ■ □ ■ □ □	t	■ □ ■ □ ■ □ ■
h	□ □ ■ □ ■ □ ■	y	■ ■ ■ ■ ■ □ ■
i	□ ■ ■ ■ ■ ■ □	z	□ ■ ■ ■ ■ ■ ■
j	□ □ □ □ ■ ■ □	ž	■ □ ■ ■ □ ■ ■
l	■ ■ □ ■ ■ ■ □		

□ ■ □ ■ □ ■ □ ■ □ ■ □

t o u h a b ý t n a o p a č n é s t r a n ě

■ □ ■ □ □ ■ □ ■ ■ ■ □ □ ■ □ ■ □ □ □ □ ■ ■ ■ ■ □ □ □
 □ ■ ■ ■ □ ■ □ ■ □ ■ ■ □ ■ □ □ □ □ ■ □ □ □ □ ■ ■
 ■ ■ □ □ □ ■ □ □ ■ ■ ■ □ ■ □ □ ■ ■ ■ ■ ■ ■ □ □ ■ □
 ■ ■ □ ■ □ ■ ■ ■ ■ ■ □ □ ■ ■ □ □ □ □ ■ ■ □ ■ ■ □ □ □

t o u h a b ý t n a o p a č n é s t r a n ě

■ □ ■ □ ■ □ ■ □ ■ □ ■

a	□ □ □ □	h	□ ■ □ ■	r	■ □ □ ■
b	□ □ □ ■	n	□ ■ ■ □	s	■ □ ■ □
č	□ □ ■ □	o	□ ■ ■ ■	t	■ □ ■ ■
é	□ □ ■ ■	p	■ □ □ □	u	■ ■ □ □
ě	□ ■ □ □			ý	■ ■ □ ■

z n e v

■	□	■	□	□	■	□	■	e
■	□	□	□	■	■	■	□	l
■	□	■	□	■	□	■	□	ň
■	□	□	□	■	■	■	■	o
□	□	□	□					
□	■	■	□					
□	□	□	□					
■	□	■	□					

i d i t

■	□	■	□	□	■	□	■	e
■	□	□	□	■	■	■	□	l
■	□	■	□	■	□	■	□	ň
■	□	□	□	■	■	■	■	o
					□	□	□	
					□	□	□	
					□	■	□	
					■	□	■	

z n e v

■	□	■	□					
■	□	□	□					
■	□	■	□					
■	□	□	□					
□	□	□	□	□	□	□	□	v
□	■	■	□	□	□	□	■	á
□	□	□	□	□	■	□	□	n
■	□	■	□	■	□	■	■	í

i d i t

				□	■	□	■	
				■	■	■	□	
				■	□	■	□	
				■	■	■	■	
□	□	□	□	□	□	□	□	v
□	■	■	□	□	□	□	■	á
□	□	□	□	□	■	□	□	n
■	□	■	□	■	□	■	■	í

á	□	■	■	□	□	□	□	■
ď	■	■	□	■	□	□	■	□
e	■	□	■	□	□	■	□	■
í	□	■	■	■	□	□	□	■
í	■	□	■	□	■	□	■	■
l	■	□	□	□	■	■	■	□

n	□	□	□	□	□	■	□	□
ň	■	□	■	□	■	□	■	□
o	■	□	□	□	■	■	■	■
t	■	□	□	■	□	■	□	■
v	□	□	□	□	□	□	□	□
z	■	■	■	■	□	□	□	■

